This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
  Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
  Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
  Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
  Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk `http://books.google.com/`

PK
4480
S83B4

UC-NRLF

$B 131 987

SIGILLVM · VNIVERSITATIS · CALIFORNIENSIS
FIAT LVX
MDCCCLXVIII
EX LIBRIS

METRISKA
ÖFVERSÄTTNINGAR FRÅN SANSCRIT.

L. Bergstedt, C. Fr.

Högaktningsfullt af

UNIV. OF CALIFORNIA
LOS ANGELES LIBRARY

METRISKA ÖFVERSÄTTNINGAR

FRÅN

SANSCRIT

UTGIFNA

AF

C. FR. BERGSTEDT
DOCENS I GREKISKA LITTERATUREN VID UPSALA UNIVERSITET.

UNIV. OF
CALIFORNIA

Upsala 1845
WAHLSTRÖM & LÅSTBOM.

UNIV. OF CALIFORNIA
PK4480
S83B4

Det halfva sekel, hvarunder de ädlaste krafter varit ansträngda att upplyfta täckelset, som för oss döljer det gamla Indiens fabelrika fornverld, har i det hela taget räckt till föga mer än uppväckande af en storartad nyfikenhet och lifvande af utsväfvande förhoppningar. Materialet, hvaraf denna fornverld skall construeras, är så gigantiskt, att generationer ännu skola hafva arbete nog att lära känna och fördela det, andra generationer att förarbeta detsamma, och först en temligen aflägsen framtid torde det vara förbehållet att af allt det gifna draga de generella resultaterna. Det är alltså naturligt, att en stor del af dessa oroliga bemödanden, som gått ut på att i förtid sammanställa och generalisera det hittills gifna, för den historiska, philosophiska och philologiska forskningen oftast varit mindre ledande än missledande, och att den allvarliga kritiken alltför ofta med sin skoningslösa stränghet måst nedrifva mången prägtigt skimrande hypothesbyggnad. Det är derföre icke utan sin risk, att äfven inom ringare omfång försöka framställa några allmänna drag af den Indiska odlingens historia; men försöket måste här vågas, om efterföljande blad skola förmå uppväcka något annat intryck än en tröttande och ointresserad förvåning öfver de främmadartade fragmenter, som deri innehållas, snarlik den man erfar vid åskådandet af några vidunderliga Chinesiska porslinsbilder.

M303590

För ingen af våra läsare kan det vara obekant, att det gamla Indiens odling hufvudsakligen var religiös, icke i den mening, som skulle en på annan än religiös grundval hvilande odling vara tänkbar, utan så, att hvarje af dess konstföreteelser bär en omedelbar religiös prägel, och att sålunda hvar och en af dess bildningsperioder ovillkorligen bestämmes af sitt motsvarande religionsstadium. För att dömma efter de materialier, hvilka hittills varit för forskningen tillgängliga, synas de hufvudsakliga former, hvarunder Indiens religion existerat, vara trenne, och vi kunna derföre betrakta Indiens kultur-historia såsom sönderfallande i trenne perioder. Deras utsträckning i tiden, de omständigheter, som varit öfvergångsbildande, samt det speciella i folktron och dogmerna under hvarje period måste ledas ur mera omfattande och tillförlitliga premisser än dem, som hittills äro funna, och minst af allt skulle det höfvas oss att våga försöket.

Den första formen, hvarunder Indernas religion framstår, är den, som finnes betecknad uti *Vedas*. Språket och dictionen i dessa verk, såvidt vi ännu blott delvis och ofullständigt känna dem, antyder en tid långt framom den för något annat Sanscrit-verks affattande. Öfver detta fält af Indiska litteraturen är *Colebrooke* den bästa, om ej den enda domaren, och derföre må han tala. "Den lära, säger han, som Hinduernas heliga skrifter bekänna, är Gudomens enhet, hvari universum är inbegripet, och den skenbara polytheism de ådagalägga låter elementerna, stjernorna och planeterna framträda såsom gudar. Gudomens tre hufvudsakliga manifestationer, jemte andra personifierade attributer och krafter, och de flesta af den Indiska mythologiens öfriga gudomligheter omtalas väl, eller åtminstone antydas, i *Vedas*; men dyrkandet af förgudade hjeltar ingår ej såsom integrerande del i systemet, ej heller förekomma in-

carnationer af gudarne i någon af de delar jag läst, ehuru de någongång antydas af Commentatorerne" *). Sednare Sanscrit-lärde, hvaribland *Wilson*, underkasta detta omdöme några modificationer och hafva verkligen i *Vedas* anträffat hymner, som häntyda på förgudade heroers dyrkan och incarnationer af *Vischnu*; men summan af Veda-ritualen är dock tillbedjandet af de personifierade elementerna, *Agni*, elden, *Soma*, månen, *Aditja* eller *Savitri*, solen, o. s. v. Föröfrigt äro *Vedas* ingen tempelpoesi. Det är individen, som i sitt eget tjäll om enskilda gåfvor anropar gudar, endast tänkta, ej föreställda under yttre bilder. Med ett ord, Veda-religionen var ingen idolatri, utan en monotheism, hvars gudom, det eviga, predikatlösa oskapade Alltet, *Brahmă*, dyrkas under mångahanda elementarformer, men dock förnämligast uti sin manifestation såsom verldsskapande *Brahman* (nom. *Brahmâ*), af hvilken fundamentalgud den Indiska religionens ursprungligaste form, Brahmaismen, härleder sin benämning.

I *Manu's* lagar — näst *Vedas* tydligen det äldsta Sanscritverk som kommit till vår kunskap — finna vi denna Brahmaism strängt systematiskt utbildad och tillika fullständigt praktiskt tillämpad uti kastindelningen, den religiösa ritualen och de i detail reglementerande föreskrifterna för det borgerliga lifvet, nogsamt bevisande den höga odling Indien då redan innehade. Högst osäkra spår af idolatri finnas i denna lag-codex, och blott på ett enda ställe**) nämnas i förbigående namnen *Vischnu* och *Hara* (Siva), dock, såsom det synes, endast i egenskap af underordnade gudomligheter. I dessa lagar finna vi den idealiserade framställningen af Indiska samhällsskicket, sådant det, inträdt uti lifvet och genomträngande alla dess förhållanden, vid en sednare tid anträffades och beskrefs af de Grekiska skriftställarne.

*) Asiatic Researches v. VIII. s. 473. **) *Manu* XII. 121.

Ett ord i förbigående om de profstycken vi i öfversättningen meddelat ur dessa uråldriga lagar, i afseende på hvilkas innehåll föröfrigt vi hänvisa läsaren till Palmblads klara och sakrika framställning *). Det har ej varit lätt att i en så begränsad meter inpassa textens korta och concisa kärnspråk, och ingen har förut, efter hvad vi känna, af *Manu* försökt en metrisk öfversättning. Också är det blott en högst liten del, innehållande de alldra allmännaste föreskrifter och betraktelser, som lämpar sig för en sådan öfversättning. Vi hafva uttagit den del, som afhandlar en konungs pligter, likväl med uteslutande af speciellt reglementerande paragrapher, i afseende på aflöning af konungens tjenare, beloppet af utskylder och tulltaxor, samt en mängd minutiösa föreskrifter för krigsväsendet. Den milda, patriarkaliska anda, som genomgår denna konungabalk, contrasterar på ett märkvärdigt sätt mot de barbariska brottmålslagarna och den religiösa ritualens asketiska ursinne, och denna afdelning, tillika med de öfriga smärre fragmenterna, torde derföre vara den lämpligaste att gifva läsaren ett ungefärligt begrepp om det lagsystem, hvarpå Indiens rättsförhållande ännu i dag hufvudsakligen äro grundade.

Den andra periodens religiösa lif uppenbara för oss de underbara klipptemplen med sina groteska gudabilder, och de episka dikterna, som i sång förklara dem. Utom *Brahma*-formen hade nu folktron tillskapat en annan, *Siva*, uttrycket af eldens alstrande och förstörande kraft, hvars råa och blodiga cult, väl ursprungligen alstrad hos de nordliga, mindre bildade bergfolken, snart nedsteg på slätten och der, sammanparad med låglandets *Vischnu*, de mildare elementernas, vattnets och luftens princip, slutligen med *Brahma*-formen sammansmälte i den

*) Handbok i Phys. och Polit. äldre och nyare Geographien, Tredje delens förra band, s. 324, följ.

Indiska *Trimurti*, hvars trefaldiga manifestationer af det högsta väsendet och dess krafter så slingra sig om hvarandra, att ingen fullkomlig afsöndring af dem sinsemellan är möjlig. Alltefter individernas olika själsanlag fattade de gudomen under den ena eller den andra af dessa uppenbarelseformer, och här börjar alltså denna sekternas fanatiska lek, som så ofta störde ett föröfrigt lugnt och tålamodigt folks frid, och hvars blodiga spår utgöra nästan de enda synbara rörelsepunkterna uti Indiens inre töckenhöljda historia.

Vischnuismen var en mild gudalära, sade vi, och det är derföre lätt förklarligt att det stora flertalet af Indiska skrifter, som kommit till oss, äro författade af dess bekännare. Vischnuismens egentliga lifselement är avatarerne eller *Vischnu's* incarnationer och den dermed sammanhängande hjelteförgudningen. Under olika verldsperioder, trodde man, stiger det högsta och enda gudomliga väsendet, utan att likväl helt och hållet lemna sin himmel, och mera i formen af en från sig sjelft utgående emanation, i mensklig gestalt ned i verlden, för att der bekämpa den öfverhandtagande ondskan och upprätthålla den svigtande dygden. Af sådana *Vischnu's* uppenbarelser räknas ett antal af tio, i en beständigt stegrad potens af gudomlighet. Vi skola derföre i omvänd ordning betrakta några af de vigtigaste. I sin sista incarnation kallas *Vischnu* för *Kalki*, föreställd såsom en först i framtiden kommande verldsförstörare och verldsdomare; i den nionde är han *Buddha*, religionsreformatorn, hvars lära nu nära 300 millioner menniskor bekänna; i den åttonde och sjunde är han *Krischna* och *Rama*, och endast dessa två skola här sysselsätta oss. Såsom *Rama* eller *Ramatschandra* låter gudomen sig födas såsom son af den från Solen härstammande *Ajodhja*-konungen *Dasaratha*, och denna incarnation

är det, som gifvit ämne till den äldre af de två stora episka dikterna, nemligen *Ramajana*, det är *Rama's* vandel. Under detta namn föddes således guden af *Dasaratha's* sednare eller underordnade maka *Kausalja*. Barnet intog tidigt genom sin fromhet och sin ädelhet till den grad allas hjertan, att dess äldre broder *Bharata*, thronarfvingen, som var född af den rättmätiga drottningen *Kaikeja*, till *Rama's* fördel afsade sig sin rätt till thronen. Men *Bharata's* moder uppbjöd nu hos konungen hela sitt inflytande för att undantränga *Rama*, och det lyckades slutligen så, att *Dasaratha* landsförviste honom. *Rama* drog då jemte sin halfbroder *Laxmana* ut i vildmarken och egnade sig der åt ett heligt och botöfvande lefnadssätt. *Dasaratha's* ånger öfver sitt förhastade af en qvinnointrig föranledda steg, hans samvetsförebråelser deröfver och öfver ett i sin ungdom föröfvadt dråp, och hans plötsliga död är ämnet för den episod, som under namnet "*Jadschnadatta's* död" är i öfversättningen meddelad. Emedlertid, under det *Rama* lefde i vildmarken, blef hans unga gemål *Sita*, en incarnation af *Vischnu's* himmelska gemål *Sri*, som låtit sig födas i konung *Dschanaka's* ätt, bortröfvad af Ceylons konung *Ravana*, som härstammade från Titan-slägten, men genom stränga botöfningar vunnit de lägre gudarnes ynnest och förskaffat sig en magt, emot hvilken hvarken gudar eller menniskor någonting förmådde. Då beslöt hafsguden *Rama* att företaga ett krigståg mot Ceylon och störta våldsherrskaren. Han åtföljes af sina bröder och apornas konung *Hanuman*, slår en brygga ifrån sydspetsen af Dekhan öfver till Ceylon, eröfrar *Ravana's* hufvudstad *Lanka*, och hemförer sin älskade *Sita*. Sådant är i korthet innehållet utaf denna dikt af omkring 24000 dubbelverser, om hvilken i början af verket*) sålunda profeteras:

---

*) *Ramajana* L. 1. C. II. 39.

Så länge uppå jordrymden floder strömma och berg bestå,
Så länge skall ock fortlefva *Ramajana* i menskors mun.

Innan vi lemna *Ramajana*, må vi nämna några ord om den andra derur lånta episod, som i öfversättningen benämnes "*Ganges*' nedstigande." Det är bekant, att de båda stora Indiska epopéerna öfverflöda af sådana episoder, som ligga utom det egentliga ämnet för dikten. På en färd, som *Rama* företog för att bistå denne konung *Dschanaka*, hvars dotter sedan blef hans maka, kom han till Gangesstranden. Hvad är då naturligare än att den, som gaf dikten sin närvarande form, gaf vika för frestelsen att få ådagalägga sin kunskap om den heliga floden? Skalden lägger berättelsen i munnen på *Rama's* följeslagare, Brahmanen *Kausika*, som, på samma gång han tillfredsställer *Rama's* nyfikenhet öfver den himmelska flodnymfen och orsaken hvarföre hon med sina heliga böljor från ethern nedsteg till jorden, äfven får ett tillfälle att prisa *Rama's* förfäder, Sagariderne, genom hvilkas underbara bragder detta underverk fullbordades. *v. Bohlen*, i sitt verk om Indien *), vill utdömma denna episod såsom en sednare tillsats på grunder, hvilka vi ej här kunna granska. Säkert är dock, att den förtjenar sin plats i en Indisk Anthologi, och så har äfven *A. v. Schlegel* tänkt, då han så mästerligt ombildade den på Tyska hexametrar **).

Yngre än *Ramajana* är det andra Indiska epos, *Maha-Bharata*; huru mycket de i tiden skilja sig, är svårt, kanske omöjligt att afgöra; åtminstone är *v. Bohlens* supposition, att de i ålder skulle förhålla sig såsom Homerus och Hesiodus, väl temligen godtycklig. Då *Ramajana* bland gudar besjöng *Rama* och bland menniskor Solardynastiens konungar, så valde *Maha-Bharata's* sångare *Vischnu's* nästföljande

*) Das alte Indien. T. I. s. 341.
**) Indische Bibliothek. s. 50 o. följ.

incarnation såsom *Krischna* och de från Månen härstammande konungarne till föremål för sina skilderier. Hufvudinnehållet är, såsom bekant, striden om thronföljden i ett af Indiens nordligaste rike, af hvars hufvudstad *Hastinapura* namnet och vidsträckta ruiner ännu upptäckas i det moderna Hastinpur, emellan de två från *Bharata* härstammande *Kuru*- och *Pandu*-ätterne, och *Pandu's* fem söner äro diktens egentliga hjeltar. Men dessa söner, af hvilka tre, *Judhischthira*, *Bhima* och *Ardschuna*, föddes af *Pandu's* första gemål *Kunti*, och de båda tvillingsbrödren *Nakula* och *Sahadeva* af hans sednare gemål *Madri*, äro egentligen söner af de verldsvaktande gudarne *Jama* eller *Dharma*, *Vaju*, *Indra*, och de två *Asvinas*, den Indiska olympens läkare, så att äfven här händelsen spelar på en öfvermensklig grund, och gudar och menniskor om hvarandra uppträda såsom handlande personer. Och denna sammanblandning af gudomligt och menskligt, hvari, såsom *Herder* uttrycker sig, det öfverjordiskas begrepp ännu ej är så högt ställdt, att icke en jordisk hjelte kan kallas af andeverldens konung till hjelp emot dess fiender, detta sväfvande emellan himmel och jord, som i den öfverväldigande känslan af naturens andliga sammanhang icke ser några concreta personer, utan blott successiva gestaltförändringar af i grunden samma väsende, är just grundkarakteren af det Indiska epos. Den högsta skönhet och den högsta kraft är en gemensam egendom för både gudomliga och menskliga hjeltar, och då gudarne i kroppslig gestalt uppenbara sig, så är det blott genom deras attributer, deras oförvissneliga kransar, deras frihet från stoft och svett och andra allmänna egenskaper, som de kunna särskiljas från de dödlige; likväl finna vi här och der i *Maha-Bharata* ett framskridande i fattningen af personligheten, och i skildringen af *Pandu's* söner, af *Judhischthira's* lugna

sans och *Bhimas* råa, blindt framstormande kraft, visar sig redan en stymmelse till karakterteckning.

Låtom oss ännu dröja litet vid ämnet för den Bharateiska dikten. De fem gudasönerne, åt hvilka *Pandu* endast var en titulär fader, har gemensamt äktat *Draupadi*, dotter af *Drupada*, konung i *Panchala*, ett nordligt land högt upp i det närvarande Duab. En dylik polyandri är, utom hos de från den fordna krigarkasten härstammande *Nairs* i Södra Dekhan något för Indien alldeles främmande. Men så stor var dessa gudasöners dygd, att de heligt vördade sina ömsesidiga anspråk, och en hvar af dem, under det hon vexelvis såsom maka tillhörde en af hans bröder, visade henne samma återhållsamma vördnad, som den Indiska lagen föreskrifver mot en *guru's* eller andlig ledares maka. Vid förmälningen fingo bröderna af den gudasände siaren *Narada* många varningar att ej för *Draupadi's* skull råka i osämja, liksom det hände de två Titan-bröderna *Sunda* och *Upasunda*, hvilkas historia han berättar. Denna gamla saga, som i öfversättningen finnes meddelad, är ett älsklingsthema i den Indiska dikten. Den återkommer i *Hitopadesa*, i den berömda sagocykeln *Kathasaritsagara* och annorstädes, och tycks, så väl i afseende på behandlingen af ämnet som den ålderdomliga dictionen, vara en bland de äldsta af *Maha-Bharata's* oräkneliga episoder.

Den andra episoden vi meddelat ur *Maha-Bharata*, nemligen "*Draupadi's* Borttröfvande", ligger inom sjelfva diktens ämne. *Pandu's* söner hade nemligen i följd af ett förloradt tärningsspel med sitt syskonbarn *Durjodhana* förbundit sig att i tolf år draga sig ifrån riket och hålla sig fördolde i vildmarken. De drogo då med *Draupadi* till skogen *Kamjaka* och lefde der i from enslighet. Episoden skildrar, huru, vid ett tillfälle, då brödren dragit ut på jagt åt hvar sitt håll i skogen, deras i hyd-

dan qvarlemnade gemål blef bortsläpad af den råa *Dschajadratha*, en af *Durjodhana's* bundsförvandter och konung i *Sindhu*, ett land omkring södra Indus, huru våldsverkaren blef upphunnen och besegrad af de under tiden hemkomne *Pandu*-sönerne, och den älskade gemålen återförd. Konungadotterens anborna själshöghet, striden och vapengnyet samt segrarnes ädelmod, lifligt påminnande om Iliaden, samt den metriska omvexlingen, enär diktionen oftare från den tröttande slocan höjer sig i lyrisk hänförelse och rör sig i lifligare rythmer, — allt gör detta stycke till ett af de mest underhållande och intressenta i den ofantliga, mer än hundra tusen dubbelverser omfattande dikten.

Vi hafva nu sett, huru rikt och mångfaldigt religionen gestaltar sig i det Indiska epos, jemfördt med *Veda's* enkla läror. Att undersöka de historiska facta, som utan all tvifvel bilda epopéens grundlager, de menskliga hjeltarne *Rama* och *Krischna*, åt hvilka dikten förlänat gudomlig värdighet, att förlora oss i gissningar, huru lång tid förflutit mellan en historisk *Rama's* eröfringståg mot Ceylon och en historisk *Krischna's* fejder mot *Pandu*-ättens fiender, detta hör ej till vår uppgift. Vi begifva oss derföre ifrån epos till den tredje kultur-perioden, hvars grunddrag återfinnas i den klass af skrifter, som blifvit oss bekanta under namnet *Puranas*.

Här blir svårigheten af en karakteristik ännu större, dels emedan denna period omfattar en så stor tidcrymd, uppifrån det urgamla epos ända ned till Indiska culturens sednaste höstdagar, dels emedan af dessa skrifter, aderton till antalet, endast tvenne, en i original och en i öfversättning *), hittills blifvit i sin helhet allmängjorda, och äfven detta skedt så nyligen, att deras innehåll knappt

*) *Bhagavata-Purana*, text. ed. *Burnouf*, *Vischnu-Purana*, transl. by *Wilson*.

ännu hunnit med vederbörlig omsorg pröfvas och undersökas. För att gifva ett begrepp om dem, låna vi *Wilson's* ord *): "De olika verk, som äro bekanta under namnet *Puranas*, äro tydligen ursprungna ur samma religiösa system som de episka dikterna, det vill säga ur den Indiska trons mythiskt-heroiska stadium. Likväl innehålla de egenheter, som antyda, att de tillhöra en långt sednare tid, då opinionen i många afseenden blifvit betydligen modifierad. De upprepa samma theoretiska cosmogoni, som finnes i de två episka skaldeverken, de utsträcka och systematisera de chronologiska beräkningarne, och gifva en bestämdare och mera ordnad framställning af den mythiska fictionen och den historiska traditionen. Men utom dessa och andra omständigheter, som kunna härledas från en aflägsen, om ej uråldrig era, förete de karakteristiska egenheter af modernare natur i den stora vigt de tillägga de enskilda gudomligheterna, i mångfalden uti ritual och canon, och i uppfinningen af nya legender, som förherrliga dessa gudars nåd och magt och upphöja fördelarne af en oinskränkt undergifvenhet under dem. *Siva* och *Vischnu* äro, än under en, än under en annan form, nästan de enda föremål för gudomlig dyrkan i *Puranas*, hvilka här lösgöra sig från den enkla *Veda*-ritualen och ådagalägga en sekterism och en exclusivitet, hvartill svaga spår först visa sig i *Maha-Bharata*, men inga i *Ramajana*. *Puranas* äro icke längre några auctoriteter för den Indiska tron; de äro speciala normer för särskilda, ofta stridiga grenar af densamma, compilerade i den tydliga afsigt att befrämja den med förkärlek, stundom med uteslutande ensidighet omfattade dyrkan af *Vischnu* och *Siva*."

Så lärer också *Brahma-Purana*, af hvars text ingenting mera är oss bekant än den i öfversättningen meddelade *Kandu*-sagan **), vara beskaffad. Efter

*) *Vischnu-Purana*, Preface p. III. **) Texten till denna episod är intagen i *Lassen's* Anthologia Sanscrita.

en kort cosmogoni, en uppräkning af *Manu*-perioderna och slägtregistren öfver Solar- och Lunar-dynastiernas konungar till *Krischna's* tid, samt en kortfattad verldsbeskrifning, upptages det mesta af boken utaf beskrifningen om *Puruschottama-Xetra*, det land, som nu kallas Oude, med många inströdda locala legender, tydligen uppfunna för att förherrliga *Vischnu* i hans egenskap af *Dschagannatha* och hans under samma namn (det moderna Jaggernaut) verldsberömda tempel. Till denna legend-cykel hör också sagan om *Kandu*. Ämnet är ett ganska vanligt. En botöfvare sätter gudarne, de lägre nemligen, genom sina öfvermenskliga späkningar i stor ångest. *Indra* lyckas genom en skön qvinna att förmå honom till att bryta sin botetränghet och dymedelst förlora alla dess frukter. Tonen är, såsom man kan vänta sig, ironisk, ej mot munin, som snarare framstår i en tragisk dager, utan mot gudarne sjelfva. Detta begabberi bör här förvåna oss lika så litet som det vi så ofta träffa i de grekiska dikterna. Folktron, alltid i grunden monotheistisk, hade fixerat sig på *Vischnu* eller *Siva*, och den philosophiska speculationen inom det naturligas område neddragit de fordom tillbedda elementarmakterna. För öfrigt äro drag af list och afund i den Indiska mythologien ej främmande äfven för de högre gudarne, och de episka dikterna, till ex. *Ramajana* i berättelsen om ambrosians tillredande *), gifva derpå tydliga exempel.

Oaktadt sjelfva affattningen af dessa *Puranas* i sin närvarande form faller i en ganska sen tid, — *Wilson* antager på grund af flerfaldiga öfverensstämmelser mellan deras philosophemer och manicheismen samt neoplatonismen jemte åtskilliga andra spår af beröring med den christna verlden tiden för deras affattande infalla i 12:e, 13:e eller 14:e seklerna af vår tideräkning —; oaktadt, säga vi, de först i en

*) *Ramaj.* L. 1. cap. XXV, följ.

sednare tid fått sin närvarande form, så är dock den odlingssgrad, de i allmänhet representera, långt äldre, och vare sig att de blott äro en med vissa modificationer moderniserad omskrifning utaf äldre verk af samma halt, eller dock i det hela framhålla grunddragen af den tid då Brahmaismen gick under och sekterna vaknade till lif, så torde vi i alla fall haft grundad anledning att tala om dem, innan vi nämna något om andra litterära produktioner, som hvila på samma religiösa basis, men hvilkas affattning faller i en långt tidigare period. Till denna klass af skrifter hörer *Hitopadesa*, den i hela verlden berömda fabelboken, ur hvilken vi för vår öfversättning äfvenledes hemtat ett och annat stycke. Med Brahmaismens undergång började en profan folklitteratur att utveckla sig med nya epopéer, hvilka i skönhet ej skola stå under, men i konstnärlig fulländning långt öfver de gamla, och epigrammet, lyriken och lärodikten började likaledes famstå i egendomliga gestalter. Vi kunna ej här följa dessa märkvärdiga konstföreteelser, utan vända oss genast till fabelverken, hvilka genom sin dialogiska form och prosans inträdande i språket bilda ett slags förarbete till den sednare dramatiska dikten. *Pantschatantra*, det berömda fabelverk, hvilket i Persisk bearbetning är kändt under namnet *Bidpai* (troligen sammandraget af sanscrit-ordet *Vidhyápriya*, vän af vetenskap) och derifrån genom Araberna under namn af *Calila* och *Dimna* äfven blef bekant i occidenten, är utan tvifvel den äldsta produkten af detta slag. Detta verk finnes ännu blott i handskrifter, och högst välkommen är derföre för sanscrit-lärde den underrättelsen, att Prof. *Kosegarten* nu som bäst förbereder dess snara utgifvande. *Hitopadesa*, det är "Helsosam Undervisning", ett utdrag och omarbetning af den gamla *Pantschatantra*, är oss deremot bekant genom flera upplagor, bland hvilka *Schlegel's* och

INNEHÅLL.

I. Sagan om *Sunda* och *Upasunda*, en episod ur *Maha-Bharata*. . . . . Sid. 1.

II. *Jadschnadatta's* Död, en episod ur *Ramajana* . . . — 13.

III. *Ganges'* Nedstigande, en episod ur *Ramajana* . . — 23.

IV. Sagan om *Kandu*, ur *Brahma-Purana* . . . . . — 43.

V. *Draupadi's* Bortröfvande, en episod ur *Maha-Bharata* — 53.

VI. Stycken ur *Manu's* Lagar . . . . — 81.

VII. Fabler ur *Hitopadesa* . . . . — 93.

Anmärkningar . . . . — 111.

I.

SAGAN

OM

SUNDA och UPASUNDA.

EN EPISOD UR MAHA-BHARATA.

UNIV. OF CALIFORNIA

FÖRSTA SÅNGEN.

Så förnimm då af mig denna gamla fabel, o *Kunti*-son!
Med dina bröder utförligt, som den timat i fordom tid:

Hiranjakasipu nämndes en hög *Asur;* i dennes ätt
Nikumba, stor i glans, föddes, konung öfver de *Daitjers* stam.
Denne alstrade två söner, stora i hjeltemod och kraft,
Sunda och *Upasund* nämnde, fulle af grymhet, skräcklige.
Enigt höllo de två samman, så i rådslag som ock i värf;
Från hvarandra de ej veko, båda delande nöd och lust.
Ej de åto och ej gingo de förutan hvarann, de två,
Öfvade mot hvarann kärlek, talte med huldhet till hvarann.
Ens i lynne, i bragd ense, liksom voro de två blott en, —
Så det väldiga par växte, enigt äfven för framtidsvärf:
Att eröfra de tre verldar togo de sig i sinnet för.
Först de offrade, se'n drogo de till *Vindhja*, och gjorde der
Väldig bot, och en lång tidrymd de vid späkelsen stodo fast.
Håret tofvadt, i bark klädde, hunger och törst de ledo då,
Späkande med förnuft kroppen, lefde utaf den tomma vind;
Offrande af sitt kött, stodo de på spetsen af utsträckt fot,
Sträckta armar och spändt öga, starka i löftet, långan tid.
Deras väldiga botöfning genomglödgade *Vindhja's* berg,
Att det hvirflar af rök sände: det var ett underverk att se.
Men när de dessas bot skådat, af skräck betogos gudarne;
Att störa sådan sjelfspäkning försökte de på många vis.
De med qvinnor och dyrbara perlor frestade brödren städs;
Desse bröto dock ej boten, höllo troget vid löftet fast.

Och på nytt åt de hugstore skapte gudarne irrsken jemt:
Mödrar, systrar och husqvinnor, anförvandter, för deras blick,
Af en jette med lans väpnad skrämda och jagade, sig te,
Utan smycken och hårprydnad, klädren slitna från deras kropp,
Och till brödren sin bön ställa: "fräls oss, fräls oss", med
enigt rop.
Dessa bröto dock ej boten, höllo troget vid löftet fast.
Och när ingen af dem stördes, eller blef i förvirring bragt,
Då försvunno med ens qvinnor, och hela underverket straxt.
Nu i kroppslig gestalt trädde Urfadren till det brödrapar,
Ville dem med en nåd hugna — han som all verlden skapat har.
Sunda och *Upasund* båda — brödraparet af väldig kraft —
När de varsnade Urfadren, stodo med knäppta händer då,
Och till guden sitt tal ställde, till den höge, de båda två:
"Med vår späkning, o Urfader, om belåten och nöjd Du är,
Trolldomskloke och stridskloke, starke, gestaltförändrande,
Odödlige oss gör båda, om Du är oss, o Fader, huld!"

Brahma sade:

Allt skall Eder till dels varda, blott odödlighetsgåfvan ej;
Väljen annat, — jemväl dödssätt, som Er höjer till gudars
rang.
"Herrska vilja vi", — så tänkten J, att väldigt J öfvat bot,
Just derföre till dels blifver ej åt Eder odödlighet.
Att eröfra de tre verldar hafven J denna bot bestått,
Daitja-furstar, och just derför fyller jag eder önskan ej.

Sunda och *Upasunda* sade:

Ingenting i de tre verldar, både hvad fast och rörligt är,
Må oss kunna förfång göra, blott vi sjelfva emot hvarann.

Brahma sade:

Hvad af Eder begärdt blifvit och betingadt, beviljar jag,
Och det äskade dödssättet Eder skänkes i lika del.

När de tvenne af Urfadren blifvit hugnade så med nåd,
Och han boten åt dem hämmat, gick han till Brahmahimlen hem.
Men då de gåfvan mottagit, *Daitja*-furstarnes brödrapar,
Osårbare af all verlden, gingo de till sin boning hem.
När beskänkte de sig funno, all deras önskan nu var fylld,
Och ibland deras vänskaror blef det glädje och fröjd med magt.
Nu de löste sitt hårs flätor, spridde det uti lockars svall,
Höljde sig ock med praktsmycken, klädde sig uti herrlig drägt.
Fester höllo de ock ständigt, tillfredställande hvart begär;
Äfvenledes till fröjd stämda voro vännernas skaror nu.
"Här skall frossas och högt lefvas, gåfvor delas, och qvinnogunst
Med musik och med vin kryddas!" så ljöd ropet från hvarje hus.
Öfverallt utaf högt fröjdskri och handklappningars dån jemväl
Daitja-staden med magt genljöd; drucken var den af fröjd och lust.
Men för brödren, de der bytte efter behag gestalt, förflöt,
Under lekar och skämt ständigt, året liksom en enda dag.

ANDRA SÅNGEN.

Men när festen till slut lidit, att eröfra de verldar tre
En här drogo de då samman, togo befälet öfver den.
Och när vänner och rådsherrar och de gamle farväl de bragt,
Under gynnande stjernbilder bröto de uti natten upp.
Med en väldig och pligtkunnig *Daitja*-skara åstad de gå,
Väl beväpnad med spjut, lansar, klubbor, pilar och svärd jemväl:
Och med herrliga lofsånger, segersiande, jublande,
Högt besjungna af luftandar, drogo de hän med lustigt mod.
Upp i luften de sig svungo, — öfverallt var dem vägen fri —
Och mot gudarnas borg drogo, fulla af dårligt stridsbegär.
Men då gudarne märkt deras antåg, och *Brahma's* nådeskänk,
Flydde de från de tres himmel, och drogo hän till *Brahma's* verld.
Indra's himmel de två vunno; — *Jaxer* och *Raxaser* jemväl,
Och dertill alla luftandar, slog det väldiga par ihjel.
Men då hjeltarne re'n kufvat alla ormar i jordens djup,
Betvungo de vid hafsstranden alla stammar af *Mletcha's* rot.
Då, i uppsåt att all jorden underkufva, de stränga två
Läto kalla sin här samman, talte till den de skarpa ord:
"Genom offer de Kungsvise, med dryckoffer de presters mängd
Öka gudarnes magt ständigt, deras ära och salighet.
Medan ständigt de så handla, mot *Asur*-stammen hätske städs,
Derför låtom oss nu döda hela skaran, med enigt mod!"
Derpå till östra hafsstranden sammanstämde de all sin här,
Med sitt grymma beslut fattadt, och drogo hän åt alla led.

Enhvar, som offer fullbragte, hvarje prest som till offer böd,
Alla dessa till döds slogo de två hjeltár, och drogo bort.
De andaktsfulles eldoffer, som på heliga härdar brann,
Grep med rånande hand hären, och vrok det uti hafvets djup;
Och hvarhelst af de hugstore botöfvarne emot de två
Blef slungad ut en bannstråle, föll den för undergåfvans kraft.
När bannet ingen kraft hade, liksom pilen mot klippan sänd,
Öfvergåfvo sin sjelfspäkning Brahmanerne, och flydde bort,
Af bäfvan för de två brödren, liksom ormen för *Vischnu's* örn.
Förstörda voro bothyddor, sönderslagna de helga kärl;
Tom och öde var all jorden, liksom dräpt utaf tidens magt.
Förintade de Kungsvise och andra vise vore nu;
Men de grymme åt mordlustan gåfvo ett aldrig hejdadt lopp.
Än de lånte af brunstvilda elefanter gestalt och kraft,
Och bragte uti vildmarken *Jama's* rike, det gömda, in;
Än i lejongestalt, ömsom tigrar, och än osynlige,
Presterne de med list dräpte, hvarhelst de sågo en af dem.
Tom på offer och skriftläsning, tom på prester och konungar,
Utan heliga festdagar, var all jorden att skåda nu:
Tryckt af ångst och af sorg uppfylld, handel och köpenskap
förödd,
Utan offer åt gudomen, utan heliga äktenskap,
Utan herdar och plogmänner, städer och hyddor uti grus,
Af knotor full och benrangel, var jorden gräslig till att se:
Och fasansfull var all verlden, och all dess åsyn fruktansvärd.
Sol och måne och fixstjernor, planeter och all himlens här
Förtviflade, såsnart *Sunda's* och *Upasunda's* bragd de sett.
Men när de alla verldstrakter kufvat, det grymma *Daitja*-par,
Då intet motvärn mer spordes, till *Kuruxetra* sig begaf.

TREDJE SÅNGEN.

Nu de samtlige Gudsvise, *Siddhas*, de Höge vise ock,
Kände alla en djup smärta, när de sågo det djerfva dåd.
Med späkt vrede och späkt anda och späkta sinneslustar, gå
Till Urfadrens palats dessa, af ömkan öfver verldens ve.
Der de skådade Urfadren, der han bland Gudaskaran satt,
Af *Siddhas* och af Brahmvise på alla håll omgifven tätt.
Der var *Agni* och Vindherrskarn, *Mahadeva* var ock tillstäds,
Sol och Måne och *Hög-Indra, Brahma's* drabanter äfvenleds,
Tallösa slag af luftandar, helga *Munis* i strålgestalt.
Då framträdde de Högvise samtlige, uti djupt betryck,
Och berättade fullständigt *Sunda's* och *Upasunda's* dåd,
Hvad, och huru det allt tillgått, och med hvad kraft det utfördt var:
Allt de sade för Urfadren, och ingenting förtego de.
Gudaskarorne då samfäldt, och alla Höge vise der,
Djupt på hjertat den sak lade, och Urfadren de manade.
De församlades tal hörde han, som all verlden alstrat har,
Och sinnade en stund efter, hvad i saken att göra var.
Död beslöt han åt våldsmännen och ropte *Visvakarman* dit;
När Allbildarn han såg för sig, honom *Brahma* befallte så:
"Skapa en underskön qvinna!" så den Höges befallning ljöd.
Men denne tillbad Urfadren, och behjertade straxt hans tal,
Och ej på egen lust tänkte, blott på himmelska mön alltjemt.
Allt hvad finns i de tre verldar, hvad som är fast och hvad sig rör,
Skönt och herrligt att se, samlar Allbidarn här och der ihop.

Hundratusendetals smycken fogar han uti möns gestalt:
Sådan perlegestalt bildar han, af gudomlig fägring full.
Men när med väldig ansträngning hon af Allbildarn skapad var,
Bland qvinnor i de tre verldar, i skönhet ej dess like fanns.
Ej ett grand på dess kropp gafs det — så fulländad gestalten var —
Der den himmelska härskarans blick ej dröjde betagen qvar.
Skön som *Laxmi* att se var hon, väckte längtan i allas bröst:
Alla varelsers blick drog hon, och allas tankar ock, till sig.
Skapt af allt hvad det gifs skönast af qvinnors fägring, perlors glans,
Förlänte henne Urfadren perlenamnet *Tilottama.*
Tillbedjande till Urfadren med knäppta händer trädde hon,
Och sade: "hvad skall af mig göras, o Herre! hvarför skaptes jag?"

Brahma sade:
"Gå, *Tilottama*, väck häftigt kärleksbegär i *Sunda's* bröst,
Och *Upasunda's*, glansrika, med magten af din skönhet stor!"
Hon bejakade Urfadrens tal, och tillbad hans gudom då,
Och derpå hon en rund gjorde, ibland gudarne högerleds.
I södra himlen satt *Siva*, med anletet mot östern vänd,
Undergudarne nordledes, och *Rischis* suto öfverallt.
Medan nymfen sin rund gjorde bland gudaskaran högerleds,
Mot henne vändes *Hög-Indra's* och *Siva's* blickar då alltjemt.
När på sidan hon gick, erhöll *Siva*, den skådelystne gud,
Ett lotus-ögadt nytt anlet — vändt mot sunnan det anlet var —
Och när bakom hon gick, fick han ett vestligt anlet äfvenleds,
Och när nordligt hon se'n trädde, fick han ett nordligt anlet ock.
Tusen ögon bekom *Indra*, på ryggen, sidan, frammantill,
Med röda ögonvrår, stora, på alla sidor rundtomkring.
Fyradubbladt blef sålunda *Siva's* anlete, fordomdags,
Och tusen ögon fick *Indra*, *Bala's* kufvare, då med ens.

Gudaskarornas anleten, *Rischis*, de höges, äfvenleds,
Oafbrutet sig hänvände, hvarhelst *Tilottama* gick fram.
Alla gudarnes blick ständigt var fästad uppå möns gestalt,
De församlade hugstores, utom *Brahma's*, Urfadrens, blick.
När hon till jorden gick, tänkte gudar och höge *Rischis* så:
"Nu fullbordad är den saken", för hennes stora fägrings skull.
När *Tilottama* re'n bortgått, böd all verldens beherrskare
Alla gudar och Högvise, att skiljas hvar och en till sitt.

FJERDE SÅNGEN.

När jorden af de två *Daitjer* betvungen var, och allt var fred,
Och ej de motvärn mer sporde, då trodde slutadt de sitt värf.
Från gudar, *Jaxer*, *Gandhurver*, ormar, jättar och konungar,
De hade hvar klenod röfvat; deröfver gladde de sig nu.
Och då ej mer mot dem trädde till motvärn rustad någon fram,
De ej mera bestyr hade, och som gudar sig fröjdade.
Af qvinnor, kransar, vällukter, och kräslig spis af många slag,
Och många ljufva drycksarter, en stor förnöjelse dem gafs.
Uti lundar och lustparker, uppå bergen, i skogens djup,
Och sköna nejder lustvandra, liksom odödlige, de två.
Engång på *Vindhja's* högslätter, der jemn och kal är bergets topp,
Och Salaträd i full blomning, de gingo att förlusta sig.
På undersköna hvilbänkar, främjande all slags lust och fröjd,
Himlasäten, med gladt hjerta bland sina qvinnor suto de.
Då med dans och musik nalkas qvinnoskaran det brödrapar,
Och med sånger och lofqväden och jubel träder dem emot.
Men se! med sakta steg vandrar *Tilottama* vid skogens bryn,
Höljd i en enda röd mantel, som tätt sig slöt kring hennes lif,
Plockar blommor på flodstranden — *Karnikara* var blommans namn —
Och nalkas långsamt högslätten, der hjelteparet satt sig ned.
Dessa, af ädel dryck vilda, med rödskimrande ögonpar,
När de sågo den höftfagra, blefvo utom sig båda två.
Från sina säten straxt rusa de upp, och ila mön emot,
Och druckna af begär båda, de fordra henne hvar för sig.

Vid högra handen grep *Sunda* den sköna med sin jättehand,
Och *Upasunda* straxt venstra handen fattar af gudamön.
Af undergåfvans kraft druckna, af egen kraft berusade,
Af rikedomens rus vilda, och gudadryckens rus jemväl, —
Berusade af allt detta, ilsket blicka de på hvarann,
Af samma kärleksqval druckna, och tala till hvarandra så:
"Min som maka och din svägra"; *Sunda* sade till brodren först;
"Min som maka och din svägra", gaf *Upasunda* ock till svar.
"Ej dig hon tillhör, min är hon", — så de brunno af vrede stor,
Och betagne af möns skönhet de glömde tro och huldhet all.
De fruktansvärda stridsklubbor fatta de två, för hennes skull;
Berusade af möns kärlek de svungo klubborna med magt:
"Jag kom före", — "nej, jag var det", — så de slogo hvarann ihjel.
Så af klubborna dödsslagne till jorden föll det starka par,
Blodbestänkte, likt två solar, fallna från himlahvalfvets rymd.
Men nu flydde med stor bäfvan och ångest qvinnoskaran all,
Daitja-hopen jemväl flydde till afgrundsboningarne då.
Då med gudar och Högvise till vägs Urfadren sig begaf,
Den Renhjertade, Hugstore, att beprisa *Tilottama*.
Henne då med en nåd hugnar all verldens höge upphofsman:
Att dväljas uti ljusrymder och ren ether hon valde sig,
Och nöjd med valet Urfadren tilltalte henne nådigt så:
"Solbeglänsta och månljusa rymder skall Du bebo alltjemt,
Och ingen skall Dig rätt skönja för glansen af din herrlighet."
När han så hennes bön uppfyllt, han, som är verldens upphofsman,
Gaf han *Indra* de tres himmel och gick till Brahmahimlen sjelf.

II.

JADSCHNADATTAS DÖD.

EN EPISOD UR RAMAJANA.

När *Rama* gått i vildmarken, mannatigern, med brodren sin,
Då af en mägta djup smärta betogs konung *Dasaratha*.
När med *Laxmana* landsflyktig *Rama* vandrat, i dyster natt
Indra's like var höljd, liksom solen fångad i *Rahu's* gap.
I sex dagar den glorrike begrät *Rama*: — vid middnattsstund
Vakar han vid en tung hågkomst af den illbrand, han sjelf begått.
Till sin maka, den högborna *Kausalja*, ställde han sitt tal:
"Om du är vaken, *Kausalja*, så lyssna noga till mitt ord:
Du herrliga, hvadhelst menskan godt eller syndigt än begår,
Tiden bringar till slut frukten, oundviklig och säker städs.
Den som icke med flit väger, i hvarje rådslag, ondt och godt,
Hvad orätt är, hvad rätt, — denne af de vise en dåre nämns.
Lik den, som Amraskog lemnar och ilar till Palasaskog,
Af blomman lockad, fruktsniken, vid bergsningstiden lottlös blir; —
Så jag, från Amraskog flyktad och gången till Palasaskog,
Begråter nu min själs blindhet, att jag *Rama* ifrån mig lät.
Kausalja, när som ung fordom min pil jag efter ljudet sköt,
Och målet nådde, stor blodskuld uppå mitt hufvud samkad blef.
Detta öde mig nu drabbar, som jag, drottning, mig sjelf beredt,
Liksom barnet, som gift druckit, af barnsligt oförstånd förledt.
Lik en menska, som gift dricker, oförvetet och ej med flit,
Oförvetet också denna synden fordom af mig begicks.
Du, o drottning, var då ungmö, och jag var kronprins då ännu;
Se, då nalkades regntiden, som lust och kärlek väcka plär.

Ty solen, som all saft druckit ur jorden, och dess yta bränt,
På nordlig färd, sig nu vände till skuggolandet om igen:
Och helsosamma molnskaror breddes ut öfver alla land,
Och högt jublade påfoglar, och hägrars och Saranga's tropp.
Floderna voro bräddfyllda, men klart var deras vatten dock,
Och öfverstego strömfåran; ty molnen skockade sig nu.
Af regnflödet, det molnfödda, var jorden ymnigt vederqvickt,
Och prunkade i frisk grönska, af fogelskarors jubel full.
Under ett sådant tidskifte jag två koger på skuldran band,
Och med bågen i hand styrde till floden *Saraju* min gång,
Att i natten, — o vansinne! — en buffel eller elefant,
Eller ett annat djur döda, som att dricka till stranden gått.
Då jag hörde med ens bullret af ett kärl, som med vatten fylls,
Liksom en elefants rossling; men mörkret hindrade min blick.
En väl fjädrad och skarpuddig pil jag lade på bågen straxt,
Och efter ljudet sköt pilen, af ödet rubbad i min själ.
Men då pilen från bågsträngen sprungit, och träffade sitt mål,
Jag en menskoröst hörde klagligt qvida: "O, ve! jag dör. —
Huru kunde väl jag träffas, botöfvarn, utaf pilens udd?
Hvem var rånarn, den gudlöse, som honom sköt emot mitt bröst?
Att vatten hemta kom nattligt jag till ensliga flodens strand, —
Hvems hand sände mig dödspilen? Hvem har jag förorättat här?
I blinda gubbens bröst tränger, den jemmerfulla *Munins* bröst,
Som dväljes här i vildmarken, med sonens mord en pil jemväl.
Denna dårliga våldsgerning, som ingen nytta bringa kan,
Är lik det mord, som lärjungen mot mästarn öfvar, sannerlig.
Icke öfver mig sjelf klagar jag, att döden mig träffat här;
Jag beklagar de två blinda gamla, fader och moder min.
Det gamla blinda par, länge närdt och vårdadt af mig med flit,
När jag vandrat till upplösning, — hvad öde väntar väl dem då?
Mig, och dem, som med skogsfrukter och vilda örter lifvet närt,
En enda pil med ens dödar; — hvem var den grymme, som den sköt?"

Så den qvidandes röst hördes; men jag blef skakad i min själ,
Befarande en nidgerning, och bågen föll utur min hand.
Hastigt flat jag dit, skådar en yngling träffad i sitt bröst,
Klädd i hudar, med hårfläta, fallen i floden, jemmerfull.
Med genomborradt bröst såg han på mig, som djupt förkrossad stod,
Liksom han ville mig bränna med ögats blixt, och talte så:
"Hvad bröt jag väl mot dig, *Xatra*, jag som i djupa skogen dväljs,
Att du mig drap, när flodvatten jag hemtade åt fadren min?
Hjelplösa nu de två blinda ömkansvärda, i enslig skog,
Min hemkomst längtansfullt bida, gamla fader och moder min.
Med denna enda pil trenne till döds, o mördare, du sköt,
Mig och fader och mor: hvarför drap du dem, som ej ondt begått?
Gagnlös blef både sjelfspäkning och Vedaläsning, synes mig,
Då ej min far förnam, dåre, att utaf dig jag mördad blef.
Och hvad kunde han än göra, den blinde, om han det förnam?
Ej kan ett hugget träd frälsa från undergång ett annat träd.
Till min fader du sjelf ila, och allt berätta, *Raghu*-son!
Att han dig ej med bann bränner, som blixten ett förtorkadt träd.
Se, till min faders bothydda denna ensliga gångstig för;
Anropa honom, fort, ila! att ej han vredgad bannar dig.
Men ur mitt bröst drag först jernet; pilen, som från din båge sprang,
Mitt hjerta ljungeldslik härjar, och hämmar lifvets andedrag.
Med pilen i mitt bröst kan jag ej dö; drag derför pilen ut:
Jag är ej tvefödd: räds icke, att ett Brahman-mord du begått;
Väl var min far *Brahman*, modren var deremot en *Sudra* blott:"
Så ynglingen till mig talte, der han förblödde för min pil.

Ur den skälfvandes bröst drog jag pilen ut, med ett väldigt drag:
På mig, som skakad var, fäste den fromme då sin blick och dog.

När lifvet flyktat ifrån Munisonen,
Var ock min ära och mitt lif förintadt:
Ty djup förvirring mina sinnen omslöt;
Åt ändlöst qval var jag, förvisst, hemfallen.

Men när jag pilen utdragit, brännande, lik en giftig orm,
Vattenurnan jag tog, vandrar så till hyddan, der fadren var.
Der jag skådar de två gamla blinda, saknande stöd och hjelp,
Ömkansvärda, likt två foglar, hvilkas vingar man slitit af.
Talande om sin son endast, suto de sorgsna vid hvarann,
Och efter honom otåligt väntande; — jag dem mördat re'n! —
När ljudet af mitt steg *Munin* förnam, han talte så till mig:
"Hvad har dig så fördröjt? Bringa drycken skyndsamt åt mig, o son!
Jadschnadatta, på flodstranden länge, o älskade, du lekt:
Din moder var i stor ångest; dock måste äfven du, o son,
Om något fel mot dig modren eller jag sjelf föröfvat har,
Fromt fördraga, och ej mera länge dröja, hvarhelst du går.
Du är den lames fot, hulde, och du den blindes öga är:
På dig mitt hela lif hänger: — hvarför svarar du ej, o son?"
När jag betvingat tårfloden, som våldsamt hämmade min röst,
Med knäppta händer tilltalte jag honom, stammande och rädd:
"Icke är jag din son, *Muni*! Jag är *Xatra'n Dasaratha*:
I Helige, en slem gerning oförvålladt jag öfvat har.
Med bågen i min hand, Herre, till floden *Saraju* jag gick,
Att fälla der en uroxe eller en törstig elefant.

Ett ljud, som då ett käril fylles med vatten, snart mitt öra slår;
En elefant jag der anar, — och träffar med min pil din son!
Då jag hans klagorop hörde, hvars bröst af pilen träffadt var,
Till stället jag förskräckt ilar, och ser den fromme i sitt blod.
En elefant att nedlägga, jag efter ljudet måttade,
Och sköt mot vattnets led pilen, hvaraf din son förintad blef.
När jag drog ur hans bröst jernet, ur lifvet han till himlen gick,
Se'n länge han förut klagat för eder skull, J Helige!
Din högt älskade son, *Muni*, mot min vilja jag dödat har:
Jag nu berättat allt: — derför afvänd från mig din vredes blixt."
När han mig hört, en stund satt han förintad; se'n en suck han drog,
Och kom till sans, och tilltalte mig, som med knäppta händer stod:
"Om ej du sjelf din nidgerning för mig berättat, fursteson,
Då skulle ock ditt folk träffat min vredes ljungeld, fruktansvärd.
O *Xatra!* om med flit öfvas mot skogens botarmän ett mord,
Ljungeldsfursten, den thronsäkre, kan det störta ifrån sin thron.
Dens hufvud må i sju stycken sönderspringa, som sköt med flit
Mot *Munin*, stadd i botöfning, och Vedaläsaren sin pil.
Emedan du ej uppsåtligt honom dräpte, du lefva må,
Och ingen nöd i dag träffa Raghuidernas stam, o prins!
Led mig, furste, till det stället, der med mordiska pilens udd
Ynglingen blef af dig träffad, han som min blindhets krycka var.
Beröra blott hans kropp vill jag, som ligger der till jorden sträckt,
Om jag med lifvet når stället, — röra honom den sista gång.

Med makan min, den blodstänkte, med vildt förströdda, slitna hår,
Som beträder i dag dödens boning, vill jag beröra nu!"
Jag ensam då de två förde till stället, dignande af sorg;
Med sin maka jag lät honom beröra der sin fallne son.
När de sorgsna berört sonens lik, som på jorden utsträckt låg,
De bröto ut i veklagan, och sjönko öfver kroppen ned.
Men modren till den hänsofne trycke på likets mun en kyss,
Och klagansfulla skrän upphof, liksom kon ifrån kalfven ryckt:
"*Jadschnadatta*, du kär höll mig, framför ditt lif, ju alltid, son!
Hvarför, när du så lång resa rustar, talar du ej till mig?
Son, omfamna mig först; — sedan må du på vägen dig bege!
Är du, älskade, vred vorden på mig? hvi svarar du mig ej?"
Och derpå fadren framträdde, berörde liket med sin hand,
Och till sin döde son talte sorgsen, som till en lefvande:
"Är jag då ej din far, yngling, som färdats hit med modren din?
Stå upp sålänge, träd närmre! min hals omfamna, dyre son!
O! när den nästa natt kommer, hvem hör jag då i skogens djup,
Så andaktsfull, med ljuf stämma läsa de helga skrifters ord?
Om qvällen se'n, då bön, tvagning och eldens offer fullbragt är,
Hvem skall fröjda mina fötter, och dem beröra med sin hand?
Hvem skall till föda skogsfrukter och vilda örter bringa hem
Åt de blinda, när skarp hunger och sonens saknad dem förtär?
Och modren der, som blind släpar i helig bot sin ålders last,
Hur skall väl jag, o son, henne nära, som blind och kraftlös är?
Stadna, stadna! O, dröj älskling! Gå ej till *Jama's* boning än;
I morgon skall du gå, käre, med mig och modren dit förvisst;
Ty inom kort, o son, löser väl sorgen öfver din förlust
Från lifvets mödor oss båda, som intet skyddsvärn ega mer.
Och till *Vivasvat's* son träder jag ömkansvärde då med dig,
Och ödmjukt honom anropar: "Gif åt min son en rättvis lön!"

Enär förutan skuld dödad du blef af brottslig dåd, o son,
Skall du komma till de verldar, der de salige hjeltar bo: —
De verldar, der de botfromme, hörsamme, offermilde bo,
Och icke vända mer åter, — till dem, de eviga, du går: —
De verldar, der de skriftlärde, och der de helga *Munis* bo,
Och Konungsvise städs dväljas, som *Jajati* och *Nahuscha*: —
Der fromme män, som kyskt lefvat med sina makar all sin tid,
Och de som utdelt guld ymnigt, ris och oxar och åkrar, bo; —
Och der de ädle skyddsherrar dväljas, och de sannfärdige, —
Till dessa verldar nu vandra, de eviga, och tänk på mig!
Ty ej på lägsta plats sitter den, som föddes i sådan ätt:
Till sådant rum må den vandra, som dödat har min anförvandt!"
Så klagade den högvise, djupt förkrossad, med makan sin,
Och började med qvaldt hjerta den döda kroppens tvagning då.
Men i himlagestalt syntes, åkande på en herrlig vagn,
Munisonen och tilltalte föräldrarne med dessa ord:
"Genom eder försorg, gode, en herrlig boning har jag nått,
J sjelfve inom kort skolen också en önskad fristad nå.
Ej hören J mig mer sörja; ej fursten här förskyllat har:
Af ödet var bestämdt sättet, hvarpå mig döden hunnit här."
När detta tal han fullbordat, Munisonen till himlen gick;
I luften glänste strålbilden, der på sin sköna vagn han stod.
Men då den fromme fullbordat sonens tvagning, med makan sin,
Den helige till mig talte, som der med knäppta händer stod:
"För det du obetänkt mördat min son, som intet ondt begått,
Derför skall jag ett grymt öde mana, ett skräckligt, öfver dig.
Liksom jag här med våld slites af sonens död ur lifvet bort,
Skall äfven dig till slut mörda smärtan öfver en sons förlust."
När jag en sådan dom undfått, jag återvände till min stad,
Och länge ej den högvise öfverlefde i sorg sin son.
I dag Brahmanens bannstråle mig träffar skoningslöst, förvisst;
Ty hemsökt af min sons saknad mig lifvets andar fly med hast.

Ej mina ögon se mera, och minnet, drottning, grumladt är,
Och *Yama's* sändebud mana mig att skynda, du herrliga!
Ty smärtan att min son *Rama* ej skåda, härjar så min själ,
Som vattnens våld vid flodstranden, det starka, härjar trädens rot.
Om *Rama* hemvänd vidrörde mig, och hans stämma jag förnam,
Helt visst jag lefde då, liksom en sjuk, som druckit lifvets saft.
Men kan det väl en lott gifvas, o trogna maka, mera grym,
Än att ej skåda få *Rama's* anlet förr'n jag ur lifvet går?
Tillbakavänd från vildmarken, hem till *Ajodhja's* land igen,
De sälle skola se *Rama*, lik *Indra* som från himlen går.
Ej dödlig sällhet, nej, gudars, — väntar dessa, som skåda få
Rama's anlet, likt fullmånen, när han i staden tågar in.
Det herrliga, det fläckfria, med lotusögon, tänders prakt,
Rama's anlete, Stjernfursten likt, de salige skåda få!
I huldrik glans likt höstmånen, utslagna lotusblomman likt,
Sälle de män, som hans anlet, sonens anlete, skåda få!"
Så utaf *Rama's* bild uppfylld, mannafursten på högrest bädd
Slocknade på en gång sakta, liksom månen mot nattens slut.
'O *Rama*, o min son!" detta var furstens sista ord, när han
Af sonens saknad tärd, sakta utur det kära lifvet gick.

Så mannafursten om sin son, den älskade,
Som flyktig vandrat, ordade med bitter sorg;
På bäddens dun, när natten gått sin halfva ban,
Från lifvet då, det kära, flydde anden bort.

III.

GANGES' NEDSTIGANDE.

EN EPISOD UR RAMAJANA.

FÖRSTA SÅNGEN.

Sagaridernas Härkomst.

I *Ajodhja* det fanns fordom en konung, *Sagara* vid namn,
Kunnig i pligtens bud, barnlös, begärlig att en ättling få.
Vidarbha-konungens dotter, *Kesini* — så ljöd hennes namn —
Var hans första gemål, dygdig och sannfärdig i allt sitt tal.
Men hans andra gemål nämndes, *Arischtanemi's* dotter skön,
Sumati; ej på jordrunden hennes like i fägring fanns.
Med dessa båda drog fursten, att öfva bot och späkning stor,
Till *Himavat*, på bergsryggen, der *Brigu's* flod sitt ursprung har.
När seklet der till slut lidit, blef *Munin* med hans bot förnöjd,
Brigu, siarnes utvalde, och gjorde nåd åt *Sagara*:
"Af ättlingar ett stort antal skall, syndfrie, beskäras dig:
Oförlikneligt pris, höge, skall du vinna bland menniskor.
Den ena makan en enda son skall föda, till ättens stöd,
Och sextio tusental söner den andra föda skall åt dig."
När mannatigern så talat, konungsdöttrarne båda två
Till honom glada framträdde, talte med knäppta händer så:
"Hvilken af oss skall en föda, hvilken de många, siare?
Det vilja vi förvisst höra; sannfärdigt vare nu ditt tal!"
När *Brigu* dessas tal hörde, den höghelige *Munin* der,
Han svarade med ljuf stämma: "Fritt är valet för eder här: —
Antingen en, som fortplantar ätten, eller en såra mängd,
Ärorike och hugfulle; — hvem väljer nu väl hvart och ett?"
När *Munins* tal hon hört, valde inför konungen *Kesini*
Åt sig sjelf att blott en föda, som skulle ätten fortkomst ge.

Men *Sumati* åt sig valde, den skönfjädrades syster, der
Ärorike och hugfulle sextio tusen söners tal.
Då böjde för den högvise sitt hufvud vördsamt konungen,
Och med gemåler två vände fursten hem till sin stad igen.
Efter tidernas lopp födde den äldsta, *Kesini*, en son,
Åt *Sagara* en blodsfrände: *Asamandscha* blef han benämnd.
Men drottning *Sumati* födde såsom foster en kurbits fram;
Derur, när skalet bröts, stego sextio tusen söner fram.
I fat med offersmör fyllda de fostrades af ammors tropp,
Tills de efter en lång tidrymd trädde i ynglingsåldren in.
Då egde fursten, jemnstarke och jemnåldrige äfvenleds,
Sextio tusental söner, lika i kraft och hjeltemod.
Men den äldste och förstfödde, *Asamandscha* vid namn, o prins!
Var de andra till stor plåga, så länge han i riket fanns.
Han plägade små barn gripa, och i *Saraju*-flodens våg
Dem kasta ut, och le ständigt, när han dem sjunka såg deri.
Så han öfvade städs grymhet, fientlig mot hvar redlig man,
Tills han, för folkets väl farlig, af fadren drefs ur staden bort.
Asamandscha en son hade, högsinnad, *Ansumat* vid namn;
Han var af folket högt älskad, och vänlig var han mot enhvar.
När flyktad var en lång tidrymd, det *Sagara* i sinnet föll
Att rusta till ett hästoffer åt Gudafursten, *Raghu*-son!
När fursten sitt beslut fattat, af presters hop ledsagad han,
Om offerbruken väl kunnig, till offerfestens början skred.

ANDRA SÅNGEN.

Jordens uppgräfvande.

Der *Siva's* svåger, bergfursten *Himavat*, stor i majestät,
Och *Vindhja* på hvarann blicka, liksom utmanande hvarann, —
Der, mellan dessa två, reddes den helga offerfesten då;
Ty landet der är högheligt, och prisas högt som offerstad.
Och offerbruken fullgjorde, på *Sagara's* befallning der,
Ansumat, stor i spannkörning och stor i bågskyttkonst jemväl.
När han vid heligt månskifte offret börjat, till honom kom
Uti jättegestalt *Indra*, och förde offerhästen bort.
När såleds från den hugstore offerhästen var undanryckt,
Då alla presters hop trädde för offraren, och talte så:
"Med våld vid heligt månskifte blef offerhästen från oss ryckt;
Välan, så döda häströfvarn, och bringa hästen hit igen!
Ty detta offerbrott säkert oss alla bringa skall förderf:
Derföre laga så, konung, att offret ostördt går sin gång!"
När han presternas ord hörde, i församlingen, fursten lät
De sextio tusen ditkalla, och till sönerna talte så:
"J tappre söner, ej ser jag, hur jättarne bedrifvit nu;
Ty mägtige och invigde prester besörjde offret här.
Hvem helst han är, om afgrunden eller han hafvets djup bebor,
Så döden honom, — Hell Eder! — fören hästen, J söner, hem!
Gån öfver hela jordrymden, som omkransas af hafvets våg,
Och plöjen den med stor omsorg, tilldess J hästen återfått.
En hvar af Er en mils sträcka genomgräfve med mycken flit,
Och spåren den, som bortröfvat min häst, ty detta är mitt bud.

Imellertid jag här bidar med sonsonen och presters hop,
I förinvigning, — Hell Eder! — till dess J hästen återfört."
Konungssönerne, hugstore, drogo alla med gladligt mod
Hän öfver hela jordrymden, äggade af sin faders ord.
Med armar såsom ljungelden mannatigrarne grofvo nu,
Hvar och en till en mils omfång, jordytan sönderssplittrande.
Med lansar liksom åskviggar och plogbillar, förfärliga,
Sönderstyckad af dem, jorden af smärta djupa suckar drog.
Af ormar, som till döds slogos, af Titaners och jättars hop,
Och alla djupets vidunder, uppgåfvos fasansfulla rop.
Till sextio tusen mil jordens yta gräfde de upp alltjemt,
Alla af grymhet stor fulla, tills afgrundsporten re'n de nått.
Med gräfning således kringgingo konungssönerna, rundt omkring,
Dschambudvipa, det bergfyllda, på alla sidor, store prins!
Då gingo gudar, *Gandharver* och Titaners och ormars här,
Samtlige hän till Urfadren, betagne utaf ängslan stor.
Och vördande den Hugstore, med smärtans moln uti sin blick,
Betagne utaf stor bäfvan, till Urfadren de talte så:
"O Herre, hela jordrymden gräfva *Sagara's* söner upp;
Af deras gräfning, Hugstore, förödas alla varelser.
'Se, här vi finna häströfvarn, som offerdjuret från oss grep:'
Så tänka de, och utrota allt hvad som lif och anda har."

TREDJE SÅNGEN.

Kapila.

Men då Urfadren hört hade gudarnes tal, den herrlige,
Till svar gaf han de uppskrämde, af ödets magt förvirrade:
"Han, som besitter jordrunden som äldsta maka, *Madhavern*
Vasudeva, den högvise, han är en mägtig herre städs.
I *Kapila's* gestalt sitter han och vaktar all jorden jemt:
Utaf hans vredes blixt säkert konungasönerna slagne bli.
Helt visst från evighet denne jordens sprängning förutsett har,
Sagaridernas fall äfven; ty vida spanar kring hans blick."
När dessa ord af Urfadren de tre och trettio gudar hört,
De vände hem med stor glädje till nejden, der de kommit
från.
Likt ilskna vindars gny hördes ett väldigt dån, der *Sagara's*
Söner gingo, de hugstore, och gräfde upp all jordens rund.
Men när de hela jordytan plöjt och från höger vandrat kring,
Sagara's söner framträdde för sin fader, och talte så:
"Genomströfvad är all jorden, månget väsen förintadt re'n,
Gudar, demoner, nattgastar, jättar, ormar af alla slag;
Och ändock ej din häst sågo vi, eller den som hästen stal;
Hvad är att göra nu? — Hell Dig! — här må fattas ett
visligt råd."
Men då sönernas tal hörde konung *Sagara*, stor i magt,
Han lågade af stor vrede, och dessa ord till gensvar gaf:
"Hell Eder! — gräfven än mera, och sprängen jordens yta fort;
Och när J träffat häströfvarn, vänden hem med förrättadt värf."

Att fadrens maning hörsamma, de sextio tusen söners tal,
Mannhaftige och hugstore, till afgrundsdjupet sig bege.
Men när de uppgräft afgrunden, verldselefanten sågo de,
Virupaxa, som bär jorden, liksom en bergsrygg hög och stor.
Med alla berg och skogsmarker han hela jordens massa bär
På sitt hufvud, *Virupaxa*, drotten bland elefantens här.
Närhelst denne vid månvexel skakar sitt trötta hufvuds last,
Att skaffa sig en kort hvila, då blir jordbäfning, fursteson.
Åt höger då de kringgingo verldstraktens vaktare, och se'n
De ärat elefantfursten, fortsatte de sin gräfning städs.
Nu från den östra verldstrakten mot södern gräfde de alltjemt,
Och äfven södra verldsrymdens elefant blef af brödren sedd,
Der han stod lik en hög bergsrygg, *Mahapadma*, den väldige,
Som på sitt hufvud bär jorden: — vid hans åsyn de häpnade.
Åt höger honom kringgingo Sagariderne vördnadsfullt,
De sextio tusen hugstore, och gräfde fort mot vestlig nejd.
Och i den vestra verldstrakten elefanten de sågo då,
Saumanasa, den berglike, som vestern på sitt hufvud bär.
Åt höger då de kringgingo honom, se'n de hans välgång sport;
Med fortsatt gräfning framskredo de derpå hän mot nordens trakt.
Och i den norra verldsrymden de sågo *Himapandura*,
Den herrlige, som der stöder jorden med sirligt smyckad kropp.
Och äfven honom kringgingo åt högra sidan samtlige
De sextio tusen hugstore, och gräfde fort i jordens djup.
Nu till nordöstra verldstrakten, den högt berömda, kommo de,
Och äggade af stor vrede genomgräfde de jorden der.
Men der de alla hugstore, förfärligt snabbe, kraftige,
I *Kapila's* gestalt sågo *Vasudeva*, den evige.
Helt nära guden upptäckte de hästen vandrande jemväl:
Oförliknelig fröjd intog dem alla vid en sådan syn.

Och tänkande att han röfvat hästen, mot honom rusa de,
Och brinnande af stor vrede, ropa de: "vänta, vänta, du!
Se! du är den, som bortförde vår häst, till offret invigd re'n;
Men nu, skändlige, vet, att du *Sagara's* söner träffat har!"
Men *Kapila* ej förr hörde deras smädliga tal, o prins,
Än han, uppfylld af stor vrede, ett enda "Hum" till gensvar
gaf.
Då, i ett ögonblick, hela Sagaridernas hop med ens
Förvandlad låg i askhopar, på *Kapila's*, den stores, vink.

FJERDE SÅNGEN.

Offrets Fullbordan.

Kung *Sagara* vid sig tänkte, att hans söner nog länge dröjt,
Och till sin sonson så talte, den strålande med egen glans:
"Du är en hjelte, mångkunnig, och förfädren i styrka lik;
Gå, uppsök dina farbröder och den, som hästen röfvat har;
Mägtiga äro vidundren och starka, som i jorden bo;
Derför till motvärn väl rusta, med svärd och båge, dig mot dem.
De vördnadsvärde städs hylla, och döda dem, som hindra dig,
Och med förrättadt värf hemvänd, att fullborda mitt offer se'n."
Så af *Sagara* tilltalad, tog den herrlige *Ansumat*
Sin båge och sitt svärd: derpå drog han med lätta steg åstad.
Vägen, som utaf farbrödren, de högsinnade, gräfven var,
Igenom jordens djup, följde, på sin faders befallning, han.
Der skådade den glansrike verldstraktens höge elefant,
Som gudar, jättar, nattgastar och alla ormar vörda städs.
Åt höger gick han kring denne, och sporde hur han sig befann,
Och frågade om farbrödren och om häströfvarn först och främst.
Verldselefanten genmälte, den kloke, på hans frågor så:
"O *Asamandscha's* son, snarligt vänder du nöjd med hästen hem."
När *Ansumat* hans tal hörde, fortvandrade den ädle då
Hvarje verldselefant sporde, i ordning, efter lag och sed.

Verldsvaktarne, de högvise, mottogo honom vördnadsfullt,
Den frågande, och genmälte: "med hästen vänder du igen."
När dessas tal han hört, lände den lättfotade sist derhän,
Der vandlade i askhopar farbrödren lågo, *Raghu*-son!
Men då af smärtans magt kufvad blef *Asamandscha's* ädle
son,
Och öfver deras missöde han många bittra tårar gjöt.
Offerhästen jemväl såg han, som vandrade ej långt ifrån,
Mannatigern, af djup smärta betagen öfver fädrens fall.
Begärlig att med dryckoffer konungssönerna hedra der,
Vatten sökte den hugstore, men fann ej flodbädd eller sjö.
Men, med sin skarpa blick fjerran spanande, *Garuda* han såg,
Morbrodren sin, den berghöge, konungen ibland fåglars här.
Till honom då den högstarke *Vinata*-sonen ordade:
"Du tiger ibland män, sörj ej! För verlden deras död var
god;
Ty *Kapila* med ljungelden, den obesegrade, dem slog.
Ej jordiskt vatten, högvise, du derför gjuta må på dem:
Ganges, som verldens skuld sonar, *Himavat's* äldsta dotter
skön,
Må skölja de till askhopar förvandlade, du hjelte stor!
Om af henne, som all verlden älskar, begjutes detta stoft,
I paradiset då ingår de sextio tusen söners tal.
Led Gangesfloden hit, — Hell dig! — till jorden ifrån gu-
dars verld,
Om du förmår, så uträtta, att *Ganges* går till jorden ner.
Men nu tag hästen fort med dig, och vandra samma väg
du kom,
Och offret åt din farfader bringa till slut, o hjelte stor!
När *Ansumat*, den högstarke, den skönfjädrades tal förnam,
Skyndsamt hästen han grep; derpå återvände han ärofull.

Till fursten han sin gång ställde, som var i förinvigning stadd,
Och berättade omständligt saken och fågelfurstens ord.
Men när konungen hört hade hans förfärliga tal, o prins,
Lät han offret till slut bringa, såsom det rätt och öfligt var.
Se'n till sin egen stad vände den sälle, när han offret löst,
Men ingen utväg fann fursten att bringa *Ganges'* böljor ned.
Och då ett råd ej fanns, fursten, den store, efter långan tid,
När trettio tusen år riket han styrt hade, till himlen gick.

FEMTE SÅNGEN.

Bhagirathas Bönhörelse.

När *Sagara* åt verldslagen sin gärd betalt, till konung då
Undersåterna utvalde *Ansumat*, uti fromhet stor.
Och *Ansumat*, den pligttrogne, han var en stor och väldig kung;
Af honom blef en son alstrad, — *Dilipa* var den sonens namn.
Åt denne uppdrog riksvården kung *Ansumat*, och sjelf han gick
Att på *Himavat's* topp öfva en sträng och öfvermensklig bot,
Ganges, den rena, nedbringa ville fursten, den herrlige,
De himmelske i magt jemlik, men nådde ej önskans mål.
När två och trettio årtusen hänsvunnit, se'n till skogen drog
Den ärorike, undfick han paradiset som botens lön.
Men *Dilipa*, den glansrike, när han förfädrens öde hört,
Fast han af bitter sorg qvaldes, kunde ej finna något råd.
"Hur skall jag *Ganges* nedbringa? hur skall jag fukta deras stoft,
Och dem till paradis hjelpa?" — så öfverlade han alltjemt.
Åt honom, som med pligttroget sinne betänkte saken städs,
Bhagiratha benämnd, föddes en son, med alla dygder prydd.
Men *Dilipa*, den glorrike, månget offer fullbordade,
Och trettio tusen år styrde den fursten konungadömet sitt;
Men utan att ett råd finna, hur fädren kunde frälsta bli,
Mannatigern af kroppskrankhet hembar sin gärd åt ödets lag;
Och så till *Indra's* verld gick han, som han med fromhet åt sig vann,
Den höge, se'n till riksväldet *Bhagiratha* var festligt smord.
Bhagiratha, den kungsvise, väl bevandrad i pligtens bud,
Barnlös förblef den glorrike, begärlig att en ättling få.

I hopp att *Ganges* nedbringa, åt rådet sitt han öfverlät
Sitt rike, och én sträng späkning vid *Gokarna* han företog.
Han stod emellan fem eldar, armarna sträckta emot skyn,
All sinneslust var strängt kufvad; en gång hvar månad blott han åt,
Om vintren uti flodvattnet, regntiden han på marken låg.
När under månget årtusen han denna stränga bot bestått,
Blef *Brahma* honom huld, guden, som alla väsens upphof är.
Till honom trädde Urfadren med hela gudaskaran då,
Och talte till den hugstore, botöfvande *Bhagiratha:*
"*Bhagiratha*, du glorrike! du gör mig fröjd, o mannadrott;
För boten, som du här utstått, en nåd du, trogne, välja må!"
Då talade den glorrike till honom, som all verlden gjort,
Bhagiratha, den armstarke, med knäppta händer andaktsfullt:
"Om Du med mig är nöjd, Höge, och boten bringar någon frukt,
Må genom mig ett dryckoffer alla *Sagara's* söner få:
Och se'n med *Ganges'* våg askan af de tappre befuktad är,
Gånge då alla förfädren till himlen, den oändliga!
Gif mig, o Gud, en afkomma, att ej min ätt må slockna ut;
En sådan herrlig nåd visa, Du Höge, åt *Ixvaku's* ätt!"
När konungen sitt tal lyktat, all verldens store skapare
Med ljuflig stämma genmälde ett skönt och oförgängligt ord:
"Din bön förvisst är djerf, konung, *Bhaqirata*, som spannet kör;
Den uppfylld blifva skall — Hell dig — *Ixvaku*-ättens stöd
och hopp!
Dig tillhörer den förstfödda *Himavat's* dotter, *Ganga* skön;
Dock måste *Siva* först blidkas, att han mottager hennes fall;
Ty *Ganges'* fall, du hugstore, förmår ej jorden att fördra,
Och ingen utom Blixtsvingarn ser jag, som dertill mägtig är."
När så till fursten Urfadren talt, och *Ganges* sin vilja sagt,
Med gudar och med vindskaran till himlens boningar han gick.

SJETTE SÅNGEN.

Ganges' nedstigande.

När försvunnen var Urfadren, stod fursten hela året om,
Så still, att af hans tåspetsar jorden blef ömmande och qvald.
Med sträckta armar, bart hufvud, af vinden matad, utan tak,
Liksom en stubbe orörlig, stod han båd' natt och dag alltjemt.
Men när året till slut lidit, till honom *Uma's* make kom,
Som af all verlden högt äras, boskapsfursten, och talte så:
"Jag är med dig tillfreds, gode; din önskan jag fullborda vill,
Och på mitt hufvud bergfurstens dotter jag emottaga skall."
Derpå till högsta bergstoppen af *Himavat* steg guden opp,
Och ropte: "*Ganges*, fall neder!" till himlaregionens flod.
Men när *Himavat's* förstfödda dotter *Ganges* det talet hört
Af *Uma's* man, den tillbedde, blef nymfen mäkta vred dervid.
Och öfvermåttan stor gjorde sig *Ganges* och tog väldig fart,
Och ned ur luften föll floden på *Siva's* helga hufvud då.
Ty således himlamön tänkte, som ytterst svår att motstå var:
"Med min störtflod till-afgrunden rycker jag *Siva* med mig ned."
Men hennes öfvermod märkte den höge *Hara*, och blef vred,
Och hämd beslöt den Treögde, en hånande, åt *Ganges*' nymf.
Och *Ganges* föll, den syndrena, på *Rudra's* helga hufvud ned,
Men snärjdes i hans hårfläta, oländig såsom skogens snår.
Derur, fastän med ansträngning, hon ej förmådde lösa sig,
Och strömma ned på jordytan; fångad var hon i hårets garn.

Der hon irrade år många, den himmelska, tilldess en gång
Bhagiratha fick se henne, och ny botöfning företog.
Med furstens bot blef nu *Siva* så öfvermåttan väl förnöjd,
Och tillät *Ganges* omsider att störta sig i *Vindu's* sjö.
Sitt upphop fingo sju strömmar då af henne, när fri hon blef;
Hladini, *Pavani*, dertill *Nalini*, den förträffliga: —
Mót östan dessa tre flöto, helga strömmar med vatten klart,
Och andra trenne, *Sutschaxu*, *Sita* och *Sindhu's* stolta flod,
Med herrligt vattenlopp vände sig hän till verldens vestra trakt:
Men den sjunde af dem, *Ganges*, följde konung *Bhagiratha*.
På *Siva's* hufvud först föll hon ur luften, se'n på jorden ned,
Och der med mägtigt dån ledde i många bugter hon sin ström.
Af fiskar och af sköldpaddor, och af delfiners flock jemväl,
Som fallit och som nedföllo, strålade jorden allestäds.
Då kommo alla Gudsvise, *Gandharver*, *Jaxer*, *Siddha's* ock,
Och sågo den ur luftrymden till jorden fallna flodens lopp.
På sina vagnar, borglika, dragna af sköna hästars spann,
Och elefanter, ditkommo gudarne i förvåning stor.
Att underverket åskåda, som *Ganges'* fall åt jorden bjöd,
Skaror af gudar ditströmma, de ojemförlige i glans.
Af gudarne, som nedstego, och deras smycken luftens rymd
Så molnfri och så klar lyste, som om den hundra solar bar.
Af ormar och af delfiner och fiskar sprittande, jemväl,
Som flögo liksom ljungeldar, var hela himlarymden full.
I tusen bubblor flög skummet, det skimrande, kring luftens fält,
Likt skyarna på hösthimlen, af Hansaflockar hvimlande.
Än brusar floden vildt framåt, än slingrar den i mången bugt:
Än mot höjden dess våg häfves, än flyter den så sagta fram; —
Och åter ser man svallvågen sig bryta mot en annan våg,
Och högt mot himlen uppbrusa, och se'n till jorden sjunka ned.

Mot *Siva's* hjessa först brutet, sedan brutet mot jordens grund,
Tindrade herrligt flodvattnet; ty klar och fläckfri var dess våg.
Gudavise och *Gandharver*, och de som jorden djup bebo,
Beständkte sig ur flodvågen, som genom *Siva* helgad var.
Dem som fordom ett bann störtat ifrån himlen till jorden ned,
I *Ganges'* böljor rentvagne till himlen återvände de.
Högligt fröjdad var all verlden öfver vattnet, det glänsande;
Ty skärade från synd blefvo alla väsen af *Ganges'* våg.
Bhagiratha, den kungsvise, besteg sin himlasköna vagn;
I spetsen gick den hugstore, och *Ganges* följde honom åt.
Alla gudar och Högvise, *Daitjer*, *Danaver*, *Raxaser*,
Höge *Jaxer* och *Gandharver*, de store ormar, *Kinnaras*: —
Kung *Bhagiratha's* vagn följde de alla jemte nymfers flock,
Och glada gingo floddjuren samfäldt i *Ganges*-nymfens spår.
Hvart *Bhagiratha* drog, följde honom *Ganges*, den herrliga,
Den främsta ibland flodnymfer, som alla synder plånar ut.
För *Dschahnu* då, den hugstore, undergörarn, af *Ganges'* våg,
När han ett offer fullbragte, blef offerstaden öfversköljd.
Af hennes öfvermod väcktes *Dschahnu's* vrede, o *Raghu*-son!
Och i ett enda drag utdrack han hela *Ganges*-flodens ström.
Då bragtes gudar, *Gandharver* och *Rischis* i bestörtning stor,
Och ärade den hugstore, *Dschahnu*, kronan bland menskors ätt.
De tillbödo den glansrike att *Ganges* såsom dotter få:
Då blef han nöjd, och utsläppte ur sina öron *Ganges'* ström.
Som *Dschahnu's* dotter binamnet *Dschahnavi* erhöll *Ganges* så:
Och troget följde städs nymfen *Bhagiratha's*, den stores, vagn.
När hafvet hon till slut hunnit, den yppersta bland floders mör,
Då steg hon ned till afgrunden, att fullborda sitt soningsvärf.
Till oceanen gick också konungen, följd af *Ganges'* flod,
Och ned i jordens djup trädde, der vägen var af fädren gräfd.
Och då han *Ganges* bragt neder till afgrundsdjupet, konungen,
Vederqvickte han förfädrens aska med helga flodens våg.

Och se, af *Ganges'* flod fuktad *Sagaridernas* hop med ens,
Bytt i himlagestalt, uppsteg till himmelen med glädje stor.
När *Brahma* såg den hugstore, hur han befuktat fädrens stoft,
Till *Bhagiratha* så talte den Höge, följd af gudars hop:
"Du tiger ibland män! frälste till himlen, liksom gudar, gå
Kung *Sagara's*, den hugstores, sextio tusen söner nu.
Så länge omkring jordrunden hafvet rullar sin våg, o kung,
Så länge skola ock desse i himlen liksom gudar bo.
Och *Ganges* här skall städs vara din äldsta dotter, store kung,
Och ibland menskor högt prisad och med ditt namn uppkallad bli.
Tredelad nämnas skall *Ganges*, den helga, och *Bhagirathi*;
Emedan i de tre verldar hon vandrat nämnes Tredelad hon.
Men nu åt alla förfädren, menniskofurste, stor i glans,
Fullborde du ditt dryckoffer, och löse löftet, som du gjort.
Din ärorike ättfader, den högt berömde, herrlige,
Den störste bland de pligttrogne, ej denna önskan uppfylld såg.
Och *Ansumat*, o son, äfven, ojemförlig i kraft och mod,
Som ville *Ganges* nedbringa, kunde ej lösa löftet sitt.
Och fursten, som de Högvise var jemlik uti magt och glans,
Ojemförlig i botöfning och trogen *Xatra*-pligten städs, —
Dilipa sjelf, den glansrike, han som dig alstrat, salige,
Förmådde ej med all sträfvan att bringa *Ganges*-floden ned.
Men utaf dig blef fullbordadt löftet, du starkaste bland män,
Och dermed vann du stor ära bland gudar och bland menskors ätt.
Af dig från himlen nedbragtes *Ganga*, fiendekufvare!
Dermed ett dygdens högaltar, o konung, har du dig beredt.
Nu, herrlige, dig sjelf bada i vågen, som all synd förtar,
Och renad så, o mannatiger, du skörde dina dygders lön!
Gjut se'n åt alla förfädren det helga dryckesoffret ut:
Nu går till himlen jag — Hell dig! — o furste, vänd du hem också."

När så den höge Urfadren till *Bhagiratha* talet ställt,
Med alla gudar gick *Brahma* till sin eviga himmel hem.
Bhagiratha, den kungsvise, sedan åt fädrens andar han
Fullbragt det helga drycksoffret, som sig borde och öfligt var,
Och sig i flodens våg badat, gick så hem till sin egen stad:
Och lycksalig och rik fursten, den ädle, styrde riket sitt.
Men allt hans folk med fröjd mottog den återvände fursten då,
Och blomstrade i stor sällhet, förutan sorger och besvär.

Rikdom, ära och lång lefnad, rening från synd, och himlen sist,
Förlänar denna sannsaga om *Ganges'* nedergång, förvisst.

IV.

SAGAN OM KANDU.

UR BRAHMA-PURANA.

Vjasa sade:

I detta land, J Högvise! som alla väsen lyckliggör,
Der *Vischnu's* tempelhärd skänker dygd, rikdom, glädje, salighet: —
Der bodde *Kandu*, pligttrogen, en vis i magt och fromhet stor,
Sannfärdig, mild och renhjertad, som fann i allas väl sin fröjd.
Med späkta sinnen, späkt vrede, i *Vedas* och *Vedangas* väl
Bevandrad, vann han stor sällhet, se'n han förvärfvat *Vischnu's* nåd.
Och andre vise der bodde jemväl, med qväfda lidelser,
Som alla väsens fröjd gladde: ej egen nytta rörde dem.

De Vise sade:

Hvem var då denne man, *Kandu?* Hur vann han högsta målet väl?
Vi gerna höra hans vandel; berätta oss, du ädle, den!

Vjasa sade:

Så hören då, J manntigrar, hjertefröjdande sagan hans.
I korthet vill jag framställa för eder här den vises dåd:
Vid *Gautami*, på flodstranden, i ljuf och helig enslighet,
Af örter full och vildfrukter och dammar och af kusa-gräs, —
Der Hansas, kråkor, sköldpaddor, och änder och Karandavas,
Och andra vattendjur frodas i ymnighet, af alla slag; —
Der stod i fordna dar *Kandu's* botöfningslund, J vise män!
Beväxt med många trädarter, och rik på djur af alla slag.

Der öfvade den högvise en bot så sträng och underbar,
Med fastor och med bad, kyskhet, och oafbruten tystnad städs.
Sommarn stod han i fem eldar, regntiden han i vattnet låg;
Om vintern bar han våt klädnad: — så späkte Munin sig alltjemt.
Men när gudar och *Gandharver*, och *Siddhas* och *Vidjadharas*
Förmärkte Munins botstränghet, då bragtes de i häpnad stor.
Med botens kraft den högvise uppglödgade de verldar tre,
All jordens rund och luftkretsen, och himlaverlden ock dertill.
"Hvad outtröttlig sjelfspäkning och öfver alla gränsor sträng!"
Så ropte hela härskaran af gudar, när hans bot de sett.
Och bäfvande till råds gingo med *Indra* då de himmelske,
Och betagne af stor fruktan de ville störa Munins bot.
Fursten öfver de tre verldar, när deras rådslag han förmärkt,
Till *Pramlotscha*, den höftfagra, af ungdom och af fägring stolt,
Den skönmidjade, tandfagra, med bröst och höfter yppiga,
Med alla gratier utrustad, — till henne ställde han sitt tal:

Indra sade:

Pramlotscha! gå i hast, hulda, till Munin der, i boten stadd:
Till att bryta sin sjelfspäkning bedåra honom på allt vis!

Pramlotscha sade:

Du Gudafurste! din vilja fullgör jag villigt hvarje stund;
Men här betar mig stor bäfvan, och för mitt lif jag fruktar nu.
Jag rädes denne högvise, som håller kyskhetslöftet strängt,
Som flammar lik en solstråle, och mägtig såsom blixten är.
Erfor han blott, att jag kommit att störa honom i hans bot,
Helt visst mot mig en bannstråle han slungar, svår att härda ut.

Urvasi, *Menaka*, *Rambha*, *Ghritatschi*, *Surata* jemväl,
Visvatschi och *Sahadschanna*, *Purvatschitti*, *Tilottama*,
Alambuscha, *Misrakesi*, *Sasilekha* och *Vamana*,
Och andra nymfer här finnas, stolta af ungdom och behag,
Skönmidjade, med skönt anlet, och svallande och yppigt bröst,
I tjusningskonster fullärda: — åt dessa du ditt uppdrag gif.

Vjasa sade:

När hennes tal han hört, *Satschi's* make nymfen till gensvar gaf:

Indra sade:

De andra här må qvarstadna; du är just den, som passar bäst;
Till sällskap jag dig ger vinden, och kärleken och vårens gud,
Med dem du vandre, höftfagra, dit der den vise Munin dväljs.

Vjasa sade:

När gudens tal den skönögda förnummit, hon på vägen strax
Begaf sig genom luftrymden med dem till Munins hydda då.
När dit hon hunnit, framtedde sig den vise för nymfens blick,
I helgonskimmer, Högvise! der han uti sin hydda satt.
Och se'n med sina hjelptroppar såg hon den vises andaktslund,
Af lotus full och djurslägten, lik *Indra's* lustgård ren och skön.
Och alla träden, uppfyllda af fåglars qvitter, der hon såg,
Än dignande af fruktbördor, än prunkande med blommors mängd.
Och vatten der hon såg, klara, som fyllde allas bröst med fröjd,
Der lotus och der hvitliljan yppigt blomstrade här och der.
När så med sina hjelptroppar hon skådat skogen, underskön, —
Af *Indra* sänd att högmunins bot förstöra, som dvaldes der, —
Till kärleksguden hon talte, och till vinden och vårens gud:
"Nu vill jag eder hjelp pröfva: enhvar nu gripe verket an!"

På hennes tal "välan!" svartes af dessa gudar på en gång,
Och så hon fortfor: "Nu går jag dit der den höge Munin dväljs.
Ty honom, som sin kropp späker och länkar sinnets spann med kraft,
Gör jag i dag till slem körsven, att tygeln vacklar i hans hand.
Och vore han en gud äfven, *Vischnu*, *Siva*, ja, *Brahma* sjelf,
Skall ändock jag hans bröst såra med *Kama's* blomsterpil i dag."
Så talte hon och framträdde till parken, der den vise satt,
Omgifven af en mängd vilddjur, som han tämt genom botens kraft.
Hon stadnade på flodstranden, och sjöng som Kokila så ljuft,
Och derpå sköna lofsånger uppstämde himlanymfen der.
Emellertid lät vårguden uppblomstra vår i allsköns hast,
Och herrlig fågelsång hördes, som fyllde allas bröst med fröjd:
Och fläktar sände Doftbringarn, som på *Malaja's* höjder bor,
Som skogens toppar lätt böjde, och skakade dess blomsterskrud.
I Munins närhet gick äfven guden, som blomsterpilar bär,
Kama, och i den högvises hjerta bragte förvirring han.
När Munin sångens ton hörde, beundran straxt betog hans själ,
Och utaf *Kama's* pil träffad, gick han dit der den sköna var.
Vid hennes åsyn glad log han, med ögon spärrade af fröjd,
Och från hans skuldror föll manteln; en rysning genomflög hans bröst.

Den vise sade:

Hvem är väl du, o höftfagra, hvems dotter, du som huldrikt ler?
Mitt hjerta har du re'n röfvat: säg sanning, o skönmidjade!

Pramlotscha sade:
Hit kom jag för att dig tjena, och blommor plocka äfvenleds:
Säg din befallning, högvise! Hvad skall jag göra, som dig
täcks?

Vjasa sade:
Vid hennes tal förlät Munin all styrka, och förvirrad re'n
Vid handen fattar han nymfen, och trädde så i hyddan in.
Då återvände vindguden, och vårens gud och kärlekens
Till paradiset: fullbordadt var värfvet, som dem ålagdt var.
Inför *Indra* de framträdde, och prisade hvad nymfen gjort,
Och gudaskaran högt lofsjöng *Indra*, och var vid gladligt mod.
Men *Kandu*, när i bothyddan han med *Pramlotscha* gången
var,
En gudaskön gestalt antog, och strålade lik *Manmatha*.
I ungdomskraft och full fägring förnyad, sinnetjusande,
Af gudasmycken höljd, *Indra* till gestalten han liknade.
En herrlig gudadrägt bar han, och gudakransar, doftande: —
Alla dessa behag skapte han sig med botens underkraft.
När hon hans fägrings glans skådat, betogs hon af förvåning
stor;
"Hur mägtig är hans botsränghet!" så ropte hänryckt hon
och glad.
Gudstjenst och offer, skriftläsning, helig morgon- och aftonbön,
Sjelfbegrundning och bad, fastor och löften, — allt, J helige,
Öfvergaf han, och blott lefde med henne uti allsköns lust: —
På botens undergång tänkte hans kärleksqvalda hjerta ej.
Att afton, natt och dag, veckor, månader, halfår, hela år
Förrunno, det förnam icke Munins sinnliga hjerta mer.
Ty nymfen der, den höftfagra, i kärlekslist bevandrad väl,
Honom i hemlighet gladde: på konsten hon sig väl förstod.
Så med henne ett fullt sekel lefde *Kandu*, och litet mer,
Tigern bland eremitskaran, i landtlig kärleksnjutning säll.

Då till Munin hon så talte: "Nu vill jag hem till himlen gå:
Brahman! mig nu din nåd visa, och gif mig orlof till att gå!"
Men Munin, såleds tilltalad, med all sin håg vid henne fäst,
Gaf henne detta svar: "Stadna, o hulda, några dagar än!"
Af Munin så, den hugstore, tilltalad, än ett hundra år,
Och derutöfver, qvarblef hon med honom uti kärleksfröjd.
När mer än hundra år flyktat, till Brahmanen den sköna så
Ställde sitt ord, och log huldrikt: "Nu vill jag hem till himlen gå!"
Så tilltalad den högvise gaf nymfen bedjande till svar:
"Blif qvar ännu en stund, hulda; ej får så hastigt hem du gå!"
Och så bevekt den höftfagra hos Munin dröjde än en gång,
I lust och gamman, två sekler; — blott föga fattades deri.
Och hvarje gång hon se'n anhöll om tillstånd att till himlen gå,
Den vise henne genmälde: "O vänta blott ett ögonblick!"
Och såleds mången gång manad, vågade icke nymfen skön,
Af fruktan för hans bannstråle, den vise Munin öfverge.
Och änskönt så han fortlefde med henne dag och natt i lust,
Var kärleksfröjden ny ständigt; så djupt var han af *Kama* qvald.
Men en gång, när den högvise ur hyddan gick med snabba steg,
Den sköna honom tillsporde: "hvarthän väl ämnar du dig nu?"
Till henne *Kandu* så talte: "Se! dagen re'n förliden är:
Jag aftonbruken fullbordar, ty annars brytes löftet mitt."
Men dervid glädtigt log nymfen, och talte till den vise så:
"Pligtkunnige! i dag alltså har qvällen hunnit dig en gång?"

Den vise sade:

På morgonen i dag kom ju du hit till denna sköna strand:
Då såg jag dig, du höftfagra, då trädde du i hyddan min.
Och nu är qvällens stund inne, och dagen lutar till sitt slut;
Säg, hvarför ler du så, hulda? Sannfärdigt det förtälj för mig!

Pramlotscha sade:

Jag kom i en morgonstund, Muni: det är sanning och ingen lögn;
Men i dag ifrån den stunden hafva seklen förflutit redan.

Vjasa sade:

Men nymfen då, den långögda, sporde gamle Brahmanen så:
"Säg mig, hur länge njöt således kärleksfröjden jag då med dig?

Pramlotscha sade:

Förlidna äro re'n nio hundrade år, och utom dess
Sex månader, i jemn räkning, och dertill ännu dagar tre.

Den vise sade:

Säger du sanning, höftfagra, eller är detta blott ett skämt?
Mig synes, att blott en enda dag jag förlefvat här med dig.

Pramlotscha sade:

Hur skulle väl i din närhet ett lögnens ord jag tala ut?
Och ännu mer, när uttryckligt, pligtkunnige, du spörjer mig.

Vjasa sade:

När *Kandu* så, den högvise, talet af hennes mun förnam,
"O, ve! O, ve dig!" så ropte den vise, bannande sig sjelf.

Den vise sade:

Förintad är min botöfning, brutna de löften som jag gjort!
Och hvem har mitt förnuft dårat? — Att bedraga blef qvinnan skapt.
Med sjelfbesegring blott kunde jag skåda *Brahm*, det eviga;
Ve den med kärlekssvek röfvat min högsta åtrås föremål!

Vjasa sade:

Så bannande sig sjelf ständigt, den pligterfarne Munin der,
Till nymfen, som stod helt nära, den fagra, ställde han sitt tal.

Den vise sade:

Gå, lömska, hvart du helst önskar: hvad göras borde har du gjort,
Se'n *Indra's* vilja fullbordad blef genom dig med kärlekskonst.
Ej skall med vredeskärpt ljungeld jag till aska förbränna dig;
I salig kärlekslust lefde jag dock med dig, du herrliga!
Och hvad har också du brutit, och huru vill jag straffa dig?
Nej! min var skulden ostridigt, att sinnena jag ej betvang. —
Nu är din önskan fylld: boten förstörde du i grund för mig;
Men gudar, som min botstränghet förskräckte, tvungo dig dertill.

Vjasa sade:

Men när Brahmanen så talat till henne, den skönmidjade,
Hon bäfvade, och svettperlor från hennes panna bröto fram.
Medan hon så i stor fruktan, af ångestsvett begjuten stod,
Ropte i vredesmod Munin till henne: "Gå! hvi dröjer du?"
Af honom så försmådd, nymfen flydde ur hyddan hans med hast,
Aftorkande med löfqvistar sin svett, der hon i luften gick.
Så flög från träd till träd nymfen: från hennes lemmar flödade
På trädens röda blomkronor svettens droppar i ymnighet.
Och fostret, som den högvise med henne alstrat, föddes då,
Af hennes lemmars svettflöde, i träden, helt betäckt med hår.
Uppammadt utaf kor växte barnet i fägring hundrafalldt,
Åt trädens dotter gafs namnet *Marischa*; blid och skön hon var.
Men efter många års omlopp växte flickan till mogen mö,
Och blef *Pratschetasas*-brödrens gemål och *Daxa's* moder så.

V.

DRAUPADI'S BORTRÖFVANDE.

EN EPISOD UR MAHA-BHARATA.

FÖRSTA SÅNGEN.

Uti *Kamjaka's* djurrika skog lustvandrade *Bharata's*
Afkomlingar, de hugstore, liksom gudar, de herrlige;
Och betraktade skogstrakter, mångfaldiga, på alla håll,
Och sköna träd, som årstiden smyckat med herrlig blomsterprakt.
I skogen der, den vidsträckta, *Pandu*-bröderna vandrade
En tid bortåt, med jagtlustigt sinne, de *Indra*-like då.
Se'n drogo alla samtidigt åt verldens fyra trakter bort,
Uppå Brahmanens ord vildbråd att fälla, mannatigrarne.
Men *Draupadi* de quarläto i hyddan, på den vises råd,
Trinavindu's, den glansrikes, och *Dhaumja's*, offerprestens, råd.
Då mot *Salveja's* land ryckte *Sindhu*-folkens berömde drott,
Vardhaxatri, den hugfulle, att utkora åt sig brud.
Såsom en konung höfs, drog han med präktig svit åstad, och så,
Af många furstar ledsagad, kom till *Kamjaka*-skogen han.
Panduidernes glansrika, älskade maka der han såg,
Draupadi, der hon stod ensam vid hyddans dörr, i enslig skog,
Strålande uti ren skönhet, fulländad till gestalt och skick,
Med ljus hon fyllde skogstrakten, liksom blixten den svarta skyn.
"En *Apsaras*, en guds dotter, ett irrsken utaf gudar skapt!"
Så tänkte hvem som såg henne, och knäppte händren vördnadsfullt.
Af häpnad *Sindhu's* drott intogs, *Vardhaxatri Dschajadratha*:
När han den hulda såg, genast hans bröst af lågt begär betogs.

Och till *Kotika* så talte den kärleksdruckne fursten då:
"Hvem är hon väl, den glansrika, — är hon väl född af mensklig börd?
Ej sökte jag en brud längre, om denna sköna blott jag vann;
Förvisst jag henne borttröfvar, och vänder hem till riket mitt.
Gå, ädle, gör dig väl kunnig, hvadan hon kommit, hvem hon är,
Och hvarför hit den skönögda kom, till skogen af törnen *full.*
O! skulle väl den höftfagra, den herrliga, när mig hon sett,
Den skönmidjade, långögda, åt mig sin fulla kärlek ge?
Då vore mitt begär uppfylldt, om denna sköna blott jag vann;
Gå, *Kotika*, och utforska, hvilken som hennes herre är!"

När *Kotika* förnam talet, från vagnen sprang den herrlige
Mot henne, som schakaln rusar mot tigern maka, spörjande:

ANDRA SÅNGEN.

"Hvem är du, sköna, som i enslig hydda
Kadamba-grenen med din hand omsluter?
Så klart du strålar, som i nattens mörker
En eldens flamma, som för vinden fläktar.

Du, som i skönhet ej din like eger,
Är du ej rädd att uti skogen dväljas?
Är du en *Jaxas*, eller en gudinna?
En *Danava's*, en *Daitja's* sköna maka?

Är du väl dotter utaf ormars konung,
Är du väl maka åt en nattlig demon?
Är gud *Varuna*, din gemål kanhända, —
Är *Jama*, *Soma*, eller Rikdomsfursten?

Allfadrens maka, eller Solens, *Vischnu's*? —
Är du väl kommen utur *Indra's* boning?
Ty ej du spörjer, hvilka män vi äro,
Och ej vi känna, hvem som är din herre?

Förherrligande ditt beröm, vi spörje:
Hvad är ditt ursprung, och hvem är din herre?
Förtälj din frändskap, och din ätt, din make,
För oss sannfärdigt,-och hvad här du öfvar!

Mig kalla menskor *Kotika*, du hulda!
Min fader konung *Suratha* benämnes.

Men han, som thronar på den gyllne vagnen,
Lik offerelden, som på bålet flammar, —

Med lotusögon, är *Trigarta's* konung:
Xemankara benämns den höge hjelten.

Och jemte denne, med en båge väpnad,
Står ädle sonen af *Kalinga*-drotten;
Se! bergbebyggarn uppå dig sitt öga,
Och stora, fäster, af beundran fattad.

Han, som derborta står vid lotus-dammen,
Den mörka ynglingen, den skådansvärde:
Han är en son af *Subala*, den höge
Ixvaku-drotten, — både skön och tapper.

Och han, som följes af tolf kungasöner,
Suvira-hjeltar, som hans fanor bära,
På vagnar dragna utaf bruna hästar,
Likt eldar, flammande på brännoffren: —

Vagnkämpar följa i hans spår, sex tusen,
Och elefanter, ryttare och fotfolk: —
Dschajadratha är han benämd, du sälla,
Suvira's konung, — om han namn du sporde.

Hans tappra bröder af *Suvira*-stammen,
Balahaka, *Vidarana*, *Anika*,
Och hela skaran utaf käcka svenner
Åtfölja konungen, de höge hjeltar.

Med detta följe re'n sig närmar fursten,
Lik *Indra*, som af vindars här ledsagas!
Förtälj för oss okunnige, hvems dotter,
Skönlockiga, du är, och hvilkens maka!"

TREDJE SÅNGEN.

Af honom spord, den herrlige Sividen,
Gaf konungsdottren *Draupadi* till gensvar,
Se'n hon med skygghet låtit grenen fara,
Och tätt omkring sig dragit Kusa-manteln:

"O! furstesonl uti min själ jag känner:
Dig att tilltala höfves ej min like;
Ej heller skulle här en annan qvinna,
En annan man, väl tala, hvad du talat.

Är det tillbörligt, att jag står allena
Till tals med dig, du ädle? Det besinna!
I djupa skogen skulle jag allena
Med dig allena pligtförgäten tala?

Dock, från kung *Suratha* jag vet du stammar,
Och *Kotika* blef du benämd bland menskor:
Derför, du *Siva's* ättling, jag förtäljer
För dig min frändskap och min ätt, den höga.

Af konung *Drupada* är jag en dotter,
Och *Krischna* nämns, o hjelte, jag af menskor;
Och männer fem jag korat har till makar,
De som till *Khandava* i landsflykt drogo:

Judhischthira, *Ardschuna*, *Bhimasena*,
Och *Madri's* söner två, de höge hjeltar:
Mig ha de lemnat här, och sig begifvit
På djurfångst åt de fyra verldens trakter.

Kungen drog östan, *Bhimasena* sunnan,
Ardschuna vestan, tvillingsparet nordan;
Men snart jag tänker tiden är för handen
För höge hjeltarne att återvända.

Och hedrade af dem I vänden åter:
Nu stigen af, och lösen dragarspannen!
Ty *Dharma's* son gästvänlig är, den ädle,
Och fröjdad blir han visst vid eder åsyn."

Till *Siva's* ättling talte så den höga
Drupada's dotter då, med månblidt anlet,
Och i löfhyddan trädde hon, den sköna,
Och tänkte uppå gästernas förplägning.

FJERDE SÅNGEN.

Uti furstarnes krets trädde, der de suto församlade,
Kotika då, och kungjorde hvad han talat med *Draupadi.*
Men när *Kotika's* ord hörde *Suvira's* drott, han talte så:
"När så mitt hjerta hänryckes af blotta talet, som jag hört,
Från henne, af sitt kön ypperst, hur kunde sjelf du vända om?
Ifrån den stund jag såg henne, de andra alla synas mig
Som apor blott, du armstarke! det i sanning jag säger dig.
Ty med en enda blick röfvadt mitt hjerta utaf henne blef;
Om henne nu förtälj, konung: är den fagra af mensklig börd?"

Kotika sade:
"Hon är *Krischna*, den lofsjungna, konungadottren *Draupadi*,
Pandu-sönernas utvalda maka, och ärad högt af dem;
Med henne du förent vände hem till *Suvira's* land igen!"
När dennes ord förnam drotten af *Sindhu's* och *Suvira's* land,
Dschajadratha, den lågsinte, han sade: "må vi henne se!"
Så han trädde i löfhyddan, som vargen i ett lejonbo,
Beledsagad af sex furstar, och talade till *Krischna* så:
"Hell dig, o hell dig, höftfagra! Är välgång dina makars lott?
Och de, hvars väl du sjelf önskar, är välgång äfven dem beskärd?"

Draupadi sade:
Är välgång dig beskärd, konung, med ditt rike, din skatt och här?
Och beherrskar du pligttroget, enväldig bland *Suvira's* ätt,
Sindhu's rike och *Suvira's*, och hvad dig eljest hörer till?

Kuru-fursten har god välgång, *Kunti*-sonen *Judhischthira*,
Och hans bröder och jag äfven, och de andra du spörjer om.
Emottag denna fottvagning och ett säte, o mannadrott!
Till morgonkost jag femhundra Antiloper dig gifva skall:
Gazeller, Njankus, Ainejas, hjortar, harar och Sarabhas,
Björnar, Sambaras, samt Rurus, vilda oxar och rådjurs mängd,
Vildsvin, bufflar i stort antal, och alla andra slag af djur
Skall *Kunti*-sonen sjelf gifva, *Judhischthira*, åt dig, o kung!

Dschajadratha sade:

"Hell dig! till morgonkost bjuder du allt slags villebråd åt mig:
Kom nu, och på min vagn sätt dig, och så fullkomlig sällhet vinn!
Kunti's söner du ej hylle, dem lycksgudinnan svikit har,
Som rike och förnuft tappat, och nu i skogen ömkligt bo.
Ej älskar dock en klok qvinna den man, som är af lyckan svikt;
Den lycklige sin gunst ger hon, men bidar ej, se'n lyckan flytt.
Af lyckan svikne, thronfallne, förlorade för evig tid,
Pandu-brödren du nog älskat, blott för att lida sorg och nöd.
Blif nu min maka, höftfagra, lemna dessa, och sällhet vinn,
Och hela *Sindhu's* land mottag och *Suvira*, med mig förent!"

När *Sindhu*-drotten så talat hjertekränkande orden, då
Med rynkad panna steg *Krischna* tillbaks från platsen, der hon stod.
Föraktande med stolt afsky hans andrag, den skönmidjade
"Ej så!" till *Sindhu's* drott ropte, "*Suvira*-furste, blygs du ej!"
Att hennes makar hemvände, hon önskade så ifrigt nu,
Och bannade med hån *Sindhu's* konung, fogande ord till ord.

FEMTE SÅNGEN.

Med sköna anletet af vrede flammande,
Med ögon lågande, och pannan molnbetäckt,
Och skälfvande af harm till *Sindhu*-fursten då
Drupada's sköna dotter ställde så sitt tal:

"O, blygs du ej att hjeltarne, de giftige,
De ärorike, lasta så med smädligt tal,
De *Indra*-like, som i pligt och dygd bestå,
Och ej för *Jaxer* vika eller *Raxaser?*

Ej höfviskt tala de, som synden öfva,
Till skogbebyggarn, till familjefadren,
Och till botöfvaren, den visdomsrike:
Suvira-drott! så tala hundars likar.

Ej tror jag väl, att här i furstekretsen
En enda finns, som toge dig vid handen,
Och hölle dig tillbaka, om du stode
På afgrundsranden, hotande att falla.

Förr kan du drifva med en staf från hjorden
En berghög elefant i brunstig yra,
Der han på *Himalaja's* högslätt vandrar,
Än du i strid består mot *Dharma*-sonen.

I barnsligt oförstånd du rycker mahnen
På lejonet, det väldiga, som slumrar;
Se'n du det trampat, skall du fly med bäfvan,
När vredgad du får skåda *Bhimasena*.

Ett vuxet lejon, fullt af mod och styrka,
Och grymhet, fostradt uti bergets hålor,
Ett slumrande, du sparkar, när du träder
Mot *Ardschuna*, den vredgade, i striden.

Två svarta ormar trampar du, o dåre,
Med gift uti sitt bett och klufven tunga,
När du dig rustar att bestå i striden
Mot *Pandu*-ättens tvillingspar, det ädla.

Som säfven, vassen eller bamburöret
Af stormen sönderbryts och blir till intet:
Så, i din vanmagt, söker du att röfva
Mig, som af sådan hjeltestam bevaras."

Dschajadratha sade:

Jag vet, o *Krischna*, och jag nogsamt känner,
Hvad kraft som finns hos dessa gudasöner;
Men ändock ej förmår du oss att skrämma
Med detta hot i dag; o furstedotter!

Ty uti högtberömda ätter föddes,
Med dygder sju begåfvade, vi alla:
Upphöjde öfver dygder sex, o *Krischna*,
På *Kunti's* söner med förakt vi blicka.

En elefant du nu i hast bestige,
Eller en vagn; ty ej med ord vi nöjas:
Och sedan må med ödmjukt tal du söka
Att göra *Sindhu*-fursten dig bevågen.

Draupadi sade:

Jag mägtig är: hvi skulle då jag synas
Liksom en magtlös för *Suvira*-fursten?
Med våld ej skrämmes jag, den högtberömda
Till ödmjuk talan, o *Suvira*-konung!

Ty hon, hvars vägar *Krischna*-brödren vandra,
Förenade, på samma vagn, de båda, —
Ej *Indra* sjelf förmår att henne röfva:
Hur mycket mindre usla, svaga menskor!

Hur *Ardschuna*, som fiendehjeltar kufvar,
Och bäfvan sänder i sin oväns hjerta,
För mig skall störta sig på dina leder,
Lik *Agni*, när han härjar torra skogar!

Dschanardana, *Andhaka-Vrischni*-hjelten,
Och *Kaikja*-sönerne, de fruktansvärde: —
Ja, alla dessa furstesöner vandra
Så gladligt och så villigt mina vägar.

Med åskans dån de snabba pilar flyga,
Som blixtar, sända från *Gandiva*-bågen,
Från *Ardschuna's*, den fruktansvärdes, båge:
Hur olycksbådande och hemskt de sjunga!

Pilskyarne, som från *Gandiva* flyga,
De hastiga, likt snabba fågelskaror,
Af *Krischna* skickade, när dem du skådar,
Helt visst ditt öfvermod du då förbannar.

När mussel-blåsarn, han hvars pansar klingar,
Som skott på skott ifrån *Gandiva* skickar, —
När han emot ditt bröst sitt pilregn sänder,
Hur blir du då, o skändlige, till sinnes?

När *Bhima* ses med klubban mot dig rusa,
Och *Madri*-sönerna, från jagten vända,
Sitt vredefödda gift, det grymma, spruta: —
Då skall du råka i betryck, du usle!

Så sannt jag aldrig än med minsta tanke
Mot mina makar bröt, de vördnadsvärde:
Så sannt skall kufvad jag i dag dig skåda
Och omkringsläpad utaf *Kunti's* söner.

Och derför kan jag ej i oro bringas,
Om än, o skändlige, du bort mig släpar:
Ty snart med *Pandu*-hjeltarne förenad
Till skogen *Kamjaka* jag återvänder."

På dem, som ville henne gripa, sände
Hon skarpa blickar ur sitt sköna öga,
Och bannande "berör mig ej" hon ropte,
Och kallade förskräckt på presten *Dhaumja*.

Dschajadratha vid manteln henne fattar,
Men honom slungar hon med kraft tillbaka;
Af henne vräkt, den syndige till jorden
Föll neder, lik ett träd med brustna rötter.

Men åter greps af honom furstedottren
Med väldig kraft, och rycktes bort, den hulda,
Och steg på vagnen, under många tårar,
Se'n hon sig vördsamt böjt till *Dhaumja's* fötter.

Dhaumja sade:
"Ej kan du henne bortröfva, förrn du besegrat hjeltarne:
En krigarhöfdings pligt noga betänk, o kung *Dschajadratha!*
Af brottet, som du här öfvat, ej frukten uteblir, förvisst,
När *Pandu's* hjeltar, anförde af *Dharma*-sonen, möta dig."

När så han talat gick *Dhaumja* i höga furstedottrens spår,
Der hon på vagnen bortfördes, midt uti *Sindhu*-furstens här.

SJETTE SÅNGEN.

När *Kunti's* söner genom skogen ströfvat,
Och dödat rådjur, vildsvin, buffeloxar,
På hvar sitt håll, de åter sig förente,
Bågskyttarne, de ypperste på jorden.

Då helsade *Judhischthira* den stora
Af rådjur och af ormar fyllda skogen,
Genljudande af fågelsång, och sade
Till brödren, lyssande på djurens läten:

"Åt solbelysta nejderna sig samla
Båd' djur och foglar, skriande förfärligt,
Förkunnande, att fara är å färde,
Att skogen utaf fiender betränges.

Nu nog med jagten! vänden fort tillbaka,
Ty skakad är min själ och tärd af oro;
Och med bekymmer skymmande min tanke
Lifsfursten i mitt bröst sig våldsamt häfver.

En sjö, hvars ormar *Garuda* förödde,
Ett rike utan kung, af lyckan sviket; —
Så syns mig *Kamjaka*, liksom en urna,
Hvars vatten vilda elefanter druckit."

Med *Sindhu*-hästar, snabbare än vinden,
Så kraftiga och stora, *Pandu's* hjeltar,
På sköna vagnar åkande, sin kosa
Till enslingshyddan sin med brådska styrde.

Men se, från venster en schakal sig närmar,
Högt tjutande, till dem, som återvände:
Begrundande hvad härmed månde bådas,
Till *Ardschuna* och *Bhima* talte Kungen:

"Se, hur-från venster skriande oss nalkas
En olycksbådande schakal, o bröder!
Helt säkert, oss till trots, blef här föröfvad
En illbragd utaf *Kuru's* slemma söner."

Från skogens djup, der de på djurfångst vandrat,
Hemvändande till *Kamjaka*, de sågo
En qvinna, som gjöt bittra tårefloder:
Det var den älskades förtrogna amma.

Då rusade från vagnen *Indrasena*
Och skyndade med snabba steg mot henne;
Och djupt bedröfvad mannafursten ställde
Till *Draupadi's* förtrogna så sin talan:

"Säg hvi du gråter, liggande på jorden?
Säg, hvi förtorkas så ditt sköna anlet?
Kanhända blef *Draupadi*, konungsdottren,
Med våld af fräcka nidingsmänner röfvad.

Om jordens djup hon än beträdt, den höga,
Om himlen hon bebor, om oceanen,
Skall *Pandu*-ätten hennes vägar vandra:
Af sådan sorg är *Dharma's* son betagen.

Från så berömda hjeltar, som i striden
Okufvade bestå och aldrig mattas,
Hvad dåre vågar deras maka röfva,
Hon, som är dyrare för dem än lifvet?

Ej denne vet, att hon ett skyddsvärn eger,
Hon, som är *Kunti's* söners andra hjerta:

Igenom hvilkens bröst i dag skall pilen,
Den skarpa, trängande, i jorden fästas?

Ej må du sörja öfver henne, qvinna;
Ty vet: i dag skall *Krischna* återvända,
Och *Pandu's* söner, se'n i grund de slagit
Sin ovänns här, med *Draupadi* förenas."

Aftorkade sitt sköna anlet, amman
Till *Indrasena*, spannets körsven, sade:
"De *Indra*-like fem till trots blef *Krischna*
Af kung *Dschajadratha* med våldsbragd röfvad.

Se, än stå spåren efter honom friska,
Och träden vissna, dem hans framfart brutit:
O, vänden om i hast och följen henne;
Ty icke långt är konungsdottren borta.

Ikläden hastigt edra pansarskrudar,
De tunga, herrliga, I *Indra*-like,
Och fatten bågarne, de fruktansvärde,
Och pilarne, och dragen fort å färde:

Förrn hon af hotelser och våld förvirrad,
Med rubbadt sinne och förtorkadt anlet,
Till pris sig ger åt någon nedrig usling,
Lik offeroljan, som förspills i askan: —

Förrn i en riseld offersmöret brinner opp,
Förrn på en grafplats högtidskransen vissnar bort; —
Förrn hundar slicka, under offerprestens rus,
Från altarstenen fallna Soma-plantans saft: —

Förrn, jagande i skogens djup, schakalen
Får sig fördjupa uti Lotus-fältet: —
Att ej den älskades månblida anlet,
Det ögonfagra, herrliga och klara,

En skändlig usling fräckt beröra driatar,
Som hunden oljan uppå offerhällen:
Så dragen ut med hast på dessa vägar,
Och låten tiden fruklöst ej förrinna!"

Judhischthira sade:
"Håll upp, du herrliga, och hämma talet:
Ej inför oss det skändliga du säge!
Om konungar det gjort, om kungasöner,
Af magten druckne, — se de sig bedragne."

När så han talat, drogo de å färde
Med hast, och följde spåren, som de sågo,
Som ormar flämtande alltjemt, och svängde
De stora bågars fruktansvärda strängar.

Då sågo de ett moln af damm sig höja,
Upprördt af *Sindhu*-härens gångarhofvar,
Och *Dhaumja*, vandrande i härens leder;
"O skynda hit!" så ropte han till *Bhima*.

Men konungssönerne till honom ropte,
Hugsvalande: "var lugn, och följ med tåget!"
Och liksom falkar, vädrande ett byte,
Med hast de störtade mot *Sindhu*-hären.

Och hjeltarne i mandom *Indra*- like,
Förgrymmade för våldet mot sin maka,
Af vrede flammade, såsnart de sågo
Dschajadratha med *Draupadi* på vagnen.

Bågskyttarne, de fruktansvärde, ropte
Till *Sindhu*-fursten, *Ardschuna* och *Bhima*,
Och Konungen och tvillingarne båda:
Men fienden sin väg ej mera kände.

SJUNDE SÅNGEN.

Men fasansfullt ett gny höjdes i skogen der, bland kämparne,
De vrede, när de sett *Bhima* framstormande med *Ardschuna*.

Såsnart *Dschajadratha*, den låge, varsnat
Standarens toppar ifrån *Pandu*-hären,
Med sjunket mod till *Draupadi* han talte,
Den strålande, der på hans vagn hon åkte:

"Der nalkas dessa hjeltar fem, de höge,
Helt visst, o *Krischna*, är det dina makar:
Skönlockiga, förtälj oss, du som känner,
En hvar af *Pandu's* ätt, som spannet länkar!"

Draupadi sade:
"Hvad båtar dig, o dåre, dem att känna,
Se'n dådet, lifsförkortande, du öfvat?
De äro mina makar, som sig närma:
För eder gifves räddning ej i striden.

Tillbörligt är att jag dig allt förkunnar,
När du mig frågar, snart ett rof för döden!
Ej kan du mig bedröfva eller skrämma,
När *Dharma's* son jag ser med sina bröder:

Han, på hvars fanor tvenne pukor ljuda,
Nanda, den herrliga, och *Upananda*, —
Han pligtens väsende i grunden känner,
Pligttrogna menskor honom städse följa: —

Han, som bär guldets rena hy, den höge,
Med stora ögon och Pratschanda-näsa,

Den ädlaste af alla *Pandu*-söner,
Är *Dharma's* son, *Judhischthira*, min make.

Om än en ovän i hans skydd förtror sig,
Skall ädle hjelten skänka honom lifvet:
Med knäppta händer och med sänkta vapen
Anropa honom om ditt lif, o dåre!

Men denne, som på vagnen der du skådar,
Liksom en vuxen Sala-fisk, den starke,
Med sammanbitna läppar, rynkad panna,
Han är *Vrikodara* benämd, min make.

Ett spann af kraftiga och ädla hästar,
Med omsorg tämda, drar den höge hjelten:
Om öfvermensklig kraft hans bragder vittna,
Och "*Bhima*" går hans namn kring jorderunden.

Hans vedersakare ej räddning finna,
Ty aldrig fiendskapen han förgäter:
Med säker död sin ovän städs han nalkas,
Och aldrig låter han sig fullt försona.

Bågskytten der, den ärorike hjelten,
Som qväfver lustan, hedrar ålderdomen,
Judhischthira's lärjunge städs och broder,
Han är *Dhanandschaja* benämd, min make, —

Som ej af girighet, begär och fruktan
Förlåter dygdens väg och brottet öfvar: —
I glans han *Agni* liknar, *Kunti*-sonen,
Och drabbar fienden med död och fasa: —

Som nogsamt alla pligters väsen känner,
Och tager fruktan bort från den betryckte.

Han, hvars gestalt den skönsta nämns på jorden,
Som alla *Pandu*-söner högre skatta,

Än deras eget lif, den löftestrogne,
Han är den tappre *Nakula*, min make, —

Som svärdet för med öfvad hand i striden,
Den store, *Sahadeva's* tvillingsbroder,
Hvars bragder, dåre, du i dag skall skåda,
Lik *Indra*, stridande med *Dajtia*-härar:

En hjelte vapenlärd, och vis och fintlig,
Tjenstvillig uti allt mot *Dharma*-sonen,
I glans han mäter sig med Sol och Måne,
Den yngste, älsklingen hos *Kunti's* söner.

Och han, hvars like i förstånd ej finnes,
Vältalande och skarpsynt bland de gode,
En hjelte stor, som hämnden aldrig glömmer,
Han *Sahadeva* kallad är, min make.

Förr ger han lifvet och i eldens lågor
Sig störtar, än mot dygdens bud han talar:
Tillgifven *Xatra*-pligten städs, den vise,
Af *Kunti* högre skattas han än lifvet.

Liksom ett skepp, med ädelstenar lastadt,
Vid hafvets strand mot hvalens rygg sig krossar:
Så skall din här, på sina kämpar blottad,
Af *Pandu's* söner du förintad skåda.

Så har jag nämnt för dig de *Pandu*-söner,
Som i ditt öfvermod du trotsa vågat:
Om okränkt utaf dem du slipper undan,
Då är förvisst pånyttfödd du i lifvet."

Men *Pandu's* femtal, lik en femfald *Indra*,
Förlät sin här, som stod med knäppta händer,
Och öfversvämmade med regn af pilar
Vagnhären, stormande från alla sidor.

ÅTTONDE SÅNGEN.

"Gån på, och gripen an tappert, omringen fienden med hast!"
Till sina kämpar så ropte, uppmuntrande, *Suvira's* drott.
Men nu ett rysligt gny höjdes af krigarne, när *Ardschuna*
Och tvillingsbrödren samt *Bhima* de skådat, och *Judhischthira*.
Och häpnad öfverföll *Sindhu's* och *Siva's* och *Suvira's* folk,
Som sågo dessa man-tigrar, likt tigrar druckna af sin kraft.
Den guldbeprydda stridsklubban, af jernet gjuten, svängande
Sprang *Bhima* fram mot *Sindh*-fursten, som drefs af ödets hemska magt.
Kotika stred vid hans sida och täckte honom med sitt svärd,
Från alla håll med vagnborgar omringande *Vrikodara*.
Fast pilar, spjut och stridsklubbor, af hjeltearmar slungade,
I skora skaror nedslogo på *Bhima*, darrade han ej.
En elefant med dess manskap, och fjorton man till fots dertill
Slog *Bhima* ned med stridsklubban i *Sindhu*-härens främsta led.
Femhundra tappre förkämpar, bergbebyggare, väldige,
Slog *Ardschuna* i slagtlinien, spanande efter *Sindhu's* drott.
Konungen sjelf i stridshvimlet nedlade i ett ögonblick
Ett hundra tappre förkämpar, de ypperste i *Sindhu's* här.
Med svärdet i sin hand såg man *Nakula*, sprungen från sin vagn:
Likt frön han sådde fotfolkets hufvuden öfver fältet jemt.
Sahadeva sin vagn styrde ditåt, och för hans pilar föll
En skara elefantkämpar, likt påfåglar från trädens topp.
Med bågen i sin hand nedsteg *Trigarta's* furste från sin vagn,
Och dödade med stridsklubban för Konungen hans fyrspann då.

Men honom, som till fots nalkas, straxt med en halfmånformig pil
I bröstet *Kunti's* son träffar, dygdefursten *Judhischthira*.
Med klufvet hjerta föll denne, ur munnen frustande sitt blod,
Mot *Dharma*-sonen vänd, hjelten, liksom ett träd med brusten rot.
Af *Indrasena* följd nedsteg från vagnen då *Judhischthira*,
Hvars hästar voro nedslagne, och steg på *Sahadeva's* vagn.
Nu mot *Nakula* framryckte *Xemankara*, *Mahamukha*,
Bestormande från två sidor hjelten med hvassa pilars regn.
Men dem, som sände pilskyar, likt regnuppfyllda moln, de två,
Snart med en enda pil fällde till jorden *Madri's* tappre son.
Men fram till dennes vagntistel lopp *Suratha*, *Trigarta's* drott,
Och lät en elefant stjelpa vagnen, kunnig i sådan konst.
Med svärd och sköld i hand nedsprang från vagnen modigt *Nakula*,
Och se'n han fattat fotfäste, orörlig lik ett berg han stod.
Till *Nakula's* förderf sände mot honom då kung *Suratha*
En retad elefant, väldig, med lyftad snabel hotande.
Men *Nakula* med slagsvärdet på elefanten genast klöf
Både snabel och huggtänder vid roten, när vände sig.
Ett väldigt skrän han utstötte, elefanten med ringar prydd,
Och föll till jord med sänkt hufvud, och krossade de ridande.
När denna bragd han fullbordat, han nådde *Bhimasena's* vagn,
Den *Madri*-borne stridshjelten, och räddad var den tappre då.
Men med sitt krumma svärd afhögg *Bhima* körsvennens hufvud nu,
Som furst *Kotika's* spann styrde, der han i striden ryckte fram.
Ej fursten såg att körsvennen var dödad af den händige,
Och hit och dit på slagfältet lopp spannet utan kusk omkring.
Till honom då, den bortvände, utan körsven, sig närmade
Bhima, ypperst bland förkämpar, och fällde honom med sin pil.

Med sina skarpa skott sprängde *Ardschuna*, för de kämpar tolf
Utaf *Suvira's* ätt, bågar och hufvuden på samma gång.
Se'n dödade den kamplyste *Trigartus*, *Sivas*, *Sinduer*,
Och furstarne för *Iavakus*, som inom skotthåll närmat sig.
Elefanter i mängd sågos med sina flaggor störtade,
Och hjeltar, som standar buro, af *Indrasena's* starka arm.
Och vida kring på slagfältet var jorden öfverallt betäckt
Af hufvudlösa likhopar och hufvuden förutan kropp.
Hundar, gamar och korpskaror, schakalers, hägrars, falkars hop
Sig mättade af blodbadet och hjeltarnes, de fallnes, kött.
Vid sina hjeltars fall fylldes *Sindhu*-fursten *Dschajadratha*
Af skräck, och släppte lös *Krischna*, och rustade sig sjelf till
flykt.
När slagen var hans här, lät han *Draupadi* stiga från sin vagn,
Och girig på sitt lif flydde mannafursten i djupan skog.
Men *Dharma*-sonen såg *Krischna*, der uti *Dhaumja's* spår hon
gick,
Och lät af *Madri's* son henne på vagnen lyftas upp till sig.
Med bittert hot och pilskurar förföljde *Bhima* då alltjemt
Sindhu-hären, som upplöstes, se'n flyktad var *Dschajadratha*.
När *Ardschuna* förmärkt hade, att *Sindhu*-fursten flyktad var,
Han hejdade den stridslystne *Bhima*, som *Sindhu's* kämpar slog.

Ardschuna sade:

"Honom, hvars brott oss tillskyndat denna smälek, o hjelte stor,
Ej ser jag mer på slagfältet, *Sindhu*-fursten *Dschajadratha*.
Gå du och honom sök — Hell dig! — hvad båtar oss väl hä-
rens fall?
Ej bringar sådan bragd lycka, eller hvad tror du sjelf derom?"
Af *Ardschuna*, den hugfulle, förmanad, detta gensvar gaf,
När *Dharma's* son han såg nalkas, den väldige *Bhima* då:
"Fienden re'n förströdd flyktat, se'n fallne äro hjeltarne:
Tag *Draupadi*, o kung, med dig, och vänd tillbaka härifrån.

Med tvillingsbrödren, drottfurste, och *Dhaumja*, den högsinnade,
Begif dig nu till skogshyddan, och der hugsvala *Draupadi!*
Ty ej med lifvet undkommer mig *Sindhu's* drott, den dårlige,
Om ock han stod vid afgrunden. om *Indra* styrde sjelf hans spann."

Judhischthira sade:
"Ej dödas bör, o armstarke, *Sindhu*-fursten, fast slem han är:
Kom *Duhsala* ihog, furste, och *Gandhari*, den herrliga!"
På detta talet genmälte den förståndiga *Draupadi*,
Förvirrad, vred och modfallen, till *Ardschuna* och *Bhima* så:
"Om I min önskan hörsammen, så döden denne skändlige,
Vanbördingen, den lågsinte syndarn, en skamfläck för sin ätt.
Den som qvinnor med våld röfvar, och dertill kungadömen stjäl,
Ej denne bör i strid sparas, om än han om förskoning ber."
När så hon talt, de två hjeltar gingo att spana *Sindhu's* drott,
Men *Dharma*-sonen hemförde offerpresten och *Draupadi.*
Och hemländ såg han skogshyddan af brutna kärl och säten full,
Och uppfylld af de tvefödde, och *Markandeja* deribland.
Till dessa, som i djup ångest på *Krischna* tänkte, nalkades,
Af sina bröder omgifven, den vise nu med makan sin.
Men dessa kände stor glädje, när segrande ur striden kom
Åter fursten, den hugstore, och bragte *Draupadi* med sig.
Och *Dharma*-sonen, omgifven af dessa, satte der sig ned,
Men *Draupadi* i skogshyddan trädde med tvillingsbrödren in.

Bhima och *Indra's* son hörde, att fienden på afstånd var,
Och drefvo sina spann sjelfva med hastighet åt samma led.
En bragd så underbar gjorde derstädes hjelten *Ardschuna*,
Att *Sindhu*-furstens spann nåddes, på krosa-afstånd, af hans pil.
Med himlavapen utrustad, utan bäfvan i farans stund,
Den bragden svår han utförde med pilarna, de signade.

Då rusade de två hjeltar, *Bhimasena* och *Ardschuna*,
Mot *Sindhu's* drott, den spannlöse, som skrämd och öfvergifven var.
När sina hästar nedskjutne, af smärta djupt betryckt, han såg,
Fursten till flykt sig ansträngde, och skyndade i skogen in.
Men när *Ardschuna* såg honom brådstörtande på flykt sig ge,
Till honom dessa ord ropte den armstarke, förföljande:
"Med sådan mandom hemför du med våld en maka väl åt dig?
Vänd om, o furstesonl stadna: ej så att fly det höfves dig:
I dina fienders midt lemnar du dina tjenare och flyr!"
Af *Kunti*-sonen så manad, vände dock *Sindhu's* drott ej om.
"Stadna, o stadna!" skrek *Bhima*, mot honom rusande med hast;
Ardschuna medlidsamt sade till denne: "döda honom ej!"

NIONDE SÅNGEN.

När *Dschajadratha* såg brödren med vapen lyftade till strid,
Nedslagen och bestört flydde han, girig på sitt lif, i hast.
Men *Bhima* sprang från stridsvagnen, förföljande den flyktige,
Och se'n han honom upphunnit, vid håret grep han fursten vred.
Och upplyftande vrok *Bhima* honom åter till jordens grund,
Och vid hufvudet grep fursten och sönderpiskade hans kropp.
Foten satte den armstarke på hans hufvud, som lefde än,
Och sträfvade att uppspringa, och ville brista ut i gråt.
Med sitt knä mot hans bröst, stötte *Bhima* konungen med sin arm,
Tills denne, qvald af stridshjelten, i vanmagt och förvirring föll.
Men *Ardschuna* med flit sökte att hejda *Bhima's* vredesmod:
"Betänk hvad Kungen nyss talte om *Duhsala*, o *Kuru*-son!"

Bhima sade:

"Ej värd är han, den elände, att lifvet vinna af min hand,
Som *Draupadi*, den skuldlösa, har plågat så, den skändlige.
Men hvad kan jag väl uträtta, när Kungen jemt är medlidsam,
Och du i barnslig fåvitsko oss alltid hindrar i vårt värf?"
När så han talat, skar *Bhima* alltmed en halfmånformig pil
Af *Sindhu's* drott fem hårflätor, som sade ingenting dertill.
Och se'n med smädligt hån sade till konungen *Vrikodara*:
"Om, dåre, du begär lefva, så hör betinget nu af mig:
'En slaf jag är!' du utrope i samqväm och församlingar;
Så skänker jag dig lifsgnistan: så är de öfvervunnes lott."

Men fursten ropte: "så ske det!" *Dschajadratha*, som släpad blef,
Till *Bhimasena*, man-tigern, förrherrligarn af krigets värf.
Och derpå *Bhima* band honom, fastän han spjernade emot,
Och honom på sin vagn satte, medvetslös och af stoft betäckt.
Derpå besteg han sjelf vagnen, beledsagad af *Ardschuna*,
Och när han hyddan nått, trädde han inför kung *Judhischthira*.
Derpå blef *Sindhu's* drott framförd af *Bhima*, i det skick han var:
Vid dennes åsyn log Kungen, och ropte: "släppen honom lös!"
Till honom *Bhima* då sade: "må det förkunnas *Draupadi*,
Att fallen är den syndfulle i *Pandu's* söners träldom nu!"
Till *Bhima* då den förstfödde talte ett ord så hugnerikt:
"Om inför dig vårt ord gäller, så släpp den afskyvärde lös!"
På *Dharma*-sonen såg *Krischna*, och talte se'n till *Bhima* så:
"Må fursteslafven frigifvas, hvars flätor fem du skurit af!"
Till fursten gick den frigjorde, och böjde sig för *Dharma's* son,
Och helsade i stum häpnad Brahmanerne, som der han såg.
Till honom medlidsamt sade *Dharma*-sonen *Judhischthira*,
När af *Ardschuna* fasthållen konung *Dschajadratha* han såg:
"Gå, du är fri från träldomen; men handla aldrig mera så!
Du qvinnolystne, bort, — Ve dig! — med dina usle tjenare!
Hvem skulle, utom dig, öfva en sådan bragd, o skändlige?"
Men då han såg att fullbringarn af oren dåd utom sig var,
Blef *Dharma's* son, den förstfödde, intagen af medlidsamhet:
"Må ditt förstånd i dygd växa, vänd ej till orätt mer din håg:
Med fotfolk och med spann drage du lyckosamt, *Dschajadratha!*"
Så tilltalad, af blygd uppfylld, med bortvändt anlet, tyst och stum,
Gick denne, qvald af djup smärta, till *Gangadvara's* nejder bort.

VI.

STYCKEN

UR

MANU'S LAGAR.

En Konungs pligter.

(Sjunde Boken).

Jag tälja vill en kungs pligter, hur mannafursten lefva må,
Och hvarifrån hans magt stammar, och hur han når den högsta lön.
När *Veda's* sakrament blifvit till dels åt *Xattra'n*, som sig bör,
Då skall han all sin håg vända att rättvist vakta riket sitt.
Att upprätthålla all verlden blef konungen af *Brahma* skapt,
Ty utan kung af skräck stördes denna verlden från alla håll.
Från *Indra* tog han grundämnen, de eviga, från *Anila*,
Från *Agni*, *Jama*, Sol, Måne, från Skatternas och Vattnens gud.
Enär af gudars grundämnen mannaherrskaren skapad blef,
Thy öfvergår han all verlden i glans och magt och herrlighet.
Lik en sol med sin glans bränner han alla ögon, alla bröst,
Och ingen uppå jordrunden i ögat honom skåda kan.
Han är båd' Eld, och Sol, Måne, och Vind, och han är Lagens Drott,
Genom sin magt, och *Hög-Indra*, och *Kuvera* och *Varuna*.
Ej må en konung ringaktas, fastän ett barn: "en menska blott"!
Ty hög och stor bor gudomen i denna menniskogestalt.
Elden bränner blott en menska, som nalkas den i öfvermod,
Men kungens eld en ätt bränner, med boskap, gods och skatter all.
Att upprätthålla lagbuden i alla former han sig ter,
Se'n han betänkt hvad ske måste, hvad kraft och tid och ort förmå.

Han, i hvars nåd bor sällheten, och segren i hans tapperhet,
Han, hvilkens vrede död bringar; — allt majestät i honom bor.
Den fåvitske, som hat hyser mot honom, säkert han förgås;
Ty kungen straxt sin håg vänder att bringa honom uppå fall.
Derför må konung ej vika ifrån den lag han fastställt har,
Ehvad han straffar vrångheten, eller befordrar dygdens lön.
Brahma af evighet skapte Straffets gudom till kungens hjelp,
Rättvisans arm och all verldens beskyddare, sin egen son.
Af skräck för den blir all verlden, hvad sig rörer och hvad ej rörs,
Hägnad uti sin rätt ständigt, och viker icke från sin lag.
När tid och ort och tillfälle och lagens bud han väl betänkt,
Han kräfve, som sig bör, staffet af dem som öfva brottslig dåd.
Straffet är likt en stark konung, en ordnare och styresman,
En underpant för laglydnad hos alla lefnadsåldrar städs.
Straffet styrer allt folk ständigt, straffet vaktar och skyddar dem,
Straffet vakar när allt sofver; straffet är lagen, säger man.
När straffet så med rätt drabbar, blir folket fromt och lyckosamt;
Men om det ej med rätt öfvas, då bringar det förstörelse.
Om kungen ej med straff drabbar, outtröttlig, de vrånge städs,
Likt fiskarne i hafsdjupet den starke slog den svage då.
Af korpen offret uppslökes, hunden åte det helga smör,
Eganderätt ej mer funnes, och allting vändes upp och ner.
Af straffet styres all verlden, ty sällsynt är en rättvis man:
Af straffets fruktan städs hägnas hela verlden uti sin rätt.
Gudar, *Danaver*, *Gandharver*, *Raxaser*, foglar, ormars hop,
Äfven de i sin rätt hållas, tyglade genom straffets magt.
Och alla kaster våldfördes, och alla skrankor brötes ned,
Och verlden kom i stor vånda, blef straffet hämmadt i sin gång.

Der straffet vandrar rödögadt och bistert, syndförstörande,
Der blifva folken ostörde, om fursten ser med säker blick.
En konung, vis och sannfärdig och välbetänkt i alla värf,
Som känner sällhet, dygd, rikdom, en sådan leder straffet bäst.
I dessa trenne tilltager den kung, som handhar straffet rätt,
Men är han vrång och vällustig, blir straffet sjelf hans baneman.
Ty straffet är en stark ande, svår att bära för ovis man:
En konung, som sin pligt glömmer, det nederslår med all hans ätt.
Det härjar fält och borgfästen, och lefvande och liflöst städs,
Och qväljer sjelfva gudomen, och Muni's, som i himlen bo.
Ej rätt kan straffet handhafvas af kung, som slemt betjenad är,
Som girig, sinnlig, dåraktig, ej lagen i sitt hjerta bär.
Blott af en ren och lagkunnig, löftestrogen och vis monark,
Af trogna männer väl tjenad, kan straffet öfvas som sig bör.
I riket skall han rätt öfva, med stränghet straffa ovän sin,
Mot trogna vänner rättskaffens, och mild emot Brahmanerne.
Vidt sprides sådan kungs ära, lik oljedroppen i en flod,
Om äfven han sig lifnärde axplockande på bergadt fält.
Men den på annat sätt handlar, och icke dämpar lustan sin,
Hans ära spilles bort, liksom offersmöret i hafvets djup.
Alla kaster och lifsåldrar, som hålla troget vid sin pligt,
Hvar och en uti sin ordning, — att värna dem blef kungen skapt.
Från början vill jag framställa, och uti ordning, som sig bör,
Hvad kungen har att uträtta, med sina män, till rikets hägn.
Vid dagens gryning uppstår han, och hälsar derpå vördnadsfullt
Brahmanerne, de laglärde, och lyssnar uppå deras råd.
De ålderstigne, skriftlärde och rene må han hyllning ge,
Ty den de gamle högt aktar, vördas af *Raxasa's* jemväl.

Ödmjukheten han städs läre af dem, om än så vis han är,
Ty ej förderfvas den konung, som ödmjukhet i hjertat bär.
Mången konung på fall bragtes af öfvermod, med all sin ätt,
Och botarmän jemväl vunno sig riken genom ödmjukhet.
Och öfvermod förgicks *Vena*, och konung *Nahuscha* jemväl,
Och *Sudasa* och furst *Nimi*, och *Sumukha* och *Javana*.
Men kungadömet vann *Prithu* och *Manu* genom ödmjukhet,
Och *Kuvera* blef skattfurste, och *Visvamitra* blef Brahman.
Af lärde skall en kung höra Veda-visdom och evig lag,
Slutkonst och själens grundläror, af folket åkerbruk och konst.
Båd' natt och dag han käckt sträfve att kufva sina sinnens magt;
Med späkta sinnen blott kan han regera folket sitt med kraft.
Tio laster, af lust födda, och dertill åtta, vredens barn,
Med omsorg må han undvika, som leda till en neslig död.
Den kung, som sådan last öfvar, hvilken i lustan har sin rot,
Mister rikdom och dygd; lifvet, om vredefödda fel han gör.
Sömn om dagen, och jagt, tärning, qvinnor, förtal och dryckenskap,
Spel, sång och dans och lustresor: — de tio födas utaf lust.
Hat, våldsamhet och nidqväde, afund, baktal, och plundringslust,
Hårdhet i ord och misshandling: — de åtta äro vredens barn.
Som rot till dessa två arter begäret af de vise nämns:
Det kufve han med ansträngning; derur uppstå de båda två.
Dryckenskap, spel, och se'n qvinnor, och jagten sist, — i denna följd,
Bland fel, som utaf lust födas, detta fyrtal är nesligast.
Misshandling, hårda ord, lusten att röfva andras egendom: —
Bland vredefödda fel akte förderfligast han dessa tre.
Men ibland dessa sju laster, som gripa vidt omkring sig städs,
Den första är som mest straffbar, och så i ordning, är det sagdt.

Skall mellan last och död väljas, den sämre delen lasten är:
Till afgrund går den lastfulle, till himlen den som skuldfri dör.
Sju eller åtta lagfarne hjeltar, af gammal ädel stam,
Till ministrar en kung välje, af väl bepröfvad redlighet.
En sak, fast lätt att uträtta, blir dock svår för en enda man;
Hur mycket mer ett stort rike, om icke kungen bistånd har!
Med dessa må han städs rådslå om allmänt värf, om krig och fred,
Om krigsmagt och om utskylder och säkerhet för lif och gods.
När deras råd han först särskildt förnummit, se'n förenade,
I hvarje sak han utvälje hvad till hans fördel lända må.
Men först och främst han meddele åt en Brahman, den visaste
Af dessa, hvarje stort rådslag, som rör de tio statens värf.
Förtröstansfullt han del gifve åt denne af hvart vigtigt värf;
Och saken så han fullborde, när med denne han öfverlagt.
Jemväl andra han utkore till sina råd, af pröfvad dygd,
Som penningvärf i grund känna, vise och oförvitlige.
Så många män, som erfordras att leda ärendernas gång,
Så många må han utvälja, af pröfvad redlighet och nit.
Af dessa skall han använda vid grufvor och vid åkerbruk
De starke, trogne, högborne, — men de fege i husets tjenst.
Till budskap må han städs välja den alla lagar väl förstår
Och alla tecken väl fattar, af ädla seder, ädel börd.
Ett sådant sändebud prisas, som troget och vältaligt är,
Som eger skönhet, godt minne och mod, och tid och ort förstår.
Hären beror af anförarn, god ordning utaf straffets vård,
Af kungen riket, skattkammarn, af sändebudet krig och fred.
Ty sändebudet fred knyter och skiljer de förbundne åt,
Och alla saker utsätter, hvaraf båd' krig och fred beror.
När han med utländsk kung handlar, af dolda vinkar slute han,
Af rörelser och åtbörder, hvad denne kung i sinnet har.

När fursten således väl utrönt, hvad främmad kung i sinnet har,
Han alla mått och steg tage, att han ej skada lida må.
Till bostad skall han utvälja en helsosam och bördig nejd,
Med fredligt stämda grannstater, bebodd af godt och ädelt folk.
Hans borg skall vara väl hägnad af ödemark, af skans och graf,
Af sammanförda trädstammar, af väpnad styrka eller berg.
Med allan magt en bergfästning som tillflykt han berede sig;
Ty sådan borg är mångfaldigt beprisad ibland borgars tal.
De första tre bebos städse af rofdjur, råttor, vattendjur;
De sista trenne inhafva apor, gudar och menniskor.
Liksom de djur, som der bygga, fredas från sina fiender,
Så kan af ovän ej skadas den man, som uti fästning bor.
Mot hundra fiender stånd håller en enda bågskytt i en borg,
Mot tiotusend ett hundra; deruti borgens dygd består.
En borg skall vara väl rustad med vapen, hästar, säd och mynt,
Och Brahmaner och konstnärer, machiner, vatten, proviant.
I borgens midt må kung bygga sitt hus, trefligt och skyddadt väl,
Beqvämt för alla årstider, med träd och vatten rundt omkring.
Der bosatt må han utkora en maka af sin egen kast,
Med goda märken, högboren, ljuf, dygdig, skön och älskansvärd.

— — — — — — — — — — — — —

Om kung, som rike sitt skyddar, utmanas utaf annan drott,
I striden må han ej rygga, men minnas väl sin *Xattra*-pligt.
Aldrig fly uti strid, troget vakta sitt folk, och vörda städs
Brahmanerne, är villkoret för konungens lycksalighet.
Konungar som i krig sträfva att vinna seger på hvarann,
Och modigt slåss och ej rygga, de gå med ens till paradis.

Förrädiskt vapen ej lyfte krigarn mot ovän sin i strid,
Ej fjedrad eller giftstruken pil eller elduppfyllda rör.
Ej må han slå afsuten, en tröttad och en bedjande,
En sittande, en hvars hår lossnat, ej heller den sig fången ger; —
En sofvande, en afväpnad, en naken eller harnesklös,
En som ser på, men ej strider, en som kämpar med annor man: —
Ej den, som fått sin lans bruten, ej en sårad och djupt beklämd,
Ej den, som fegt sig bortvänder; de ädles pligt han minnas må.
Men den, som ryggen fegt vänder och så af fienden slagen blir,
En sådan på sig sjelf lastar sin höfdings hela syndaskuld.
Men allt hvad godt han hopsamlat till båtnad för ett annat lif,
Af detta faller all fruktan till godo åt hans höfvidsman.
Elefanter och stridsvagnar, hästar, qvinnor och munförråd,
Åt den segrande hemfaller, och metaller och annat gods.
Det bästa bytet hembäres åt kungen: så är *Veda's* bud:
Åt krigarne skall utdelas af fursten hvad som samfäldt togs.
Så är krigarnes lag stiftad; af evighet den städs består:
Från den må *Xattra'n* ej vika, när han i strid sin ovän slår.

— — — — — — — — — — — — —

Kung vare som en stork girig, men tapper som ett lejon städs,
Till anfall lik en ulf rüstad, lik haren snabb uti sin flykt.

— — — — — — — — — — — — —

Se'n konung hört sitt råds tanka i alla värf, vid middagstid
Han rörelse och bad tage, och derpå skall till bords han gå.
Af trogna kockar tillagad, vare hans näring pröfvad väl;
Med böner, för hvars kraft giftet ger vika, skall han njuta den.
Ett motgift må han städs blanda i allt hvadhelst han än berör,
Och ädelstenar jemt bära, som öfvervinna giftets kraft.

Men qvinnor, hvars juvel-smycken och kläder väl man undersökt,
Må med fläktar och vällukter och vatten svalka honom se'n.
Samma åtgärd han använde vid vagnar, bäddar och till bords,
Vid bad och vid sin omklädning, vid alla smycken, som han bär.
När han spisat, i frustugan han med qvinnor förluste sig;
Se'n han sig vederqvickt måttligt, han åter sköte sina värf.
På nytt han då sig omkläde och mönstre sina krigare,
Elefanter och stridsvagnar, hästar, vapen och tillbehör.
Se'n han förrättat qvällsbruken, han väpnad i palatset går,
Och hör på sina utsändes och spejares berättelser.
Han se'n sitt folk förafskedar, och träder i ett nytt gemak,
Derpå af qvinner omgifven han till sin aftonmåltid går.
När han njutit en lätt föda, han med musik förnöje sig;
Till hvila skall gå tidigt, och uppstå stärkt och vederqvickt.
Ett sådant lefnadssätt före konung, så länge frisk han är;
Men är han sjuk, åt statsråden han öfverlemne rikets vård.

En Domares uppmaning till vittnen att säga sanningen.

(Åttonde Boken, v. 80).

Hvad J i detta mål kännen, emellan dessa parter två,
Förklaren fritt och sannfärdigt: här fordras Edert vittnesbörd.
Den, som i vittnesmål säger sanningen ren, till himlen går,
Och här han vinner stor ära: hans ord af *Brahma* hedradt blir.
Men i *Varuna's* band faller för hundra lefnadsskiften den,
Som osannt vittnesbörd gifver; thy må han tala sanning blott.

Med sanning vittne renttvages; af sanning växer dygden fort,
Thy vare vittne sannfärdigt, hvad kast han än må höra till.
Hans vittne är hans själ ständigt; hans egen fristad är hans själ:
Derför själen ej ringakta, som menniskans högsta vittne är.
"Ej någon ser oss", så tala de syndige uti sitt sinn';
Men gudarne dem se ständigt och anden, som inom dem bor.
Vatten, himmel och jord, måne och sol och eld, och lagens drott,
Dygden, hjertat, och natt, morgon och afton veta hvad du gör.

Quinnans Beroende.

(Femte Boken, v. 147).

Ej må mö eller gift qvinna, ej åldrig qvinna någonsin
Sin egen vilja hörsamma, ej en gång i sitt eget hus.
Af fadren sin beror ungmö, den unga qvinnan af sin man,
Af sönerna beror enkan: — ej qvinnan af sig sjelf beror.
Från fader, man och son aldrig hon söka må att skilja sig;
Hon bringar skam åt två ätter, om hon från dessa skiljer sig.
Hon vare städs vid gladt sinne, omhugsam uti husets värf,
I husgerådets vård trogen, ej slösande men hushållssam.
Den man, uti hvars magt qvinna af fader eller broder gafs,
Skall hon i lifvet städs tjena; den döde ej hon kränka må.
Vid äktenskap blef brudbönen och offret åt *Pradschapati*
Till sällhet stiftadt; brudgåfvan gaf mannen herraväldets rätt.
Den man, som blef med bön signad, sällhet åt makan sin beskär,
Så väl här uti jordlifvet, som ock uti ett annat lif.
Är mannen ond och hängifven åt annan kärlek, arm på dygd,
Må han dock lik en gud vördas af qvinnan, om hon dygdig är.

För qvinna ges ej särskilda offer, fastor och fromma värf;
Om hon blott maken hörsammar, vinner hon uti himlen pris.
Hvart dygdigt vif, som åstundar att makens himmel dela få,
Må aldrig honom misshaga, ehvad han lefver eller dör.
Gerna må hon sin kropp späka, lifnärd af helga örter blott,
Men efter makens död aldrig nämna namnet på annan man.
Hon intill döden fromt bide i kyskhet och i tålamod,
Och följe deras lag troget, som hylla blott en enda man.
Brahmaner, intill mång'tusen, som öfvat kyskhet all sin tid,
Fastän de ingen son lemnat, hafva ändock till himlen gått.
Och liksom desse botstränge, till himlen går hvart dygdigt vif,
Som efter makens död kyskhet öfvar, om ock hon *barnlös blef.*
Men qvinna, som, på barn girig, emot maken sitt löfte bröt,
Hon blir på jorden ringaktad och når sin makes himmel ej.

Dygdens värde.

(Fjerde Boken, v. 238).

Liksom myran sin stack samkar, så samke menskan dygden städs,
Genom ömhet mot allt skapadt, till sällskap på sin sista färd.
Ej till en annan verld följer en fader eller moder med,
Ej hustru, son och blodsfränder; blott dygden följer med dit bort.
Ensam till verlden föds menskan, ensam går hon den sista stråt,
Ensam vinner hon dygdlönen, ensam undfår hon syndens straff.
När fränderna ett lik nedsatt på jorden, lik en klump af ler,
Med borvändt anlet fly desse; blott dygden med den döde går.
Derför må menskan städs samka till sällskap dygdens skatt åt sig;
Med dygden till sitt värn går hon trygg genom mörkrets hemska nejd.
Den man, som dygden främst söker, hvars synder boten plånat ut,
I strålig luftgestalt stiger han genast upp till paradis.

VII.

FABLER

UR

HITOPADESA.

1.

Den blinda gamen, katten och foglarne.

Vid stranden af *Bhagirathi*, på ett berg, vid namn *Gridhrakuta*, står ett stort fikonträd. I dettas stam bodde en gam, vid namn *Dschanadgava*, som genom ödets grymhet var sin syn beröfvad; men foglarne, som bodde i samma träd, gåfvo honom af medlidande till mat, hvar och en litet af sin egen föda, och deraf lifnärde han sig. Då kom en gång en katt, *Dirghakarna* benämnd, dit för att äta fogelungarne. Men då fogelungarne sågo denne komma, blefvo de förskräckte och upphofvo ett skri. Gamen hörde det och ropade: Hvem är det, som kommer der? *Dirghakarna* sade bäfvande, när han fick se gamen: ve mig, jag är förlorad: nu, när jag en gång är i hans närhet, kan jag ej fly; derföre må det gå hur det vill: jag vill närma mig och söka ingifva honom förtroende. Sedan han så öfverlagt med sig sjelf, nalkades han gamen och sade: Årevördige, jag bugar mig för dig! Gamen sade: hvem är du? Denne svarade: jag är en katt. Då sade gamen: Packa dig derföre långt bort; i annat fall skall jag döda dig. Katten sade: hör först mitt tal, och döda mig sedan, om jag så förtjenar. Ty

Hvem bör väl för sin börd ensamt förintad eller hedrad bli?
När man hans seder först pröfvat, han straffas eller hedras må.

Då sade gamen: Säg, hvarföre har då kommit hit? Denne svarade: Jag är en ständig badgäst här vid Ganges-stranden,

äter aldrig kött, och öfvar i egenskap af Brahman-student boten *Tschandrajana.* Men Eder prisa alla foglar i min närvaro såsom en man, den der beflitar sig om lagens kännedom och förtjenar förtroende, och derföre har jag kommit hit, för att af Eder, som grånat i vetenskapens tjenst, höra lagen. Och J ären så förfaren i lagen, att J ämnen döda mig, ehuru jag är en gäst? Så lyder en husfaders pligt:

Mot ovän, som ditt hus nalkas, du gästfrihet dock öfva må:
Sin skugga ej ett träd nekar åt den, som fälla vill dess stam.

Om han också ingen rikedom besitter, så bör han dock hugna sin gäst med vänliga ord; ty

Litet halm och en plats, vatten, i fjerde rummet vänligt tal, —
Uti de godes hus aldrig de fyra tingen saknas må.

Och ett annat:

Mot uslingar jemväl öfva medlidsamhet de dygdige:
Från Pariahns hydda bortdrager den hulda månen ej sitt ljus:

Och så ljuder ordspråket:

Hvarthelst med gäckadt hopp drager en gästvän utur huset hän,
Han alla synder qvarlemnar och tager dygden med sig bort.
Beger sig än en vanbörding uti ett hus af högsta kast,
Han måste som sig bör hedras: en gäst är gudars like städs.

Gamen sade: Men kattor äro ju köttätande djur, och här bo fogelungar; derföre sade jag sålunda till dig. När katten hörde detta, berörde han först jorden och sedan sina öron och sade: Jag har hört lagbokens läror och efter att hos mig hafva dämpat alla begär har jag företagit denne svåra botöfning. Och ehuru lagbuden ofta motsäga hvarandra, så öfverensstämma dock alla i den satsen, att den första pligt är att afhålla sig ifrån dråp; ty

Den man, som hvarje mord afskyr, och den, som tåligt allt fördrar,
Den, som enhvar beskydd gifver, till himlen dessa männer gå.

Och ett annat:

En enda vän det gifs, dygden, som troget med i döden går;
Allt annat genast hemfaller med kroppen åt förgängelsen.

Och detta:

Om en den andras kött äter, se, hvilken skilnad mellan dem!
Den ena har en kort njutning, den andra skiljs från lifvets qval.

Och likaså:

Betänk, att menskan dö måste, att så är henne förelagdt;
Den detta väl betänkt skonar så gerna ock sin nästas lif.

Hör äfvenledes detta:

Hvem, som med vilda skogsfrukter och örter städs kan mätta sig,
Vill väl för hungers skull öfva ett brott så grymt och fasansvärdt?

Sedan katten på detta sätt intalat honom förtroende, gick han in i den ihåliga stammen och åt under dagarnes lopp fogelungarne, som han släpat till hålan. Men de, hvars ungar voro uppätna, började bekymrade och jemrande att söka här och der; detta såg katten, och obemärkt af dem kröp han ur trädhålan och undkom. Men sedan funno foglarne, som här och der gjorde sina undersökningar, i den ihåliga trädstammen benen efter sina ungar. Då sade de: denna *Dscharadgava* har ätit upp våra ungar. Derefter gjorde alla foglarne en församling och ombragte gamen. Derföre säger jag:

Ej må du gifva herberge åt man af okänd börd och dygd;
Ty genom kattens våldsgerning blef gamen ju om lifvet bragt.

2.

Herdens Hustru och hennes båda Älskare.

I staden *Dvaravati* bodde en lösaktig herdehustru. Hon hade ett kärleksförhållande med byfogden och på samma gång med dennes son. Ty så heter det:

Ej blir elden på ved mättad, ej hafvet uppå floders mängd,
Ej döden uppå all' väsen, den ögonfagra ej på män.

Och ett annat:

Ej med gåfvor och öm hyllning, ej med redlig och trogen vård,
Ej med vapen och lagläror, — nej, aldrig qvinnan trogen blir.

En gång förlustade hon sig med byfogdens son, när fogden sjelf ankom. Så snart hon varseblef denne, förde hon hans son uppå spanmålsloftet och skämtade på samma sätt med byfogden. Men plötsligt återkom hennes egen man från fähyddan, och när hon varsnade honom, sade hon till byfogden: Tag din staf, ställ dig vred och gå hastigt härifrån. När detta var skedt kom herden hem och frågade sin hustru: I hvad ärende har byfogden kommit hit? Hon svarade: Han var af någon anledning uppbragt på sin son, och denne flydde hit in, när man sökte efter honom. Då bragte jag honom i förvar uppå spanmålsloftet, och fadren, som sökte honom, fann honom ej huset; derföre gick han i vredesmod sin väg. Derpå hemtade hon dennes son ned ifrån spanmålsloftet och föreställde honom för sin man. Så säger man derföre:

Qvinnans föda är tvefaldig, fyrdubbel hennes klokhet är,
Sexfaldig hennes list nämnes, men åttafaldt är dess begär.

Derföre säger jag:

Den ej i nödens stund tappar sitt hufvud, öfver klippors brant
Han kommer fort, lik herd-hustrun med sina båda älskare.

3.

Foglarne och Aporne.

Vid stranden af *Narmada*-floden, står vid foten af ett berg, ett stort *Salmali*-träd. I detta träd bodde foglarne och lekte under regntiden förnöjda i sina nästen, som de bygt åt sig. Men då himmelen betäckte sig med moln, såsom med svarta slöjor, och regnet nedstörtade i väldiga strömmar, då irrade aporne omkring trädets fot, qvalde af kölden och darrande. Men då foglarne sågo dem, sade de medlidsamt: Hören, J apor,

Med våra näbbar hemdrogo vi halmstrån och ha nästen bygt;
Hvi mågen J väl köld lida, som egen både hand och fot?

Då aporne hörde detta, blefvo de uppbragte och tänkte: Ha, dessa foglar, som förnöjda sitta i sina stormfria nästen, begabba oss; nåväl! snart upphör väl regnet. Sedan störtskurarne sagtat sig uppstego alla aporna i trädet, sönderbröto alla nästena, och foglarnes ägg nedföllo på jorden. Derföre säger jag:

Ej undervisas bör dåren, blott den, som af sig sjelf är klok;
Foglarne blefvo husville, se'n dumma aporna de lärt.

4.

Åsnan i tigerhuden.

I *Hastinapura* lefde en tvättare, vid namn *Karpuravilasa*. Denne hade en åsna, som genom tungt lastdragande hade förlorat all sin kraft och var färdig att dö. Då betäckte henne tvättaren med en tigerhud och förde henne midt uti ett kornfält i granskapet af en skog. Fältets egare, som på afstånd

varseblefvo henne och trodde att det var en tiger, flydde skyndsamt derifrån, och åsnan betade med välbehag på kornfältet. Men en gång ställde sig en fältvaktare, höljd i en grå mantel, och med en båge i handen, i lutad ställning på lur. När åsnan, som undertiden blifvit fet och återfått sina krafter, såg honom på afstånd, trodde hon att det var en åsninna, skriade och lopp emot honom. Och så blef hon af vaktaren igenkänd att vara åsna och ombragt, allt genom sin kärliga åtrå. Derför säger jag:

I tigerhuden höljd länge den dumma åsnan betade
Kornfältet, men blef ertappad på lätet och om lifvet bragt.

5.

Vagnmakaren och hans Hustru.

I *Srinagara* bodde en vagnmakare, vid namn *Mandamati.* Denne visste, att hans hustru var honom otrogen, men hade aldrig med egna ögon någonstädes sett henne tillsammans med sin älskare. En gång sade vagnmakaren: Jag går i dag till en annan by, och med dessa ord begaf han sig på vägen. Men när han gått ett stycke vände han åter om och gömde sig under divanen i sitt eget hus. Men hustrun tänkte: Min man har i dag gått till en annan by, och sålunda fattade hon mod och lät kalla sin älskare till sig om aftonen. Då hon derpå med denne kärleksfullt skämtade på divanen, kom hon att beröra en kropp under divanen, och när hon upptäckte att det var hennes man, råkade hon i den yttersta bestörtning. Då sade hennes älskare: Hvarföre är du ej i dag rätt innerligt glad med mig? Du tyckes vara förskräckt. Derpå svarade hon: Han, mitt lifs herre, har i dag gått bort till en annan by. Skiljd från honom finner jag denna by, ehuru den

UNIV. OF CALIFORNIA

är full af menniskor, lik en ödslig skog. Mitt hjerta sönderslites när jag betänker, hvad som der fjerran skall hända honom, hvad han skall äta, och huru han skall sofva. Älskaren sade: Men förtjenar ock denne vagnmakare af dig en sådan kärlek, han som kallar dig en bedräglig och lösaktig qvinna? Då svarade hon: Hör, du barbar, hvad jag säger dig;

Den som med hårda ord bannad, med vreda ögon skådad blir,
Och dock är mot sin man vänlig, den qvinnan är ett dygdigt vif.

Och ett annat:

Den qvinna, som sin man älskar, om i stad eller skog han dväljs,
Om syndig eller renhjertad, hon vinner himlens salighet.

Och än ett annat:

Mannen är qvinnans perlsmycke, om inga smycken än hon har:
Ej utan honom skön är hon, hur mycken fägring än hon har.

Dig, min vän, älskar jag blott af infall någon gång, såsom man älskar blommor och Betel-nötter. Ty

Jag lefver blott när han lefver, och när han dör, så dör jag ock,
Och följer honom åt troget; så är min fasta föresats.

Ty

Den som troget sin man följer, hon skall i paradiset bo
Så många tusen tidrymder, som hennes hufvud eger hår.

Och ett annat:

Som ormen utaf ormtjusarn med våld utur sin håla rycks,
Så för hon maken bort med sig till himlen, der hon ärad blir.

Och än ett annat:

Den som i tanken trycker till sitt trogna bröst
Sin döda make, offrande sitt eget lif, —
Hon vinner himlen, om än maken, som hon valt,
Af hundrafaldig syndaskuld befläckad var.

När vagnmakaren hörde allt detta, tänkte han i sitt sinne: Huru lycklig är jag dock att ega en sådan hustru, hos hvilken ömheten är medfödd och som talar så huldt. Derpå lyfte han divanen, med både hustrun och mannen, på sitt hufvud och dansade en god stund omkring. Derföre säger jag:

Dåren blott sig trösta låter, när brottet ögonskenligt är;
På hufvudet tog vagnmakaren sin fru och hennes älskare.

8.

Den blåa Schakalen.

Det var en gång en schakal, som fritt ströfvade omkring i närheten af staden, och föll i ett fat Indigo. Då han sedermera alldeles icke kunde komma derutur, ställde han sig om morgonen såsom död. Men då Indigofatets egare såg schakalen med fötterna sträckta ifrån sig, ögonen tillslutna och tänderna blottade, trodde han honom verkligen vara död och släpade honom långt utom byn. Derpå sprang schakalen till skogs, och när han märkte att han var blå, tänkte han: Nu har jag fått en ypperlig färg; skall jag nu icke kunna bringa mig upp till anseende? I det han så öfverlade, kallade han tillsamman alla schakalerna och sade: Jag är af den högheliga skogsgudinnan med saften af alla slags örter egenhändigt smord till konung öfver denna skog: betrakten min färg! Derföre måste allt ifrån denna dag högsta domaremagten öfver denna skog förvaltas i enlighet med mina befallningar. När schakalerne sågo hans ypperliga färg, föllo de alla vördnadsfullt till jorden och sade: Såsom Majestätet befaller! På detta sätt ernådde han öfverväldet öfver alla skogens djur, och utöfvade, omgifven af sina anförvandter, sin konungamakt. Men då han derefter fann ett lejon, en tiger och andra mägtiga följe-

slagare, såg han med förakt och blygsel ned på schakalerna, och aflägsnade i sin fåvitska sina fränder. Då såg en gammal schakal att de öfriga voro bedröfvade, och sade: Grämen eder icke så djupt, att J, klokt folk, blifven föraktade af en sådan politiker! Jag skall laga att han rusar i förderfvet. Ty tigern och de öfriga veta ej, att han är en schakal, och endast dårade af hans färg anse de honom såsom deras konung. Lagen nu så, att han blifver upptäckt af dem; och detta skall tillgå på följande sätt: Om J vid skymningens inbrott alla på en gång i hans närhet upphäfven ett högt skri, så skall han visst, så snart han hört tonen, till följe af sin natur sjelf begynna att tjuta: Ty

Naturens röst är städs mägtig, och medfödd drift ej öfvervinns;
Om hunden än till kung koras, han gnager dock en gammal sko.

Då skall tigern på lätet igenkänna honom för en schakal och döda honom. Så skedde det ock, ty så heter det:

Vår ovän alltför väl känner vår svaghet, styrka, hemlighet,
Och härjar i vårt innersta, lik elden i ett torkadt träd.

Derföre säger jag:

Den som sitt eget folk lemnar och på sin oväns sida står, —
Liksom den blå schakaln dödas den dåren utaf ovän sin.

---

7. 8. 9.

Gässen och Sköldpaddan. De tre Fiskarna. Köpmannen och hans Hustru.

I landet *Magadha* ligger en sjö, benämd *Phullotpala*. Der bodde sedan lång tid tvenne gäss och deras vän, en sköldpadda. Dit kommo en gång fiskare och sade: I morgon, bit-

tida, så snart det blifvit ljust, skola vi fånga sköldpaddor, fiskar och andra djur. När sköldpaddan hörde dessa ord sade hon till gässen: Mine vänner, J hafven hört dessa fiskares tal; hvad skall jag nu taga mig före? Gässen svarade: I morgon skola vi dock tillse hvad som är af nöden, och det skola vi utföra. Icke så, sade sköldpaddan, min olycka är här ögonskenlig; ty så heter det:

Den som förutser olyckan, den som har mod i farans stund,
De tvenne blifva väl hulpne, blott den som intet gör förgås.

De båda gässen frågade: Huru tillgick detta? och sköldpaddan berättade: En gång anställde, just här i dammen, trenne fiskar en öfverläggning, när dylika fiskare infunno sig. Den ena fisken, som hette «Förutseende», sade: Jag beger mig emellertid till en annan dam. Och som han sagt, så gjorde han. Den andra, kallad «Själsnärvaro», yttrade: Då intet bevis är förhanden att något skall ske, huru kan man väl vidtaga försigtighetsmått? När det gifves något att uträtta, då bör man handla. Ty så säger man:

Den man är klok, som afhjelper en nöd, så snart den träffar in,
Lik köpmansfrun, som käckt nekte för älskarn, fast han tydligt sågs.

Den tredje fisken, kallad «Låt gå», frågade: huru tillgick detta, och «Själsnärvaro» berättade:

Uti staden *Vikramapura* bodde en köpman, *Samudradatta* benämd. Hans hustru, vid namn *Ratnaprabha*, hade alltid kärleksförhållanden med en af tjenarne. Då hon en gång gaf honom en kyss på munnen, blef hon sedd af *Samudradatta.* Då sprang den trolösa hastigt till sin man och sade: Husbonde! så stor är då denne tjenares återhållsamhet, att han sjelf uppäter den kamphert han hemtade för Eder räkning. Jag har tydligt känt kamphertlukten ur hans

mun. När tjenaren hörde hennes tal sade äfven han vresigt: Hur kan väl en tjenare qvarstadna uti ett hus, der det tillgår så, att husmodern hvarje ögonblick luktar sina tjenare i munnen? Med dessa ord stod han upp och gick bort, och blott med möda blef han af köpmannen med många föreställningar återförd och qvarhållen. Derföre säger jag: «Den man är klok», och så vidare. Då sade «Låt gå»:

Hvad som skall ske, det sker också, hvad ej skall hända,
händer ej;
Den satsen är ett godt motgift; hvi dricks ej denna läkedryck?

Då derföre «Själsnärvaro» följande morgonen blef fången i nätet, ställde han sig död, och när man derpå kastade honom ur nätet, tog han ett så starkt språng han förmådde, och räddade sig i det djupa vattnet. Men «Låt gå» blef af fiskarne fångad och dödad. Derföre säger jag: «Den som förutser olyckan», och så vidare. Derföre måste nu så tillställas, att jag kommer i ett annat vatten. Gässen sade: Hvad har du för nytta deraf, enär du dock måste gå öfver landet? Sköldpaddan svarade: Ett medel måste uppfinnas att jag kan gå med eder genom luften. Gässen frågade: Huru är ett sådant medel tänkbart? Sköldpaddan sade: J två skolen med edra näbbar fasthålla ett vedträd: jag skall med munnen fasthålla mig vid detta trädstycke och sålunda komma fort förmedelst kraften af edra vingar. Gässen sade: Detta medel går an; men när folket ser dig sålunda fortskaffad af oss, skola de väl säga någonting. Om du hör detta och svarar derpå, då är din undergång säker. Derför är det i alla händelser bäst att stadna här. Sköldpaddan sade: Är jag väl en sådan vanvetting? Jag tänker icke svara ett ord. Då skedde såsom sagdt var, och när de sågo sköldpaddan i detta läge, lupo alla herdarne efter och ropade: O, hvilket under! En sköldpadda

bortföres af ett par gäss. Någon yttrade: Om denna sköldpadda faller ned, skola vi koka och äta upp henne. En annan sade: Vi skola föra henne hem. Då sköldpaddan hörde dessa elaka ord, glömde hon i vredesmod sin förra föresats och utropade: Träck skolen J äta; med dessa ord föll hon till marken, och blef af dessa fångad och bragt om lifvet. Derföre säger jag:

Den ej på vänners råd lyssnar, som mena redligt, godt och fromt,
Han faller liksom sköldpaddan, den dårliga, uti förderf.

10.

Eremiten och Råttan.

I siaren *Gautama's* botöfningslund lefde en Muni, vid namn *Mahatapa*. Denne såg en gång i närheten af sin eremitboning en liten råtta falla ur en gams näbb, och uppfödde henne medlidsamt med riskorn. En gång såg han en katt, som lysten smög sig omkring råttan för att uppäta henne; derföre förvandlade han henne genom kraften af sin bot till en katt. Men då denne fruktade för hunden, gjorde han honom till en hund, och då hunden fruktade för tigern, förvandlade han honom till en tiger. Men den helige betraktade icke denne tiger annorlunda än såsom sin råtta, och alla som besökte honom sade: Denne råtta är af Munin förvandlad till en tiger. Men då tigern hörde detta, tänkte han bedröfvad vid sig sjelf: Så länge denne Munin lefver, så länge skall ej denna för mig vanärande sagan om min ursprungliga gestalt bringas i förgätenhet. Efter att sålunda hafva öfverlagt, beslöt han att döda Munin. Men den helige märkte detta, och vid hans ord: blif

åter till en råtta, återtog tigern sin gamla gestalt. Derföre säger jag:

En låg, som vunnit hög syssla, sin herre undanrödja vill;
Upphöjd i tigerstånd ville råttan mörda den helige.

11.

Brahmanen och hans kruka.

I staden *Devikotta* bodde en Brahman, vid namn *Devasarman.* Denne fann omkring dagjemningstiden en kruka full med korn. Denna tog han och lade sig om natten till hvila uti ett hörn af en krukmakares bod, som var full af lerkärl. Medan han der låg, tänkte han: Om jag nu säljer kornkrukan, får jag för den tio *Kapardaka's;* derpå köper jag för dessa, såsom tillfället nu är, krukor och andra kärl, och derigenom att jag åter försäljer dessa tillväxer efter hand min förmögenhet. Derefter köper jag betel, kläder och andra varor, och när jag bragt upp min rikedom ända till hundratusen, så äktar jag på en gång fyra qvinnor. Men den af mina hustrur, som är skönast, emot henne är jag också mest öm. Och när då de andra qvinnorna blifva afundsjuka och komma i träta, då blir jag vred och slår dem på detta vis med stafven. Med dessa ord stod han upp och slungade sin staf ifrån sig, så att kornkrukan blef sönderslagen och en mängd lerkärl krossade. Men då krukmakaren, som väcktes genom bullret af de sönderslagna kärlen, kom dit och såg detta, utkastade han Brahmanen med många skymford ur sin bod. Derföre säger jag:

Eho, som gör sig stor glädje öfver en ofullbordad plan,
Lik Brahmanen, som lerkärlen slog sönder, blir han skymfad blott.

12.

Brahmanen och hans get.

I *Gautama's* lund lefde en Brahman, som hade gjort ett offerlöfte. Han gick derföre till en by, köpte der en get, och när han på ryggen bar denna till sitt hus, blef han sedd af tre skälmar. Då sade dessa sinsemellan: Om vi genom en list kunde sätta oss i besittning af denna get och spisa densamma, så skulle detta vara ett herrligt knep. Derpå satte de sig, hvar för sig, under tre särskilda trän, vid landsvägen, der Brahmanen gick fram. Då den första skälmen såg denne närma sig, sade han: Hör, Brahman! hvarföre bär du en hund på ryggen? Brahmanen sade: Det är ingen hund, det är en get till offer. Knappt hade han tillryggalagt en *Krosa*, förr än den andra skälmen ställde samma fråga till honom. När Brahmanen hörde detta, nedsatte han geten på marken, betraktade henne den ena gången efter den andra, tog henne åter på ryggen och gick, vacklande i sitt sinne, vidare. När han åter tillryggalagt ett stycke väg tilltalades han af den tredje skälmen: Hör, Brahman! hvarför bär du en hund på ryggen? Då han detta hörde, tänkte han: säkert är det dock en hund, lät geten ligga, tvådde sig och gick till sitt hus. Men skälmarne hemförde geten och uppåto henne. Derför säger jag:

Den gode, som en skurk tilltror att vara ärlig som han sjelf,
Af bofvarne blir lätt sviken, liksom Brahmanen med sin get.

13.

Lejonet, Kråkan, Tigern, Schakalen och Kamelen.

På en skogshöjd lefde ett lejon, benämdt *Madotkata*, och dess tre tjenare voro en kråka, en tiger och en schakal.

Då dessa en gång ströfvade omkring, sågo de en kamel, som förirrat sig ifrån sin karavan, och frågade honom: Hvarifrån kommer du? Han berättade dem sina äfventyr, samt blef så förd af dessa till lejonet och åt detsamma öfverantvardad. Lejonet gaf honom lejd, uppkallade honom *Tschitrakarna* och lät honom blifva qvar. Men en gång, då de genom en sjukdom, som påkommit lejonet, och de strida regnskurarna, icke kunde finna någon föda, råkade de i stor förlägenhet. Då tänkte kråkan, tigern och schakalen: Nu måste vi ställa så till, att husbonden bringar *Tschitrakarna* om lifvet; hvad skola vi göra med denna tisteläsare? Då sade tigern: Huru är detta möjligt, då vår herre lofvat honom säkerhet och fattat tycke för honom? Kråkan sade: Vår herre är nu i en ganska svår belägenhet, och under sådana omständigheter skall han lätt begå en synd. Ty

En hungrig qvinna ger sitt barn till spillo,
En hungrig orm sitt eget ägg uppslukar:
Fins väl en synd, som ej en hungrig öfvar?
Olycklig man har ej medlidsamt hjerta.

Och ett annat:

En druoken och en vansinnig, en retad och en hungrande,
En älskare, en feghjertad, en girig känner ingen lag.

Då de sålunda beslutat, gingo de inför lejonet. Detta sade: Hafven J funnit något att äta? Kråkan svarade: Trotts alla bemödanden hafva vi ingenting funnit. Hvarmed skole vi nu alltså lifnära oss? frågade lejonet. Kråkan sade: Hela skulden till olyckan är den, att vi icke begagna den föda, som står oss till buds. Lejonet frågade: Hvilken föda står oss till buds? Kråkan hviskade i hans öra: *Tschitrakarna.* Då berörde lejonet först jorden, sedan sina öron, och sade: Jag har ju

förut gifvit honom säkerhet: huru vore detta möjligt? Ty så heter det:

Ej skänk af boskap eller skänk af länder,
Ej skänk af föda eller skänk af vatten
Är dock så stor som skänk af lejd och trygghet:
Bland alla gåfvor kallas den den största.

Och ett annat:

Hvad frukt du får af hästoffret, som fyller alla önskningar,
Den vinnes, om du skydd gifver åt den sig i ditt skydd förtrör.

Då sade kråkan: Icke bör han ombringas af Eders Herrlighet; men vi skole så tillställa, att han sjelf lofvar *att uppoffra* sitt lif. Då konungen detta hörde, teg han, och kråkan, som funnit passande tillfälle, uppfann en list, tog dem alla med sig, gick inför lejonet och sade: Majestät! trotts alla bemödanden finna vi ingen föda. Derföre, o furste! må du äta mitt eget kött, då du nu är utmattad af ett så långt fastande. Ty

I konungen sin rot eger hvarje lem uti statens kropp;
Blott uppå rotfast träd gifver menskors omsorg en väntad frukt.

Lejonet sade: Min vän, bättre är att uppoffra sitt lif än att så handla. Derpå sade schakalen samma ord, men lejonet svarade: Bort det! Då nu tigern sade: Majestät, uppehåll ditt lif med mitt kött, och lejonet åter svarade: detta är ingalunda rätt, då fattade äfven *Tschitrakarna* mod och sade att han ville uppoffra sig. Men medan han så talade, uppslet tigern hans buk och dödade honom, och så blef han uppäten af dem alla. Derföre säger jag:

De godes själ jemväl svigtar vid onda menskors tal, förvisst;
Derför eho på dem litar, lik *Tschitrakarna* får sitt slut.

Anmärkningar.

I.

SAGAN OM SUNDA OCH UPASUNDA.

Sid. 13, v. 3 o. 4. *Asuras* äro, i motsats mot *Suras* eller *Devas*, (Gudar) de onda andemagterna, som med gudarne lefde i evig fiendskap. De voro af många slag. *Daitjas*, så benämde af deras moder, *Diti*, starka, oroliga och äregiriga väsenden, gjorde ofta uppror emot gudarne och satte dem i stor förlägenhet. *Vischnu* var vid sådana tillfällen deras tuktomästare, och förkroppsligade sig fyra gånger för att bekämpa dem. Äfven *Hiranjakasipu* dödades af honom i hans 4:de *Avatara* eller incarnation, i egenskap af *Narasinha*, eller lejon med menniskohufvud.

— v. 6. *Upasund*, för versens skull, i st. f. *Upasunda*. Præpositionen *upa*, gr. *ὑπό*, sättes vanligen framför ett namn för att tillkännagifva något yngre eller underordnadt, t. ex. *Upavedas*, mindre och oväsentligare delar af *Veda*.

— v. 13. De tre verldarne äro himmelen, jorden och helvetet.

— 14. *Vindhja* eller *Bindh*, den stora bergsträckan, som löper i ö. och v. tvärt öfver Indien och skiljer *Hindostan* ifrån *Dekhan*.

— v. 20. För att förstå denna vers måste märkas, att det ord i Sanscrit, som återgifves med botöfning, *tapas*, egentligen betyder hetta.

Sid. 4, v. 9 *Urfadren*, egentligen "den store fadren", *Pitâmahâ*, är *Brahma*.

Sid. 6, v. 12. De tres himmel, *tridiva* eller *svarga*, är det sinnliga paradiset, boning för de lägre gudomligheterna, ibland hvilka *Indra* är den förnämste, hvarföre den också kallas *Indras* himmel.

— v. 13. *Jaxer* och *Raxaser*. Jaxerne äro Rikedomsguden *Kuvera's* tjenare, ett slags gnomer, hvilka bo i alla berg, som innehålla metaller. De skildras för öfrigt såsom harmlösa väsenden, och hafva menniskogestalt. Raxasas deremot framställas såsom vanskapliga jättar, ständigt illasinnade mot gudar och menniskor; de bebo liksom de Persiske Divs och Arabiske Gins, ödemarker och skogar, der inga fromma Brahmaner uppehålla sig, som genom sina religiösa bannformler kunna afvärja dem, eller inga hjeltar, som kunna kufva dem med sina vapen. Föröfrigt kunna äfven dessa och andra onda

väsenden genom stränga botöfningar tillvinna sig *Brahmas* gunst och af honom erhålla underbara gåfvor, hvilka de dock vanligen så länge missbruka, tilldess gudomens hämnande kraft träder dem i vägen. En gång för alla må här anmärkas, att vi begagna *x* såsom en beqvämare beteckning af den Sanscritska consonantgruppen *ksch*. Läs derföre *Jakschas*, *Rakschasas*.

— v. 16. *Mletchas*. Med detta ord mentes hos Inderne detsamma, som hos Grekerne förstods under namnet *Barbarer*. Mletchas äro enligt *Manu* en degraderad del af krigar-kasten, men i allmänhet förstås under detta namn alla utom det egentliga Indien boende folkstammar, såsom Perser, Japaner, Chineser, o. s. v.

Sid. 6, v. 19. Kungsvise, en klass af de mythiska *Risehis* eller vise, i andra led härstammande från *Brahma*. Om dem, liksom de öfriga klasserna, Brahmavise och Gudavise, se *Sâvitrî*, s. 34 och följ.

Sid. 7, v. 9. *Vischnu's* örn, *Garuda*, en son af *Kasjapa* och *Vinata*. Han föreställes än såsom fogel af örn- eller gamslägtet, på hvars rygg *Vischnu* med vindens hastighet rider genom luften, än såsom ett mellanväsen af menniska och fogel. Han är konung öfver alla befjädrade djur och en afsvuren fiende till ormslägtet.

— v. 15. *Jama*, den tredje af de åtta undergudomligheterna, som i Indiska Mythologien kallas *lôkapâlâs*, verldsvaktare. *Jama* är dödens gudom, se *Sâvitrî*, s. 40. De öfriga verldsvaktarne äro: *Indra*, Gudomen öfver himlakretsen med alla dess stjernor, tänkta collectift i en stor enhet, såsom Grekernas *Πᾶν*, Ennii "Sublime candens", vanligen kallad *Mahéndra*, "den store *Indra*", *Hög-Indra*; företräder ofta högsta gudomens ställe och kallas då Gudafurste, *Diva*- eller *Surapati*: *Agni*, Eldens gud, äfven kallad *Hutâsa*, offerätaren: *Surja*, Solen, såsom himmelskropp betraktad, äfvenledes benämnd *Arka*, den lysande: *Varuna*, vattnets gud, hvars attribut är ett streck, hvarföre han äfven hos *Manu* föreställes såsom en bindande eller straffande gudomlighet: *Vaju*, vindens gudom, äfven kallad *Pâvana*, den renande: *Kuvéra*, skatternas gudom, hvars tjensteandar äro de ofvan omtalade *Jaxas*; och slutligen *Tschandra* eller *Soma*, månen såsom manlig gudomlighet, Deus Lunus.

— Sista v. *Kuruxetra*, nejden omkring det närvarande *Delhi*, genom *Maha-Bharata* bekant såsom valplats för den stora hufvudträffningen emellan *Kuru*- och *Pandu*-ätterna.

Sid. 8, v. 1. *Siddhâs*, eg. "de fromme", mythiska väsen, hvilka, ursprungligen menniskor, genom heliga gerningar uppsvingat sig till gudomlig rang och bebo *Indras* paradis.

— v. 7. *Mahadéva*, eg. "den store guden", ett namn på *Siva*.

— v. 9. *Muni*, betyder i allmänhet en vis, helig och lärd man, begåfvad i större eller mindre grad med gudomliga egenskaper. Ordet är en gemensam benämning för *Rischis*, *Brahmadikas* och andra mythiska väsen, äfvensom för menniskor af utmärkt fromhet eller lärdom, såsom *Vjasa*, *Panini* o. a.

— v. 18. *Visvakarman*", Allbildaren, en son af *Brahma* och gudarnes tusenkonstnär, motsvarande grekernes *Hefaistos*.

Sid. 9, v. 7. *Laxmi*, äfven kallad *Sri*, (Ceres) lyckans och välsignelsens gudinna, *Vischnus* gemål.

— v. 10. *Tilottama*, af *tila*, eg. "sesam-frö", sedan "fläck, födelsemärke", samt *uttama*, den bästa eller förträffligaste.

— v. 16. En vanlig form af vördnadsbetygelse, som bestod deruti, att man gick rundt omkring den man ville visa uppmärksamhet, och derunder vände högra sidan åt honom.

— Sista v. *Bala*, en demon, som öfvervanns och dödades af *Indra*.

Sid. 11, v. 3. *Gandharver*, himmelska genier och innevånare i *Indras* himmel; deras förrättning är sång och dans samt utströende af blommor i de himmelskas hof.

— — Ormar åtnjöto hos Inderne, liksom hos Egyptierne, gudomlig dyrkan. Den Indiska Mythologien upplåter till och med åt dem ett eget paradis. *Vischnu-purana* berättar, att när *Brahma* först fick se *Jaxer* och *Raxaser*, blef han så betagen af deras vederstygglighet, att håren på hans hufvud krökte sig, föllo af och blefvo till ormar.

— v. 12. *Sala*, Shorea robusta, det stora Indiska nötträdet.

— v. 19. *Karnikara*, cassia fistula.

II.

JADSCHNADATTA'S DÖD.

Sid. 15, v. 13. *Amra* och *Palása*. Det förra är Mango-trädet, Indernas älsklingsträd, såväl för dess utomordentligt sköna frukt och skuggrika löfverk, som ock för dess mythologiska betydelse; enligt Hinduiska folktron nemligen begagnar *Kama* eller kärleksguden Mangoträdets saft, för att deri doppa sina pilar. *Palása* är ett träd med praktfulla röda fjärilslika blommor, Butea frodosa. De stora förhoppningar, som dess herrliga blomstring väcker, motsvaras på intet sätt af frukten, hvilken i ekonomiskt afseende är fullkomligt oanvändbar, såsom äfven sjelfva namnet angifver; *palása* betyder nemligen grön, rå, hård, m. m.

Sid. 16, v. 2. Skuggolandet, *Jamas* eller dödsgudens rike är södern: der bo de aflidnes andar. Under *Grishma*, den heta årstiden (Maj, Juni) är vegetationen förbränd, samt menniskor och djur i hög grad nedtryckte af den odrägliga värman. Under *Varsha*, regnperioden, som innefattar de två följande månaderna, får jorden ny grönska, menniskor och djur nytt lif, och då är enligt de Indiska poeterne glädjens och kärlekens tid.

— v. 4. *Saranga*, är ett gemensamt namn för flera fogelarter. Det betyder både påfogel, den Indiska göken, cuculus melanoleucos och en slags trana (Ardea Saranga).

— v. 10. *Saraju*, under olika delar af dess lopp kallad *Gogra*, *Kali* och *Sarju*, en biflod till Ganges.

Sid. 17, v. 7. *Xatra* eller *Xatrya*, krigare, man af den andra kasten.

— v. 17. *Raghu*- son, eller rättare ättling af *Raghu*, en af *Dasaratha's* berömda förfäder. Denne *Raghu*-ättling är här *Rama*, för hvilken sagan berättas.

— v. 18. Den Indiska dikten ger många exempel på kraften af Brahmaners och botöfvares förbannelser. Ett må här vara tillräckligt att anföra; *Tschandra*, som äktat 27 af *Daxa's* döttrar, försummade de andra för sin favorit *Rohini*. De vände sig då till sin fader med klagomål öfver deras gemåls kallsinnighet, och *Daxa* gjorde sin måg åtskilliga gånger bittra förebråelser. Men när han såg att dessa voro fruktlösa, förbannade han Månfursten till evig barndom, kraftlöshet och trånad. Då anropade *Tschandra's* gemåler för honom *Daxa's* förbarmande, och denne mildrade förbannelsen, som han ej fullkomligt kunde upphäfva, så, att denna trånad, i stället för att vara beständig, endast skulle blifva periodisk. Sådan är anledningen till månans af- och tilltagande.

— v. 25. *Sudra*, den lägsta af de fyra Indiska kasterna. I första giftet måste hvar och en äkta en hustru af sin egen kast, och blott gradvis tillåtes det i de följande giftena nedstiga till de lägre kasterna. *Manu* III. 12. och följ.

Sid. 18, v. 2. Det kortare versmåttet förekommer i de episka dikterna ofta såsom slutstrophen i en *Adhyâya* eller sektion.

Sid. 19, v. 16. Ljungeldsfursten är *Indra*, som här och annorstädes fullkomligt motsvarar Grekernes *Ζεὺς κεραύνιος*. Mord på en Brahman är den svåraste förbrytelse den Indiska lagen känner. Ett sådant brott kunna endast de rysligaste botöfningar försona; dör mördaren oförsonad, ingår hans själ uti ett följande lif i ett vildsvins, hunds eller åsnas kropp. Manu XII. 53.

Sid. 20, v. 8. Må ingen läsare stöta sig öfver det låga i metaphoren! den är naturlig och sann. Och gör detta ej tillfyllest, må han erinra sig, i hvilken vördnad kon hölls hos Inderne, eller återkalla i minnet de sköna orden i Euripides' Iphigenia i Aulis, hvarmed Agamemnon, i begrepp att inskeppa sig ifrån Aulis, tilltalar Klytemnestra:

Χρὴ δέ σε, λαβοῦσαν τόνδε μόσχον εὐγενῆ,
Στείχειν πρὸς οἴκους.

— v. 29. *Vivasvat's* son är *Jama*. Se *Sâvitrî*, s. 41, nedpå sid.

Sid. 24, v. 6. Om *Jajati*, se Sâvitrî s. 37. Om *Nahuscha*, hans fader, berättas, att denne, engång då *Indra* blifvit afsatt från sin himlathron, genom hundrade hästoffer deraf satt sig i besittning. Angelägen att komma i åtnjutande af alla den störtade gudens rättigheter, uppfordrade han äfven dennes maka, *Satschi*, att öfverlemna sig åt honom. Hon samtyckte med det villkor, att *Naduscha* skulle visa sig på en prägtigare vagn än *Indra*. Han trodde då att intet kunde vara stoltare än att låta bära sig på Brahmaners axlar, och glömde sig till den grad, att han, otålig att komma fort, slog *Agastja*, en af dem, i hufvudet, och ropade: *sarpa, sarpa*, (gå på, gå på). Då blef den helige vred och upprepade samma ord, fastän i en annan mening (kryp, orm!), och Nahuscha blef också förvandlad i en orm. Från denna form befriades han genom philosophiska samtal med *Judhischthira* och vann omsider den högsta salighet.

Sid. 22, v. 9. *Ajodhja*, (det oöfvervinnerliga) *Ixvaku*-konungarnes gamla berömda hufvudstad, låg vid *Saragu*-floden, ej långt ifrån det närvarande Feizabad. Storartade och vidsträckta ruiner bevittna sanningen af den glänsande beskrifning man finner i *Râmâyana* (L. I. capp. V. VI.) Namnet återfinnes stympadt i det moderna provinsnamnet *Oude*.

III.

GANGES' NEDSTIGANDE.

Sid. 25, v. 3. *Vidarbha*, ett distrikt och en stad sydvest om Bengalen, det närvarande Bara-Nagpur eller Behar.

— v. 8. *Himavat*, den snöiga, vintriga, och *Himâlaya*, snöboningen, äro båda namn på den välbekanta bergskedja, som utgör Indiens norra gräns. Såsom en personification är *Himavat* nymfen *Menaka's* gemål, och har med henne två döttrar, *Ganga*, Ganges' flodnymf, och *Umâ* eller *Durgâ*, *Siva's* gemål, och således dennes svärfader, såsom han kallas i början af andra sången, 1:sta versen, der ordet svåger bör rättas till svärfar.

Sid. 26, v. 1. Med den skönfjädrade, *Suparna*, menas *Garuda*, om hvilken se ofvanföre.

— v. 7. *A. W. v. Schlegel*, i sin upplaga af Ramajana, anser fabeln om dessa sextio tusen söners födelse i en kurbits vara en etymologisk lek. *Ixváku*, namnet på stamfadren för den från Solen genom *Manu* härstammande ätt, hvilken *Sagara* tillhörde, betyder nemligen pumpa eller kurbits.

— v. 22. Hästoffer, *Asvamédha*, är det högsta slaget af offer, och berättigar, hundra gånger upprepadt, till en plats i paradiset. Med Gudafursten menas *Brahma*. Originalet nämner ingenting om *Brahma*, men sammanhanget utvisar, att det var åt honom, som offret anställdes.

Sid. 27, v. 3. Landet emellan dessa båda bergsträckningar är den Indiska kulturens egentliga hemland och anses för heligt.

Sid. 28, v. 14. *Dschambudvípa*. Efter *Puránas* är jorden indelad i 7 öar *(dvípas)*. Den medlersta af dessa, utaf hvilken Indien är en del, kallas *Dschambudvípa*, af Rosenäppelträdet (Eugenia Jambu), som der vexer. Det historiska namnet på Indien är dock alltid *Aryávarta*, "de ärevördiges boning."

Sid. 29, v. 4. *Madhava* och *Vasudeva* äro benämningar på *Vischnu*. Det förra tillhör honom i hans *Krischna*-incarnation, emedan han då föddes i konung *Madhu's* ätt; det sednare innebär, enl. *Vischnu-Purana*, att han är i allting och alla ting äro i honom, och att han är hela verldens skapare och uppehållare. Jorden, personifierad såsom lyckans och rikedomens gudinna och således liktydig med *Sri*, är hans gemål.

— v. 5. *Kapila*, eljest en ryktbar philosoph, af *Sankhja*-skolan, är här en af *Vischnu's* gestalter, som han för tillfället antager för att skydda jorden.

— v. 9. De tre och trettio gudar. Engelska lärda uppgifva dem sålunda: 8 verldsvaktare, 11 *Rudras*, 12 *Adítjas*, *Asvini* och *Kumara*. Schlegel åter anser detta tal såsom ett heligt, emedan det så förekommer i Zoroasters heliga böcker.

— v. 16. *Nattgastar*. Orig. har *Pisáchás*, i den Indiska fantasien ett slags vampyrer, som nära sig af de lefvandes blod, liknande den Grekiskt-Romerska mythologiens Lamia, Empusæ o. d.

Sid. 30, v. 3. Enligt den populära föreställningen hos de gamla Inderne, hvilar den runda jordskorpan på en sköldpadda eller på 4 elephanter, ställda en i hvardera af de fyra himmelsstrecken. Orig. har *diggaja*, väderstreckselephant.

Sid. 33, v. 16. Att utgjuta vatten såsom dryckoffer åt förfädernes maner var en dyr och helig pligt, hvarpå fädernas salighet berodde.

— v. 17: Gangesflodens helighet är alltför bekant för att här närmare behöfva utvecklas. Att bada i dess böljor ansågs såsom ett osvikligt försoningsmedel.

Sid. 36, v. 27. *Blixtsvingarn* är *Siva*. Han betecknar i allmänhet *elden*, som med *Bhavanî*, naturen, framalstrar allt, men äfven förstörer allt. Såsom allt lefvandes alstringskraft kallas han *Pasupati*, kreaturens eller boskapens furste. Såsom alltförstörande kallas han *Hara*, "den bortryckande", såsom allvetande, (vetande allt hvad som sker i de tre verldarne), den *Treögde*. Enligt en legend i *Vischnu-Purana* föddes han ur *Brahma's* hufvud, och då barnet grät, kallade *Brahma* honom *Rudra* (den gråtande). Alla dessa benämningar förekomma i det följande.

Sid. 37, v. 24. *Tvefödd*. Så kallas de tre högsta kasterna, emedan dessa vid pubertetsperioden genom investituren af det heliga snöret liksom på nytt födas. Se vidare *Sâvitrî* s. 36.

Sid. 38, v. 4. Det mesta af denna beskrifning är mythiskt. En sjö med namnet *Vindu* finns ej i verkligheten. Deremot finnas i öster om Ganges källa, ehuru derifrån skiljde af en hög bergsrygg, tvenne sjöar, hvilka tyckas hafva gifvit anledning till dikten. Ibland de sju strömmarne äro blott två geographiska, *Ganges* och *Sind* (Indus); de öfriga äro Sanscritappellativer och betyda: *Hlâdinî*, den glädjande, *Pâvanî*, den renande, *Nâlinî*, den lotusrika, *Suchaxu*, den med sköna ögon begåfvade, och *Sîtâ*, plogfåra.

— v. 26. *Hansa* är Indiska Poesiens älsklingsfogel. Namnet är beslägtadt med lat. *Anser*, germ. *Gans*. Vanligen anser man dem för ett slags små, särdeles sköna svanor.

Sid. 39, v. 12. *Kinnaras*, ett slags demoner, vanl. afbildade med hästhufvuden och hörande till *Kuvera's* betjening.

IV.

SAGAN OM KANDU.

Sid. 42, v. 2. *Vischnu* heter i texten *Purushôttama*, af *purusha* ande och *uttama*, bäst, förträffligast. *Dharma*, dygd, *artha* egendom, *kâma*, sinnlig sällhet och *môxa*, den slutliga befrielsen eller absorptionen i det högsta väsendet, äro de fyra kategorierna af menniskans timliga och eviga sällhet.

— v. 4. Välvilja emot alla skapade väsenden är en af de förnämsta buden i den Indiska lagen. I afseende på väsen utom honom sjelf har en husfader fem stora pligter, *Mahâyajnâs*, att uppfylla. 1) Läsande och begrundande af *Vedas*, hvari innehålles tillbedjan af

den högsta gudomen; 2) Libationer åt fädrens andar, *Pitris*; 3) förbränning af *ghee* eller renadt smör åt de lägre gudomligheterna; 4) utkastande af ris och andra näringsmedel åt alla lefvande väsenden; 5) öfvande af gästfrihet mot menniskor.

— v. 5. Om *Vedás*, de heliga skrifterna och *Vedangas*, ett slags supplement eller commentar till desamma, se *Sávitrí* s. 43.

— v. 13. *Gautami* eller *Godavari* är en helig flod i landet Aude.

— v. 14. *Kusa-gräs*, poa cynosuroides, en helig ört, som begagnades vid flerfaldiga religiösa ceremonier.

— v. 15. *Karandava*, ett slags vattenfogel.

Sid. 46, v. 5. *Vidjadharas* äro demoniska väsen, som bebo *Indra's* paradis. Namnet betyder trolldomskunnig. De motsvara i det närmaste Arabernas gins och spela en stor rol i de Indiska sagorne.

— v. 6. En stark botöfvare var i stånd att frambringa de underbaraste saker. Bland de bekantaste exempel derpå är historien om *Visvamitra*. Denne, som genom sina stränga botöfningar höjt sig ifrån krigarkasten till Brahmanvärdighet, hade lofvat en konung *Trisanku*, att denne skulle i kroppslig gestalt blifva upptagen till himmelen. *Visvamitra* anställde fruktansvärda botöfningar, och genom deras öfvernaturliga kraft fick verkligen *Trikansu* sin önskan uppfylld. Men *Indra* ville icke emottaga honom i sitt paradis, och störtade honom ned till jorden. Då upplågade *Visvamitras* vrede, och lik en annan skapare frambragte han genom magten af sina botöfningar i södra verldsregionen sju nya *Rischis* och andra stjernbilder och hotade att skapa en ny *Indra* och nya undergudomligheter. Då blefvo gudarne förfärade och tilläto *Trisanku* att qvarstadna i himlen. *Râmâjana* I. cap. LX.

Sid. 47, v. 1. Namnen på de skönaste *Apsarasas* eller nymfer i Indra's himmel.

— v. 9. *Kokila* är den Indiska göken.

— v. 13. *Doftbringarn* är *Vaju*, vindens gud. *Malaja* är en del af de vestra *Ghat*-bergen. Denna bergsträckning är rik på sandel och andra välluktande trädslag, hvars doft af sydvestvinden utsprides öfver det öfra Indien.

— v. 16. *Kama*, kärlekens gud, äfven kallad *Manmatha*, den hjertskakande, eller *Kandarpa*, den kärlekständande, föreställes omgifven af dansande nymfer, beväpnad med en båge af sockerrör, hvars sträng är en rad af bien, och har blommor till pilar.

Sid. 50, v. 22. Morgon- och aftonskymningen var helig, och dess dyrkan bestod, utom vissa ablutioner, förnämligast uti halfhögt upprepande af en i *Rigveda* förekommande hymn till solen, kallad *Sávitrí* eller *Gáyatrí*. För att gifva läsaren ett begrepp om *Veda*,

försöka vi här en öfversättning af denna hymn, efter den text, som finnes i Lassen's Anthologia Sanscrita. Versmåttet är fullkomligt bildadt efter originalets:

Till ditt beröm, du strålande,
Du herrliga, du sköna sol!
  Vi sjunga denna nya sång.

Så nådigt tag vår bön emot,
Och fyll vår själ, den törstande,
  Som älskarn famnar glad sin brud.

O du, som öfver rymden far
Och allting märker väl och ser,
  Var du vår hjelpare, o sol!

Begrundom detta *Savitri's*
Förträffliga och klara ljus!
  Det lifva må vår tankes kraft.

Till föda trängtande, vi nu
Med ödmjuk bön anropa dig
  Om skänker, dyrkansvärda Sol!

Med offer och med sångers ljud
Den hulda solen dyrkad blir
  Af presters och Brahmaners hop.

Sid. 51, v. 15. *Brahm*, det eviga urväsendet, den stora indifferensen, det predikatlösa, måste noga skiljas ifrån *Brahma*, den lefvande och verldskapande guden, som är en manifestation af det förra. Det förra ordet är i Sanscr. neutrum, det sednare masculinum.

Sid. 52, v. 22. Denna så underbart i träden födda och af kor uppammade *Marischa* är i *Puranas* en mycket omtalad person. De tio *Pratschetasas* voro söner af en konung *Pratschinavarni*, härstammande från *Prithu*, om hvilken se nedanföre. De fingo af sin fader befallning att fortplanta och utbreda menniskoslägtet. Efter tiotusen års förfärliga botöfningar på hafvets botten hade bröderna lyckats vinna *Vischnu's* nåd, och började nu att utrota träden, som under deras långa botöfningstid alldeles öfverväxt jordytan och utträngt menniskoslägtet. När blott få träd voro qvar, såg *Soma*, månens och den vegetativa verldens gud, deras raseri, och för att försona dem med träden gaf han dem trädens fosterdotter till gemål, hvilken åt dem födde *Daxa*, om hvilken se ofvanföre.

V.

DRAUPADI'S BORTRÖFVANDE.

Sid. 55, v. 11. *Salveja* eller *Salva* tyckes hafva legat i central-Indien och utgjort en del af Râjasthan. — *Sindhu* var ett rike om-

kring Indus. Dess konung *Dschajadratha*, som här omtalas, var en af Kuruidernas hufvudanförare. *Vardhaxatri* är sannolikt ett patronymicum; jag har ingenstädes lyckats igenfinna det.

— v. 19. *Apsaras*, namn på de himmelska nymfer, som bebo Indra's himmel. Ordet betyder "ur vattnet framgående", och fabeln berättar, att då gudar och asurer voro sysselsatte att med berget *Mandara* kärna oceanen, för att frambringa ambrosia, framalstrades dessa nymfer jemte en mängd ädelstenar och andra dyrbarheter.

Sid. 57, v. 2. Kadamba, ett trädslag: Nauclea Cadamba.

— v. 16. *Herre* efter orig. *nâtha*. Det ur texten anförda stycket ur *Manu* med öfverskrift: Qvinnans beroende, gör detta namn på äkta man förklarligt. Dock betyder *nâtha* äfven beskyddare.

Sid. 58, v. 1. *Trigarta*, ett land i nordvestra Indien, sannolikt utgörande en del af *Lahore*.

— v. 4. *Kalinga* förekommer i *Puranas* såsom ett gemensamt namn för flera orter: vanligen menas dermed en del af *Coromandel*-kusten.

Sid. 59, v. 1. *Sividen*, ättling af *Sivi*, en berömd konung af lunar-dynastien. Det sid. 59 v. 14, och sid. 60 v. 9 förekommande *Siva* bör ändras till *Sivi*.

— v. 18. *Krischnâ*, eg. den svarta, är såsom femin. ett vanligt namn på *Draupadi*, liksom ordet i sin masculina form utom den bekanta incarnationen af *Vischnu*, äfven betecknar *Ardschuna*. I dualis, *Krischnau*, betecknar det *Ardschuna* och *Vischnu* såsom *Krischna*. Anledningen till denna sammanställning berättar *Vischnupurana*. Indra hade nemligen af någon anledning nedsändt häftiga regnskurar mot *Gokula*, trakten omkring *Jamuna*-floden, der Krischna liksom Apollo Nomios uppehöll sig bland herdar och boskapshjordar. *Krischna* upplyfte då berget *Govardhana* såsom en regnskärm öfver boskapen, och *Indra* skyndade, ångerfull och beundrande till *Krischna* för att betyga honom sin aktning och upptaga honom såsom yngre broder. Vid detta tillfälle anbefallde han äfven sin i *Pandu*-ätten födda son *Ardschuna* i *Krischna's* synnerliga bevågenhet. *Krischna* lofvade att beskydda *Ardschuna* i alla faror, följa honom i det stora kriget och efter dess slut återskänka åt *Kunti* oskadde hennes trenne söner.

— v. 20. *Khandava*, en åt *Indra* helgad skog.

Sid. 60, v. 1. *Judhischthira*, den äldste af *Kunti's* söner, förekommer under åtskilliga benämningar. Här kallas helt enkelt "konungen", i anseende till sitt förstfödsloskap. Några rader längre ned kallas han *Dharma*-sonen, och på andra ställen "Lagens konung"; båda delarne såsom egentligen en son af *Jama*, hvilken såsom domare öfver de döde oftast kallas *Dharma*.

Sid. 62, v. 5. De här uppräknade djurarter kunna ej närmare bestämmas. Till större delen höra de till Antilop-slägtet.

Sid. 65, v. 9. *Dschanardana* är ett binamn för *Vischnu.* Orsaken till epithetet, som förekommer i samma vers, är mig obekant. *Kaikja*-sönerne, vanligen kallade de fem *Kaikéyás* voro söner af *Srutakirti,* en syster till *Kunti,* och således syskonbarn och naturliga bundsförvanter med *Judhischthira* och hans bröder.

— v. 14. *Gandiva* är namnet på den båge, som *Ardschuna,* vid ett besök i *Indra's* himmel, jemte andra gudomliga vapen erhöll af verldsvaktarne för att dermed öfvervinna Kuruiderne.

Sid. 67, v. 16. Lifsfursten, ordagrann öfversättning af *pránapati,* ett namn på hjertat.

— v. 20. Eg. brunstvilda elefanter. Under brunsttiden flyter från elephanternas tinningar en saft, hvarmed de grumla och orena hela dammar eller floder, hvarur de i stora hjordar dricka.

Sid. 68, v. 13. *Indrasena, Ardschuna.*

Sid. 89, v. 23. Eg. "Förr än det renade smöret (eller oljan) förtäres i en eld af agnar." Var ej bränslet rent, blef offret oskäradt.

— v. 26. *Soma*-plantan är Asclepias acida, en helig ört, hvars bittert syrliga saft dracks vid offren. Ordet *Soma* är eljest liktydigt med *Tschandra.*

Sid. 71, v. 20. *Nanda,* glädjande, och *Upananda* (s. ofv.) äro namnen på *Judhischthira's* två trummor.

— v. 24. *Pratschanda* är ett slags Nerium med sköna hvita blommor. I hvad afseende en näsa kan jemföras med dessa blommor är ej lätt att finna. Läsaren gör bäst i att ej alltför strängt analytisera bilden, som, tyvärr, på vårt språk synes både obegriplig och opoetisk.

Sid. 72, v. 8. *Salafisk* = Ophiocephalus wrahl.

— v. 10. *Vrikodara,* efter orden "vargmage", är *Bhima.* Ordet *bhíma* betyder "den fruktansvärde."

— v. 22. *Dhanandschaja* är ett binamn på *Ardschuna,* och betyder "den skattvinnande."

Sid. 77, v. 16. *Markandeja,* en hög Muni, som uppehöll sig sig hos *Pandu*-bröderna under deras landsflykt och biträdde dem med goda råd och uppmuntringar.

— v. 26. *Krosa* är ett längdmått af omkring 4000 alnar.

Sid. 80, sista v. *Gangadvara,* efter orden "Ganges' port", kallas den trakt, der Ganges ifrån Himalajas högland nedstiger på Indiska slätten, således väl trakten omkring det närvarande *Hurdvar.*

VI.

STYCKEN UR MANU'S LAGAR.

Sid. 83, v. 3. *Veda's* sakrament, heter i Origin. *Brâhmam sanskâram.* *Brâhma* adj. betyder hvad som hör till *Brahma* eller *Vedas*, och här menas den merberörde invigningsakt, som efter slutadt *Veda*studium, sker medelst omgjordande med det heliga snöret.

— v. 7. *Anila* är ett binamn på *Vaju*, Vindguden. De öfriga här, liksom några rader längre ned, uppräknade gudomligheterna äro de samma ofvan uppräknade verldsvaktarne, och de varierade namnen kunna utan svårighet förstås.

Sid. 84. v. 7. *Straffets gudom* heter på sanscrit *Danda*; här uppgifves han såsom *Brahma's* egen son; *Puranas* deremot angifva honom såsom född af *Dharma*, Rättvisans gud, och en af *Daxa's* 13 döttrar, som denne äktat. Nu är *Dharma* i de flesta fall detsamma som *Jama*, och liksom dödsguden skildras derföre *Danda* nedanföre såsom svart och med röda ögon.

— v. 14. Lefnadsåldrarne, *âsramâs*, är 4, nemligen: Noviciatet, då ynglingen såsom *Brahmatschari* undervisas af sin *Guru* eller andlige fader i Vedas' läsande, hvilken tid slutar genom investituren med snöret; Husfadersperioden, då adepten, såsom *Grihastha*, sedan han lemnat sin *guru*, tager hustru, aflar barn och sköter familjepligter; Anachoret-ståndet, såsom *Vanaprastha*, som börjar, då de första gråa hår visa sig på hans hufvud, *vid hvilken tid* han öfverlemnar vården af sitt hus åt sin son och sjelf drager sig till skogarne för att der öfverlemna sig åt helig meditation och uppfyllandet af religiösa pligter; samt slutligen Jogi- eller Sannjasistadiet, då han efter att hafva betalt de *tre stora skulderna* (åt Rischis genom Veda-läsning, åt förfädrens andar genom aflandet af en son, samt åt gudarne genom offer) fullkomligt lössliter sig från verlden, öfvergifver sin eremithydda, och ända till sin död, underkastande sig de största försakelser, oupphörligt irrar omkring, försjunken i meditation öfver det högsta väsendet.

— v. 20. Efter en annan vanligare läsart lyder denna vers så: "Likt fiskar på ett spett stektes den svage af den starke då."

— v. 27. Eg. alla kaster sammanblandades. Det är bekant, huru stor vigt Indiska lagen fäster vid kastfördelningens upprätthållande. Vid giftermål mellan olika kaster, om qvinnans kast är den högre, bildas en oerhörd massa af orena mellankaster, som uppräknas i *Manu's* 10:de Bok. Endast de lägsta arbeten få dessa förrätta, och den förtryckte *Sudra'n* har i jemförelse med dem rätt stora och lysande rättigheter.

Sid. 85, v. 18. D. v. s. om han än vore så fattig, att han för sitt lifs uppehälle måste plocka ax på andras åkrar.

Sid. 86, v. 5. Om *Vena*, berättar legenden, att när han af *Rischis* blifvit smord till jordens konung, blef han så öfvermodig, att han, sättande sig sjelf i den högsta gudomens ställe, ej vidare tillät några offer åt gudarne. De helige gjorde honom deröfver så länge fruktlösa föreställningar, tilldess de slutligen förlorade tålamodet, och i vredesmod slogo honom till döds med bladen af ett heligt gräs, som de signat genom böner. — Om *Nahuscha* hafva vi redan talat. Om de öfriga veta sagorna föga mer än deras slägtregister.

Prithu, på ett underbart sätt född genom skakning af den slagne *Vena's* arm, var en from och dygdig regent, som genom gudarnes nåd och genom sin ömhet för alla sina undersåter underlade sig hela jorden och tvang henne att gifva nya näringsämnen åt menniskorna. Jorden blef honom derföre tillerkänd såsom dotter och kallad *Prithví*.

Om *Manu*, se Frey, h. 18, (Sagan om Syndafloden hos Hinduerne). *Kuvera* blef befordrad till rikedomens och *Jaxernes* herre vid samma tillfälle som *Prithu* blef insatt i konungadömet öfver jorden. Om *Visvamitra's* botöfningar, genom hvilka han ifrån krigarkasten upphöjde sig till Brahmankasten, berättas utförligt i *Ramajana* (L. 1. capp. LI—LXV.)

— v. 10. *Anvíxikí* är logik, *átmavidyá* är läran om *átman* själen, eller det högsta väsendet.

— v. 20. "Med goda märken", försedd med sådana födslomärken och andra tecken, som antyda lycka och lång lefnad. Chiromantien var hos Inderne en mycket aktad och högt uppdrifven konst.

Sid. 89, v. 23. Denna pröfning skedde med tillhjelp af en fogel af Perdrix-slägtet, kallad *Chakóra*, hvar ögon ansågos hafva den egenskapen att antaga en stark rodnad, så snart de varseblifva något giftblandadt.

Sid. 91, v. 19. "Brudbönen", *svastyayana*, en incantation, som vid vigtiga förrättningar upprepades af Brahmaner, för att afvända olyckor. *Pradschapati*, kreaturens herre, skaparen, är *Brahma*.

Det finnes intet ställe i *Manu*, som föreskrifver enkornas förbränning efter sina männers död; men många andra yngre lagstiftare uppmana till detta bedröfliga offer, och i många sentenser lofvas åt sådana makar, som frivilligt uppoffra sig på sina männers bål, himmelsk salighet såsom belöning. Jemför nedanföre i texten, sid. 101

Rättelser och Tillägg.

Sid. 20, r. 8 står trycke, läs tryckte.
— 27, r. 3 st. svåger, l. svärfar.
— 40, r. 3 fr. st. mannatiger, l. man-tiger.
— 56, sista r. st. tigern, l. tigerns.
— 59, r. 16 och } st. *Siva's*, l. *Sivi's*.
— 60, r. 9 }
— 86, r. 5 st. Och, l. Af.
— 120, r. 20 st. *Trikansu*, l. *Trisanku*.

I Anmärkningarne tillägges.

Sid. 15, r. 4. *Rahu* var en *Daitja*, som vid tillredelsen af *amrita* (ambrosia) stal sig att förtära något deraf. *Tschandra* afhögg hans hufvud, men odödlighetsdryckens kraft kunde ej tillintetgöras. Hufvudet och den draklika kroppen flyttades bland constellationerna, och lefva der i ständig fiendskap med sol och måne, hvilkas förmörkelser uppkomma deraf att de för en kort tid uppslukas af *Rahu*.

Pris .... 1 Rdr b:co.

YC124318

M303590

PK4451
S53B54

THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY